

000037

ทุ่งโล่งดงลึก

โดย

พิบูลศักดิ์ ละครพล

เอกฉันทน์หนังสือ

ราคา ๑๐ บาท

ห้องโถงดงลึก

โดย พิบูลศักดิ์ ละครพล

รวมพิมพ์เป็นเล่มครั้งแรก ธันวาคม ๒๕๒๔

หอ. บรรณกิจเทรดดิ้ง (แผนกขายส่งและปลีก)

๓๔-๔๒ ถนนนครสวรรค์ ผ่านฟ้า กท. ๑

โทรศัพท์ ๒๘๑-๔๒๓๓, ๒๘๒-๕๕๒๐, ๒๘๒-๗๕๓๗.

หอ. สำนักพิมพ์บรรณกิจ (แผนกขายปลีก)

๒๕๐-๒๕๒ หลังโรงพยาบาลนครลิได้ สยามสแควร์ กท. ๕

โทรศัพท์ ๒๕๑-๕๘๖๖, ๒๕๑-๘๔๗๘

นายสมศักดิ์ เตชะเกษม ผู้จัดพิมพ์จำหน่าย

ราคา ๑๐ บาท

พิมพ์ที่โรงพิมพ์เจริญธรรม ๘๓-๘๕ ถนนมหารณพ เสาชิงช้า
นายการุณ สกุลรัตน์เจริญ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. ๒๒๑๓๓๒๐

สารบาญ

หน้า

๑. กรอบครัวใหม่	๑
๒. จั๊ม่ในทุ่งหญ้า	๑๓
๓. น้าบ่อทราย	๒๕
๔. น้าป่า	๔๓
๕. บทเพลงแห่งฤดูฝน	๕๕
๖. ทุ่งสีทอง	๗๓
๗. พรวนเปิดผจญภัย	๘๓
๘. นักร้อง	๙๓
๙. อื่นเห็นจอมขโมย	๑๐๗
๑๐. ฤดูร้อน	๑๑๕

ครอบครัวใหม่

ที่หมู่บ้านกลางดง มีบ้านช่องอยู่ไม่กี่หลังคา
เรือน พอมีข่าวว่าจะมีคนอพยพเข้ามาอยู่ ชาวบ้าน
ที่นั่นจึงตื่นเต้นกันเป็นธรรมดา โดยเฉพาะครอบครัว
ของจ้อย ซึ่งมีไร้อยู่ติดกับที่ของพวกเขาใหม่

“พวกเราน่าจะไปเยี่ยมเยียนเพื่อนบ้านใหม่กัน
หน่อย นะแม่”

พ่อของจ้อยเอ่ยน หลังจากรักกินข้าวเช้ากันเสร็จ
เรียบร้อยแล้ว

“นั่นนะสิ เอาจักรเย็บผ้าไปฝากเขาบ้างก็ดี ไม่
รู้ว่าเขามีเตี๋ยปักไหมมาพอหรือเปล่า...”

แม่เอ่ยนอย่างเห็นด้วย

“เขาต้องมีแน่แหละครับแม่”

จ้อยออกความเห็นบ้าง

“ใช่....” พ่อพูด “แต่ถึงเขามี เราก็ควรถือไปฝากเขา เป็นการแสดงน้ำจิตน้ำใจ เขาจะได้อุ่นใจว่ามีเพื่อนบ้าน เขายังไม่รู้จักใคร ดูว่าจะมีเด็กมาด้วยหลายคน ไม่รู้ว่าเขาจ้างเกวียนใครขนของเข้ามา....”

ถึงตอนนั้นจ้อยหุ้ผึ้งทันที

“มีเด็กมาด้วยหรือพ่อ ตีจิง เราจะได้มีเพื่อนเล่นเพิ่มขึ้น”

จ้อยหันไปยิ้มกับน้องสาว

“เด็กผู้หญิงหรือเด็กผู้ชายจะพ่อ....”

แก้วเอ่ยถามขึ้นบ้าง

“เอ....ไม่ทราบสิ พ่อก็ยังไม่เห็นเลย ได้ยินเขาว่า”

พ่อตอบยิ้ม ๆ ขณะเดียวกันนั้นพี่ชายคนโตของจ้อยก็เดินเข้าบ้านมาพอดี เข้าเอาปืนไปห้อยไว้ที่ฝาบ้าน ก่อนที่จะถอดหมวกออกกระพือไล่เหิง้อ และพูดขึ้น....

“ไม่รู้ว่าพวกไหน มาสร้างกระท่อมอยู่ทางจ้านโน้น น่ากลัวจัง ไปสร้างอยู่ใกล้ทางน้ำห้วยเสียด้วย คงไม่ใช่คนดินนี้ มีรถม้ามาด้วยทั้งสองคัน....”

“อ้อ....มิน่า ถึงไม่ได้ข่าวว่าเกวียนของใครออกไป

ปากทาง.... เขาคงเอารถเขามาเอง....กินข้าวเสียสิจุ่น เกี้ยว
พ่อว่าจะไปเยี่ยมเขาสักหน่อย”

พ่อพูดกับพิจุ่น

“ครับ” พิจุ่นรับคำ เดินเข้าไปในห้องครัว

“ได้อะไรมาบ้างล่ะ” พ่อร้องถามตามหลัง

“ไม่ได้อะไรเลยพ่อ ไม่รู้เป็นอะไร มีแต่กระรอก
สองสามตัว ผมเอาให้พวกเด็ก ๆ กระเทรียงไปแล้ว”

พิจุ่นตอบ

“ไม่เป็นไรหรอก หน้านี้ก็อย่างนั้นแหละ แปลกนะ
ทำไมเขาย้ายมาจวนจะหน้าฝนยังก็ยังไม่รู้ ป่ามันรกรจะตาย....”

แม่ออกไปตัดกล้วยในสวนหลังบ้าน จ้อยเดิน
ตามไปด้วย เขาคุกระตือรือร้นที่จะได้พบเพื่อนบ้านใหม่
พอตัดกล้วยเรียบร้อยแล้ว พิจุ่นก็กินข้าวเสร็จพอดี

“ไปหรือยังล่ะแม่”

พิจุ่นเอาผ้าขาวม้าคาดเอว

“ไปสิ เกี้ยวแม่ขอแวะสักอ้อยหน่อย” แม่บอก

ทุกคนเดินตัดไร่ไป ได้ยินเสียงขวานกระทบไม้ดัง

ไปก ๆ อยู่ดี ๆ

“เสร็จเร็วทีจ้ง ผมพาลูกเมียมาเยี่ยม เราอยู่ทาง
 บ้านโน้น ก็ติด ๆ กันแหละ มีอะไรขาดเหลือกับบอกได้
 นะครับ....”

พ่อเอ๋ยชน หลังจากทักทายและเดินเข้าไปในพงพอก

“โอ้โฮ...ก็จริง ๆ เท็ก ๆ คงชอบแน่ ๆ....” หญิง
 แม่บ้านรับของฝากจากแม่ และเอ๋ยขอบคุณ

“เรามีของหวานกันแล้วหละลูก” นางหันไปพูดกับ
 เท็ก ๆ ก่อนจะพูดกับสามี “พักก่อนเถอะพ่อ....แห่มใจคอ....
 คุยกับแขกบ้าง....”

“ไม่เป็นไรครับ ตามสบายเถอะ ไม่มีอะไรหรอก
 มาเยี่ยมเยียน รู้จักกันไว้เท่านั้นแหละ เพื่อจะช่วยเหลือ
 เจือจานกัน ไม่นึกว่าจะสร้างเร็วอย่างนี้....”

พ่อพูดโบกไม้โบกมือ มองดูกระท่อมใหม่อย่างทึ่ง ๆ

“เรียบร้อยแล้ว....แห่มต้องขอโทษ ตามสบายเลยครับ
 ดีที่ได้ซื้อหา “คา” ไว้ก่อน ขึ้นมานั่งไฟเองคงแย่ สร้างไว้
 หยาบ ๆ ก่อนชั่วคราว ค่อยเลื่อยไม้เลื่อยตอก ทำให้แข็งแรง
 ทีหลัง มันดูกะหละจริง ๆ....”

ชายหัวหน้าครอบครัว ถอนใจยาว ๆ วางมือจากการ
 มุงหลังคา ย้มแปลมมาต้อนรับขับสู้ กระท่อมนั้นมุงด้วยหญ้าคา

อีกนิดหน่อยก็จะเสร็จแล้ว สร้างแบบง่าย ๆ ไม่ได้ยกพื้น
อะไร....

“เข้านั่งข้างในสิหนู อยู่ในเพิงโน่น ที่นั่นร้อน”
เขาพูดกับเด็ก ๆ จ้อยกับแก้วเดินเข้าไปในเพิงอย่างว่าง่าย
แต่ทำไมคลาดจากม้า ซึ่งเดิมหญ้าอยู่ด้านหลังกระท่อม

“หน้าตาน่ารัก เรียกลุงแล้วกันนะ พ่อหนูกับลุงก็
อายุไล่ ๆ กัน....”

“แล้วลุงชื่ออะไรละจ๊ะ”

แก้วเด็กหญิงตัวเล็กถามขึ้นเสียงแจ้ว ทำเอาทุกคน
หัวเราะกันกรืนใหญ่

“กล่าจ๊ะจริง ๆ หนูนี่....ลุงเขาชื่อสอนจ๊ะ ส่วนม้าชื่อ
สายใจ” เมียของเพื่อนบ้านใหม่พูดยิ้ม ๆ ลูบหัวแก้ว และ
หันไปร้องเรียกเด็กสองคน ที่เล่นวิ่งว่อนอยู่อีกทางหนึ่ง “มา
รู้จักพี่ๆ เขาลูก....เอท่าจะอายุไม่หนักกัน เท่าไหร่จะเด็ก
สองคนนี่” บ้าสายใจหันมาถามแม่

แม่มยังไม่ทันได้ตอบ แก้วจอมแก่นก็ชิงพูดขึ้นก่อน
“แม่หนูชื่อพิกุล พ่อชื่อเมฆ หนูชื่อแก้ว นี่พี่จ้อย นันที่ยืน
พิจัน....”

ไอ้โฮ....เก่งจัง บ้าสายใจเอ๋อชม ทำเอาแก้วมึนน้อย
 ยึมใหญ่

“เจ้าคนพุดจ้อย ๆ นี่ห้าขวบ คนกลาง ๘ ขวบ พี่ชาย
 เขา ๑๘ แล้ว” แม่พุดกับบ้าสายใจ

“โอ๊ย....ตายแล้ว ทำไมถึงเท่ากันเป๊ะเลย เจ้าอ้อดก็
 แปดขวบ อ้อกห้าขวบมีสองคนเท่านี้แหละ....” บ้าสายใจพุด

“อ้อ...ซื่ออย่างนี้เอง...” จ้อยทวนคำในใจ และจ้อง
 มองเพื่อนใหม่

“อ้อดพาจ้อยกับแก้วไปตุ้มม้าสีลูก...นะ...แล้วอย่าพากัน
 ไปที่อื่นต่อละ เดียวกลับมาช่วยพ่อเขาทำอะไรนะ....” บ้า
 สายใจหันไปบอกลูก ๆ

“มาสิ” อ้อดพุดขึ้น

เด็กทั้งสี่พากันวิ่งต่อไปทันที

“ทำทางจะเข้ากันได้สินะ....” บ้าสายใจมองตามเด็ก ๆ

“กินข้าวกินปลากันมาหรือยังครับ” เจ้าของบ้าน

หันมาถามแขก

“เรียบร้อยแล้ว ว่าแต่คุณเออะ....”

“สักรุ่นเอง ตีครับได้รู้จักกัน แรกผมอยู่ทางปากช่อง
 ทำไร่อะไรก็ได้ผลดีอยู่หรอก แต่มันไม่ใช่ที่ของเรา เช้าเขา

ทำ ก็เลยพากันมาที่นี่แหละ ก่อนหน้านั้น ผมมาที่หนึ่ง
มาที่ พักอยู่บ้านกำนันที่ตำบลโน่น เขาให้คนพามา ผม
ก็เป็นญาติ ๆ กับกำนัน เขาไปเยี่ยมและก็พูดให้ฟังถึงที่ทางนี้
บอกว่าดินดี ปลูกอะไรก็งาม....”

“ครับ สบายใจได้เลย ที่ทางแถบนี้ยังรกร้างว่างเปล่า
มีแรงก็บุกเบิกตากถางเอา คนไม่มากครับทางนี้ ทำกันพอ
อยู่พอกิน มันไม่ค่อยเจริญนัก แต่ก็ไม่ต้องร้ออะไร
อีกหน่อยที่หมู่บ้านใหญ่...คุณคงผ่านมาแล้ว ก่อนถึงกลางดง
นี้ เขาก็จะมีโรงเรียนแล้ว เขามาสำรวจกันปีก่อน ก็ว่าจะ
สร้าง ๆ เด็กที่นั่นก็เยอะ และยังมีอีกร่วมสิบหลังคาเรือน
เดินไปไม่เท่าไรหรอก.....”

“ก็ดีสิครับ เจ้าคนโตผมก็เคยเอาเข้าที่ ยังไม่ถึงปี
ก็ต้องย้ายมาที่นี่แหละ หนักใจเรื่องนี้อยู่เหมือนกัน รุ่งก็คิดแล้ว
จะไถ่โล่งออกไปที เป็นห่วงนะครับ....เด็ก ๆ ลำพังเราผู้ใหญ่
วัยก็มาปูนี้อแล้ว หนังสือหนังหารู้บ้างไม่รู้บ้าง ก็พอเอาตัว
รอด...สมัยนี้ใครไม่รู้หนังสือละก็...แย่จริง ๆ.....”

เพื่อนบ้านใหม่พูด ขณะที่มือก็กว่นยาสูบ

จุ่มขยับตัวไปนั่งบนแคร่ เมื่อพิกุลและสายใจชวนกัน
ไปทางหลังเพิงซึ่งจัดไว้เป็นครัวชั่วคราว ต่างพูดคุยกันด้วย
เรื่องพืชผักและการเพาะปลูก

“ลุงครับ....” จุ่นอีกอึกอยู่ครู่หนึ่งก็พูดขึ้น ผมว่าน่า
จะย้ายกระท่อมขึ้นไปข้างบนเนินหน่อยนะครับ อยู่ทางลุ่มนี้
ผมห่วงน้ำไหลเอ่อเกิน....”

“ทำไมล่ะหลานชาย....”

“คือ...จุ่นเขากลัวน้ำมันจะพัดไปไหนครับ น้ำห้วย
มันขึ้นมาถึงตรงนั้นทุกที....” เมฆซึ่งรอจังหวะที่จะบอกอยู่
พอดีก็ได้ช่อง กล่าวเตือนเพื่อนบ้านใหม่

“อ้อ-งั้นเหอ...ไม่ละมัง ไม่น่าเชื่อว่ามันจะมาถึง ดู
น้ำในห้วยก็แห้งออกอย่างนั้น ที่แรกก็คิดว่าอยู่เหมือนกันว่าจะ
สร้างข้างบน แต่มันไกลน้ำ ก็เลยเลื่อนมา...อย่างที่เห็นนี้
แหละ....”

น้ำเสียงของสอนดูจะมั่นใจ

“จริง ๆ นะครับลุง เห็นมันแห้ง ๆ อย่างนั้น แต่
พอฝนมาท่าแรง ๆ เป็นได้เด็ดคลัก ๆ บ่ามาถึงนี้ทุกที
แหละ....” จุ่นพูดยา

“ถ้าบ่อกันไว้ก็ดีนะครับ ผมกับลูกจะช่วย คงไม่
เสียเวลาเท่าไรหรอก...ฝนในตอนนี้เอาแน่ไม่ได้ คิดจะตก
มันก็ตก และตกหนักเสียด้วย....”

เมฆพูดสนับสนุนลูกชาย

“เหม...ถึงขนาดนี้เชียวเหรอ....เอ....ไม่น่าเชื่อนะ มันจะมารวดเร็วอย่างนั้นได้อย่างไร ผมอยู่ที่โน่นก็ติดห้วยอย่างนี้แหละ สร้างใหม่ก็เหนื่อยแยะ ปล่อยมันไว้เถอะครับ ”

ผู้พูดยิ้ม ๆ ว่าจะไม่เชื่อ แหงนหน้ามองฟ้า “คงไม่ตกหอรอกน่า....นี่เพ็งย่างเดือนเก้าแท้ ๆ...”

เมฆมองหน้าลูกชาย จุ่นสายหน้าซำ ๆ “เดือน ๙ เหนือมันฝนมันมาแล้ว ห้วยทางนี้กับทางอีสานคงไม่เหมือนกัน....” เขาอยากจะพูด แต่ก็นิ่ง เมื่อเห็นสีหน้าเชื่อมั่นตัวเองของเพื่อนบ้านใหม่

“ครับ....ตามใจ ผมก็ภาวนาอย่าให้มันตกก็แล้วกัน มีอะไรก็ขอให้บอกเถอะครับ ผมดีใจที่ได้มีเพื่อนบ้านมาเพิ่มอีก ที่นี้มันเปลี่ยว อย่่างไรก็ช่วยกันเต็มที่ ชาวบ้านที่นี่เขามีน้ำใจดีครับ คุณต้องการแรงงานก็ขอให้บอก ที่นี่เขาไม่จ้างคน มีแต่ผลัดเปลี่ยนเวียนกันช่วยแรงเอาหม้อ....”

“ครับ ผมขอบคุณมาก และก็ขอฝากเนื้อฝากตัว ถือกันเป็นพี่เป็นน้องนะครับ ผมก็คงบ่กหลักที่นี่แหละ ไม่ย้ายไปไหนอีก ย้ายบ่อยเหลือเกิน....”

ตอนพูด หัวเราะเสียงดัง เมฆพลอยหัวเราะไปด้วย ก่อนที่จะลุกขึ้นและหันร้องเรียกภรรยา “เราจะกลับบ้านกันหละแม่....”

“อย่าเพิ่งกลับเลยพ่อ ผมอยากขี่ม้าจังเลย....” จู๊ ๆ
จ้อยก็โผล่พรุกเข้ามา

“ไ้วันหลังนะลูก วันหลังเขายุ่ง อ้อคเขาต้องช่วย
พ่อแม่ทำงาน เขายังอยู่อีกนานหรอก ซี่เมื่อไรก็ได้....” พ่อ
บอกจ้อย

“ทั้งแกไว้นักก็ได้ครับ”

สอนพูดขึ้น จ้อยใจเต้น แต่พ่อส่ายหน้า “รบกวน
ลุงเขาจะลูก ไปเรียนน้องมาเถอะ...เด็กก็อย่างนี้แหละครับ
ทางนี้มีแต่ม้าต่างกับพวกชาวเขา พอมาเห็นม้าเทศตัวโต ๆ
ก็เลยตื่นเต้น....” ประโยคหลังพ่อพูดกับลุงสอน

“ครับ กลับก็กลับ ผมชวนอ้อคเขาไว้แล้วหละ เขา
รับปากว่าจะให้ผมกับแก้วขี่ เขาจะสอน....” จ้อยพูดกับพ่อ
รู้สึกผิดหวังนิดหน่อย อ้อคกับน้องสาวก็ดูจะเช่นเดียวกัน
อ้อคดูถูกกอกกับจ้อยมาก จ้อยบอกเขาที่บ้านมีหางกระรอก
เยอะเยะ และเขาอยากได้บ้าง....

“กลัวจริง ๆ ว่าน้ำจะมา ฝนหวัมมันแรงอย่าบอกใคร
ไม่บอกไม่กล่าวเสียด้วยสิ....” พ่อพูดพึมพำขึ้นขณะที่เดิน
มาตามทาง

“ช่างปะไรพ่อ เติอนแล้วเขาไม่เชื่อ ก็ไม่รู้จะทำไ้

ท่าทางสูงแกจะหัวเราะเห็นเป็นเรื่องตลกด้วยซ้ำ....”

จุ่นพูด น้ำเสียงไม่สบอารมณ์นักที่ถูกปฏิเสธความตั้งใจดี

“อย่าพูดอย่างนั้นไม่ดีหรอก คนเราต้องฟังพาท้ายกัน เขาอาจจะคิดถูก บ้านเขาไม่เป็นอย่างนี้ เราอย่าเก็บอะไรเล็ก ๆ น้อย ๆ มาช่นใจเลย เขาคุยท่าทางขยั่นขั่นแข็งนะ นี่ขนาดมาแพ้สิบเดียว อีกหน้อยไร้กคงกว้างสุดลูกหูลูกตาแน่....เมียเขาก็มีธยาศรัยดี....” พ่อเตือนพี่จุ่น

“จริงครับ ผมอาจจะคิดมากไปเอง...” พี่จุ่นพยักหน้าเดินเคียงข้างพ่อไปเงิบ ๆ จ้อยไม่ได้พูดอะไร ในใจเขาเฝ้าแต่คิดถึงม้าเทศสองตัวนั้น และคำมั่นสัญญาที่ออกให้.... “เมื่อไหร่จะถึงวันนั้นเสียทีนะ....” ใจเขาเต้นโครมคราม “ฉันจะขี่ม้าให้สบายอารมณ์เลย....”

ชี ม้า ใน หุ ง ห ญ ้า

จ้อยตื่นแต่เช้ามืด เพราะตื่นเต้นที่จะได้ไปขี้ม้า
เล่นกับเพื่อนใหม่ และอีกอย่างจ้อยก็กลัวนกหูเสียง
กรนอันดังสนั่นของพี่จุ่นด้วย จ้อยไม่เคยได้ยินพ่อ
กรนเลย พี่จุ่นคุยว่า เขาจะเป็นพรานผู้เก่งกาจอย่าง
พ่อ ทำให้จ้อยอดสงสัยไม่ได้ว่า “พรานผู้เก่งกาจนี้
ต้องนอนกรนด้วยหรือ....”

“พี่น้องนอนกรนหรือเปล่า....” จ้อยถามน้องสาว

“เปล่านี้ ฉันไม่ได้ยิน” แก้วตอบ

“ทำไมล่ะ”

“ก็เพราะฉันหลับนะสิ”

“เออ....จริง...” จ้อยหัวเราะหึ ๆ เมื่อนึกถึง

เรื่องนี้

จ้อยเดินไปที่ชานบ้าน ได้ยินเสียงพ่อร้องทัก “คืนเช้า
จ้งเลยลูกพ่อ”

“ครับ...ผมจะเอาทางกระรอกไปให้อ้อด” จ้อยพูดกับ
พ่อ เขาไม่กล้าบอกเรื่องว่าจะไปขี่ม้า แต่พ่อจะรู้ พ่อยิ้มๆ
เดินไปหยิบหมวกมาสวม และหยิบผ้าขาวม้ามาเคียนเอว พ่อ
ถือขวานไปค้ำ

“พ่อจะไปช่วยบ้านใหม่เขาตัดไม้หน่อย” พ่อบอกจ้อย
“ทำรวหรือครับ”

“ใช่....เขาจะลงข้าวโพดในไร่ ไม่ทำรวไม่ได้หรอก
หมู่บ้านนี้เอาราบแน่....อีกหน่อยเราจะปลูกบ้าง ลูกสอนจะ
แบ่งพันธุ์ให้ พันธุ์สวีตเขียวนะลูก พ่อเพิ่งเคยเห็น ผัก
โตเขียว ไม่เหมือนข้าวโพดทางบ้านเราหรอก เขาบอกว่า
มันหวานและนุ่มมาก รากาก็ตีค้ำ....”

“ก็สิครับพ่อ ลูกสอนทำกับคักหมู่บ้านเป็นมัยครับ”

“ไม่ทราบ พ่อจะลองถามเขาดู อ้อม....น่าคิดนะ....”

พ่อมองหน้าจ้อยและยิ้ม ๆ

“ถ้าไม่เป็นก็แย่นะพ่อ ไม่ใช่ผู้ชายเลย....”

“จ้งหรือลูก....แต่พ่อว่าผู้ชายก็ไม่ได้วัดความเป็นผู้ชาย
กันแค่นั้นนะลูก มันมีอีกเยอะแยะเขียว....บางสิ่งบางอย่างพ่อ

ก็ไม่รู้ ทำไม่เป็น คนเราไม่ใช่จะรู้ไปเสียทุกอย่าง ถ้ามีจิตใจดี มีน้ำใจกล้าหาญ เสียสละ....นั่นสำคัญมากเหมือนกันนะลูก ทั้งผู้ชายผู้หญิงแหละ....หรือลูกว่ายังไง....”

“ครับ ...แต่เขาควรทำกับกักหมูป่าเป็นด้วย....” จ้อยพูดซึ้งซัง ทำให้พ่อหัวเราะออกมาเบา ๆ....

ฟ้าสว่างแล้ว พ่อเดินดุ่ม ๆ ไปตามทางเล็ก ๆ ซึ่งคดเคี้ยวหายไปในพื้นที่แคว้นยังไม่ตื่น จ้อยไม่ยอมปลุกน้องสาว สักครู่แคว้นตื่น เธอก็คงตามไปเอง เพราะอ้อน้องสาวของอ้อก็ชวนเธอด้วย แล้วก็ดูตื่นเต้นที่จะได้ไปชิมม้าแต่เธอมีนิสัยนอนซ้เขา ...

แม่หนึ่งข้าวส่งกลิ่นฉุยอยู่ในครัว จ้อยเดินลงจากบ้าน เขาเลือกทางลัดตัดข้ามเนินไป ที่นั่นมีก้อนหินใหญ่สวย ๆ ซึ่งพวกผีเสื้อมักจะชอบบินมาเกาะเต็มไปหมด

ท้องฟ้ายังมีเมฆเป็นสีเทาอยู่เลย ภูเขานั่นเนินดินก็เช่นเดียวกับน้ำค้างที่เกาะพราวอยู่ทำให้มันเป็นเช่นนั้น

จ้อยเดินผิวปากอย่างสบายใจ เขาเหม่อมองไปที่ขอบฟ้า มีแสงสีเขียวพวยพุ่งขึ้นมาเป็นริ้วทางทิศตะวันออก จ้อยนั่งเล่นอยู่บนก้อนหิน มันยังเข้าอยู่เลย จ้อยคิดว่าเขายังไม่ควร

จะรีบไปน้ก เขา นั่งกอดเข้าจ้องมองคุณธรรมชาติเบื้องหน้า

ลมตงค บ้าทั้งบ้าเงียบไปหมด กรุหนึ่งก็มีเสียงไก่ขัน
มาแต่ไกล และท้องฟ้าก็เปลี่ยนเป็นสีชมพูอ่อน ๆ และก็
ค่อย ๆ เข้มขึ้น ๆ ต้นไม้ในป่าก็เริ่มมองเห็นชัดเจขึ้น ใบ
สีเขียวของมันมีไอรุ่น แสงสว่าง เป็นเหมือนสีไฟตะเกียง
ลามเลียไปในท้องฟ้า สูงขึ้น ๆ และก้อนเมฆใหญ่น้อยที่
กระจายเรี่ยดินฟ้าอยู่ก็สุกปลั่งเป็นสีทอง ตรงช่วงต่อของ
ท้องฟ้าและแผ่นดิน ดวงอาทิตย์ก็ค่อย ๆ ไหลขึ้นมาทัก
ทายโลก พอจ้อยเหสหายตาไปมองดูพวงหญ้า ที่พวกนก
เล็ก ๆ พวกนกกระโถดหยิ่งเหียง พระอาทิตย์ก็เปลี่ยนที่
ลอยสูงขึ้นไปอีก

จ้อยได้ยินเสียงน้ำในลำห้วยส่งเสียงกรังกรังกับตลิ่งและ
ลมซำก็เริ่มพัดโชยมาจากทางช่องเขา ทำเสียงหวีด ๆ กับ
ใบหญ้า จ้อยเริ่มออกเดินต่อ....

พอจ้อยไปถึง ก็พบว่าอ้อดจุงม้อออกมาจากคอก
มายืนรออยู่แล้ว อ้อดกำลังแปรงขนมันอยู่ “มันคุใหม่”
จ้อยถาม ทำทางหวาด ๆ

“ไม่หรรอกเจ้านี้มันใจดี มันชื่อสีเทา ตัวโน้นสี มัน

ขิงขมหัก คนแปลกหน้าเข้าไปใกล้มันต้องระวัง....มาใกล้ๆ
สิจ้อย มันไม่ทำอะไรหรอกจะมีมันต้องทำตัวให้คุ้นกับมัน
ก่อน....” อ้อคเข้ามาดึงมือจ้อย จ้อยค่อย ๆ เดินตัวแข็ง
เข้าไป

ม้าสีเทาหันหน้าก้มตากินข้าวเปลือกอยู่ พอเห็นจ้อย
เดินเข้าไปใกล้หูของมันก็ตึงชันขึ้น แต่พออ้อคลูบแก้มของมัน
มันก็ลดหูลง และก้มกินข้าวเปลือกต่อ

“ลูบแก้มของมันสิมันชอบ...” อ้อคแนะนำ จ้อยทำตาม
เขาเอามือลูบแก้มของมันไปมาช้า ๆ ขนมันนุ่ม มันหูสูงใหญ่
แข็งแรง ผิดกับม้าตัวเล็ก ๆ ของพวกชาวเขาที่จ้อยเคยเห็น
ม้าพวกนั้นดูไม่สง่าเอาเสียเลย..จ้อยคิด เขารู้สึกชอบเจ้าสีเทา
ขึ้นมาจับใจ มันเอปากมาใช้ตามเสื้อผ้าเขาแสดงอาการ
เป็นมิตร

“มันเป็นม้าตัวผู้หรือตัวเมียละอ้อค....” จ้อยถาม

“ตัวผู้มันเป็นม้าแข่งเขี้ยวนะเมื่อก่อน...” อ้อคมีนาเสียง

ภูมิใจ

“หรือ...เขาเอาม้าไปวิ่งแข่งกันด้วยหรือ...” จ้อยไม่
เคยได้ยินเรื่องอย่างนั้นมาก่อนเลย

“ใช่...พวกม้าแข่งต้องเป็นม้าพันธุ์ดี ราคามันแพงมาก

เขามีคอกเพาะพันธุ์ม้าขายด้วย แต่เจ้าสีเทา^๕พ่อ^๕ชอจากเจ้า
ของคอกม้าแข่งอีกทีหนึ่ง เขาบอกว่ามันเป็นม้าที่เสียแล้ว.. ”

“เสียยังไ้ก็เห็นมันยังสมบูรณ์ดีอยู่นี้....”

จ้อยจะคุ้นกับเจ้าสีเทาแล้วละ เขาเอามือลูบหัว
มันเล่น

“ม้าเสียก็คือม้าที่ไม่วิ่งแล้ว....” อ้อตอบบาย “พ่อว่า
พวกเจ้าของคอกบางคนก็เห็นแก่เงิน เอายาฉี่ดมมัน เพื่อให้
มันวิ่งเร็ว ๆ มันก็เลยเสียม้า....” นี่พ่อว่านะ... อ้อก็ดูจะไม่
มันใจนัก เขายังเด็กเกินไปที่จะรู้เรื่องเหล่านี้ แต่จ้อยก็ยังไม
วายซักอย่างไ้รู้

“เขาฉี่ดมมัน มันก็น่าจะดี จะเสียไ้ยังไ้ แม่ของ
จ้อยเวลาไม่สบาย ก็ต้องไปหาหมออนามัยที่ตำบลให้ฉี่ดยา
ให้เลย....”

“ไม่รู้สิ พ่อว่ามันเป็นยากำลัง ไปเร่งกำลังมันมาก ๆ
มันก็เกินกำลังมั้ง เขาก็เลยขายมันเพราะมันวิ่งช้า....ช่างเถอะ
อย่าสนใจเลย พ่อบอกว่ามันไม่ดีกว่าการแข่งม้าเป็นการ
พนัน เขาพนันเอาเงินกัน....”

“อ้อเคยเห็นหรือเปล่าเวลาเขาแข่งม้า....”

“ไม่เคยหรอก ม้าตัว^๕พ่อไป^๕ชอจากคอกที่โคราชเพื่อ

มาใช้งานและชิมันเวลามีเรื่องจำเป็น ไรเราอยู่ลึกเข้าไปใน
ดงไกล ๆ พอกับที่นี้แหละ เวลาพอจะออกไปธุระที่ตำบล
พ่อก็จ้างสัเทไป ถ้ามียของมาก ๆ ก็ให้มันลากรดไป....”

“พี่จ้อยตื่นก่อนไม่เห็นปลุกแก้วเลย....” การพูดคุย
ของจ้อยกับอ้อตลกซัดขึ้น แก้ววิ่งเห่ยามเย็นหอบอยู่ข้าง ๆ
พี่ชาย

“ก็อยากนอนซ้เช้านี้”

“ไปเรียกอ้อสิ เกียวเราจะไปกันแล้ว” อ้อตอบแก้ว
เขาหัวถึงไล่ข้าวเปลือกไปเก็บ ลุงสอนพ่อของอ้อตโผล่หน้า
มาจากกระท่อมพุดขึ้น

“อย่าพากันไปไกลนะ ให้จ้อยหัดขี่เฉย ๆ ก็พอ อย่า
ให้สืเทามันวิ่งนะประเดี๋ยวจะตกลงมา ค่อย ๆ ชิมันให้เป็น
ก่อน....”

“ครับ ผมจะเป็นคนจูงเอง” อ้อรับคำพ่อ

“ไปกันหรือยังละ” แก้วกับอ้อเดินมาสมทบ

แล้วเต็กทั้งสี่ก็พากันเดินไปตกเนินไปทางทุ่งราบ อ้อต
เป็นคนจูงเจ้าสืเทานำหน้าเคียงข้างจ้อย ซึ่งรู้ทางดี....

แสงแดดสดใส ทุ่งราบกลางหุบเขาสูงบสบาย
เหมาะแก่การเที่ยวเล่น

“เราไปทางห้วยใหม่ เลียบห้วยไป” จ้อยเอ่ยขึ้น

“พ่อห้ามไม่ใช่หรือ อย่าไปเลย....” แก้วชักคอ

“พ่ออะไร ๆ ก็อย่า ๆ แหะละ ที่พี่จุ่นไม่เห็นห้าม
ยิงปืนยังได้เลย....” จ้อยพูด

“ก็พี่จุ่นโตแล้ว”

“พวกผู้ใหญ่ก็เหมือนกันทุกคนแหละ ชอบห้ามทำ
นั่นทำนี่....” อ้อคเป็นฝ่ายสนับสนุนจ้อย

“ไปทางนี้แหละดีแล้ว มาจนครึ่งทางแล้ว” แก้วไม่
ยอม ส่วนอ้อไม่ออกความเห็น เด็กหญิงเพลิดเพลินกับผีเสื้อ
ที่บินว่อนกลางทุ่ง

“ตามใจ....ว่าแต่ให้จ้อยขึ้นมาได้รึยังล่ะอ้อค”

“เฮสิ” อ้อคถามใจ และหยุกเจ้าสืเทา

“ขึ้นข้างซ้ายนะ เอาเท้าเหยียบที่นี้ และก้าวขึ้นอย่างนี้
มือถือสายบังเหียนไว้ให้ดี....” อ้อคอธิบาย พร้อมกับทำให้ดู

เป็นตัวอย่าง

จ้อยทำตาม เอาเท้าซ้ายสอดเข้าไปในโกลน และก้าว
ขาขวาลงบนอาสน์ ทำทางจ้อยคู่ตีน ๆ ในตอนแรก แต่ครู
หนึ่งเขาก็มีสีหน้าดีขึ้น

ออกจูงเจ้าสีเทาเดินช้า ๆ “เอามือจับตรงปุ่มอาสน์นั้น
ไว้นะ มืออีกข้างหนึ่งถือสายไว้ให้ดี ๆ ก็เท่านั้นแหละ ไม่
ยากเย็นอะไรตรงไหน...”

พอได้ยินอีกตัวอย่างนั้น จ้อยก็ยิ้มใจ

“ลองให้มันเดินเร็ว ๆ ใต้ไหม”

“เดี๋ยวสิ หักทรงตัวก่อนอย่าทำตัวแข็งอย่างนั้น” ออก
หัวเราะน้อย ๆ

“ให้แก่วีบบ้าง” แก้วเต็นเร้าร้องขอ

“เดี๋ยวสิ....ให้พี่ชำนาญหน่อยก่อน....” จ้อยบอก

น้องสาว

“ทีนี้เราจะให้มันเลี้ยวละทำไงออก”

“ก็ดึงสายบังเหียนมันสิ....จะให้มันเลี้ยวซ้ายก็ดึงเส้นทาง
ซ้าย ดึงเบา ๆ จะให้มันเลี้ยวขวาก็ดึงสายทางขวา....”

“อ้อเหมือนจับเกวียนเลย....” จ้อยหัวเราะ

“แล้วถ้าจะให้มันหยุดล่ะทำไง”

“ก็ถึงทั้งสองสายพร้อม ๆ กัน กระตุกขึ้น มันก็จะหยุด
เอาเท้าแนบลำตัวมันให้แน่น ๆ ค้วยนะ กระตุกมันเบา ๆ
อย่าแรง เคี้ยวมันผกหัวขึ้นสะก๊....แย... คนขี่ม้าใหม่ ๆ เจอ
มามากแล้ว ตกม้าไปเลย....”

“แล้วอ้อเคยตกไหม”

แก้วสอคขึ้น

“ไม่เคยหรอก พ่อเป็นคนหัดให้ ให้หัดขี่เดินอย่างนี้
ตั้งนาน พ่อเป็นคนจูงกว่าจะปล่อยให้ขี่เอง แต่ก็ยังห้าม
กระตุกให้มันวิ่ง เคี้ยวก็ยังไม่ห้าม....”

“ไม่รู้ห้ามทำไมนะ ชีช้า ๆ อย่างนี้เบือแย....ลองให้
มันวิ่งเหาะคุใหม่....ต้องทำไง....”

“ก็ใช้สันเท้ากระตุกสี่ข้างมันพร้อม ๆ กัน พวกม้าแข่ง
นี่เขาต้องลงเส้นมันค้วยเพื่อให้มันวิ่งเร็ว ๆ”

“ไม่ก็เลยสงสารมัน” จ้อยทำหน้าเบ้

“พี่ออกเคยขี่ควายไหม....” แก้วถามแทรกขึ้น

“ไม่เคย” อ้อตอบ

“แต่ขี่เคยแล้วละ พี่ออกไม่ได้ไปบ้านป่าที่ปากช่อง
อ้อได้ขี่ควายละ” อ้อซึ่งนั่งเฝ้ามองมาตลอดทางสบช่องพูด
ขึ้นบ้าง

“ถ้าขี่มาเป็นขี่ควายก็ไม่ยากหรอกจะ....” อ้ออ้อ

“เอาแก้วมาขี่ได้แล้ว...มานั่งข้างหลังพี่ก็ได้....” จ้อย
พูดขึ้น จะให้ขี่สักครู่แล้วจะให้ลง เขาจะลองให้มันวิ่งดูบ้าง...
จ้อยแอบวางแผนในใจ....

แก้วกระโดดตัวลอยปรบมือดีใจ แต่ยังไม่ค่อยเก่งๆ “จะ
ขึ้นอย่างไรละ พี่ออกช่วยอุ้มหน่อย....”

อ้อทำตามคำขอ พอขึ้นไปถึงแก้วก็กอดเอวพี่ชาย
บ่อม ยึมน้อยยิ้มใหญ่สนใจที่ได้ขี่ม้า....” เบาะมันแข็งจังนะ
พี่ออก เจ็บกันเหมือนนั่งบนหลังควายเลย....” แก้วจิบปาก
พูด หัวเราะกึกๆ และก็เห่อได้ประเดี๋ยวเดียวก็ขอลงเอง
โดยจ้อยยังไม่ทันทำตามแผน

“แจ่ว....” จ้อยจู้ปาก รู้สึกโล่งอกที่แก้วลงไปเสียได้

“เอาละทีนี้ลองให้มันวิ่งเหาะ ๆ ดูซักทีนะอีกคนนะ....”

จ้อยหันไปสบตาอีก

“เอาเลย สบาย....” อีกไม่ช้าซักชั้ว แต่อีกซักขึ้น
“พ่อห้ามนะพี่....”

“เฮ้ย....ไม่สนหรอก พ่อจะรู้ไง อย่าปากสว่างไปบอก
ละ....เอาสิจ้อย ช้า ๆ นะ เกี้ยวอีกจะเอาบ้าง....” อีก
หันไปบอกจ้อย เขาก็ดูอยากจะทำเช่นนั้นมานานแล้วเหมือน
กัน....

จ้อยจึงกระตุ่นม้า....แต่ความที่ยังไม่ชำนาญ เขาจึง
กระแทกมันอย่างแรง เจ้าสีเทาเลยตกใจร้องฮึขึ้น ก่อนจะ
กระโจนพรวดออกวิ่งไป จ้อยตกใจปล่อยเชือกหลุดมือ ร่วง
ตุบลงมาจากหลังม้า เจ้าสีเทากระเจิดไปหยุดอยู่ที่ทุ่งอีกฟาก

“เป็นไง ๆ บ้าง...” อีกหน้าเสียดลาเข้าไปหาจ้อย

“อูย....” จ้อยครางอ่อย ๆ หน้าเห่เก....แต่ยังผิใจ
แข็งบอก “ไม่เป็นไรหรอก....” แต่พอจะลุกขึ้นเท่านั้น ก็
เซซวกลงไป “โอ้ย....เจ็บ” จ้อยแผลอร้องออกมา เด็กผู้หญิง
ยืนตัวสั่น

“ไหนขอบคุณน้อย....” อ้อตเข้าไปประกองจ้อยไว้ พลง
ก้มดูที่ขาจ้อย.... “ไม่เป็นไร มันเจ็บที่กัน....” จ้อยลูบกัน
ครางอึ้ง ๆ....เกินกระแสผลก ๆ

“ทีที่ไม่เอาหลังลง นั่งลงก่อนเถอะ นวดหน่อยคงเพียง
แก้ข้อเท้าแพลง เดียวกลับไปใส่ยา คราวนี้โดนแน่เลยเรา....”
อ้อดพลอยครางอ้อย ๆ ตามไปด้วย อ้อกับแก้วช่วยกันเข้า
ประกองอีกข้างหนึ่ง

“ปล่อยพี่เถอะอ้อ ช่วยไปจูมกลับบ้านที พี่จะพา
จ้อยเขาไปเอง....”

อ้อทำตาม

และพอพากันไปถึงบ้าน สิ่งที่อ้อทอวัน ๆ ก็มาถึง แม่
จะนัดแนะกัน ให้จ้อยสร้างฝืนเงินตรง ๆ และทำเป็นไม่มี
เรื่องอะไร พอพ่อแบกไม้กลับมาเที่ยวหนึ่งกำลังจะย้อนไป
แบกอีกเที่ยว ก็สบเข้ากับใบหน้าบดเบี้ยวของจ้อยเข้า

“บอกพ่อตามตรงนะอ้อด นี่พากันฝ่าฝืนคำสั่งไซ้
ไหม...”

“เอ้อ....ครับ...” อ้อรับคำเจื่อน ๆ

“ทำไมหน้า....เรานี้ บอกอะไรไม่เคยเชื่อเลย พ่อต้อง
ลงโทษแล้วหละ” ลุงสอนท่าทางโมโหมาก จ้อยเห็นว่าเข
าควรจะพูดความจริง จึงรีบบอกลุงสอน

“ไม่ใช่ความผิดของอ้อคหรือครับลุง ผมผิดเอง ผม
เป็นคนขอร้องอ้อคเขาเอง ผมอยากให้มันมันวิ่ง ผมก็เลย
ตกครับ....”

“นั่นแหละ เขาเป็นคนพาเธอไป ลุงบอกเขาแล้ว”
ลุงสอนยังไม่คลายโกรธ

“มีอะไรกันอะอะเซียว” บ้าสายใจออกมาถาม
พอดีพ่อจ้อยก็มาถึง

“ตกม้าละสิ มันคือจริง ๆ เจ้าอ้อคนี้ บอกแล้วไม่
ยอมฟัง....”

“ไหนลูกชิลูกเป็นไง เจ็บมากไหม....” พ่อเข้ามาจับคุ
ยข้อเท้าจ้อย

“นิกน้อยนี่....เอายาทา นวดเสียหน่อย สองสามวัน
ก็คงหาย” พ่อพูดปลอบใจ

“ผมผิดเองครับ” จ้อยสารภาพ

‘จำเรื่องที่พ่อเล่าให้ฟังได้ไหมอีก ที่พ่อไม่เชื่อปู่
พ่อก็เลยตกม้า ต้องเข้าเผือก และทรمانอยู่นาน.....
นี่แหละ ที่พ่อต้องเตือนลูก แต่ลูกก็ไม่เชื่อ...” ลุงสอน
หน้าตึงทึง

“ทีหลังผมจะไม่ทำอีก....” อ้อรับคำเสียงอ่อย ๆ

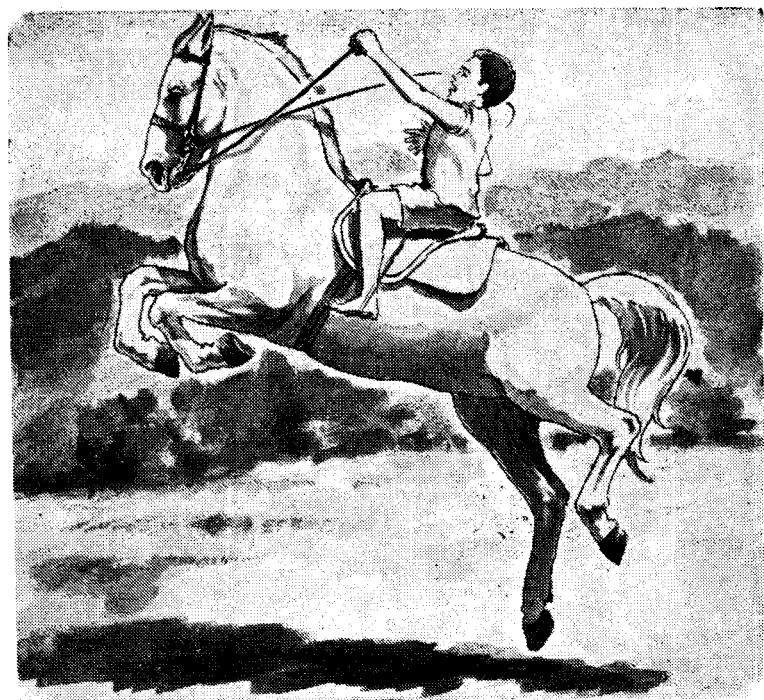
“ก็แล้ว ที่ลูกนึกได้ และกล่ารับผิด พ่อจะไม่ลงโทษ
ลูกหละ”

ประโยคต่อมาของลุงสอน ทำให้อ้อยิ้มออกมาได้

บ๊าพรเอายามาทำให้จ้อย และก็ใช้ผ้าพันข้อเท้าเอา
ไว้แน่น

“นั่งนิ่ง ๆ ไม่ต้องเดินไปไหนนะ ไว้หนูโตบ๊าจะให้ขี่
วิ่งจีเลย...อย่าทำหน้ามูอย่างนั้นสิ หนูต้องจำบทเรียนนี้ไว้
และก็ทำให้สบายนะจ๊ะ ..ไม่มีใครหรอกที่ไม่เคยทำผิดพลาด
บ๊าเองก็เคยออกบ่อย แหะละบ๊าก็จะไม่พยายามที่จะทำผิดอย่าง
นั้นอีก....” บ๊าสายใจลูบหัวจ้อย

จ้อยพยักหน้ารับคำ ความเจ็บปวดจะบรรเทาลง

๓

น้ำบ่อทราย

“ไอ้โฮ....ทรายละเอียดจังเลย เรามาเล่นกอง
ทรายกันด้วยแก้ว”

อ้อร้องอุทานตื้นเต้น เมื่อดูมาถึงลำห้วย

“เอาสิ....แต่อย่างนี้ไม่เคยลงมาที่นี้หรือ....”

แก้วถามชน น้ำเสียงแปลกใจ

“ยังเลย แม่ห้าม” อ้อตอบ

“แล้วอาบนํ้าที่ไหนล่ะ บ้านอ้อไม่เห็นขุดบ่อ
นํ้านานา....”

“อาบที่ลำธารด้านโน้น....” อ้อชี้

“จริงสินะ....แต่ไม่เห็นน้ำสนุกเลย ลำธารเล็กๆ

น้ำตื้นจะตาย ใครๆ เขาก็มาอาบนํ้าที่นั่นทั้งนั้น
แหละ...”

“อ้าว....แล้วบ่อน้ำที่บ้านล่ะ ทำไมไม่อาบ มาไกลถึงนี้”

“ไม่รู้สิ คงขี้เกียจสวาน้ำมั้ง ตอนเย็น ๆ คนเยอะ
สนุกก็ออก”

“อ้อชอบจังเลย น้ำใสใส....” ออ້นัยยง ๆ เอามือคุ้ม
ทรายเล่น

“อ้อ คงไม่เคยเห็นน้ำบ่อทรายแน่เลย มานี่สิ มาดู...”
แก้วจึงมืออ้อ ไปทางเนินทราย

“โอ้โฮ...” อ้ออุทานขึ้นอีก เมื่อเห็นภาพเบื้องหน้า
น้ำบ่อทรายเล็ก ๆ มีความกว้างกว่าปากโอ่ง และตื้นกว่ามาก
เรียงรายอยู่เป็นระยะ ๆ รอบ ๆ ขอบบ่อเรียงไว้ด้วยก้อนหิน
ใหญ่่น้อยกั้นทรายพังลงมา พออ้อชะโงกหน้าเข้าไปดู ก็มอง
เห็นเงาตัวเองชัดแจ๋วอยู่ในน้ำสีฟ้า.....

“ไครมาทำไว้ละนี่”

อ้อถาม แก้วยิ้ม ๆ ออกันในท่าทางเจ้าปัญหาของอ้อไม่
ได้ แก้วเลยวางท่าราวกับไม่รู้

“ไครก็ทำต้ายง่ายจะตาย ..”

“เขาทำไว้ทำไม ทำเล่นเหรอน้ำเอาปาลามาปล่อย
นะ....”

“โอ้...ไม่น่าถาม เขาก็กินน้ำในนั้นแหละไปกิน ชื่นเอา
ปลามาปล่อยสิจะได้ถูกที...”

“กินได้เธอ...” อ้อทำตาโต ไม่อยากเชื่อ “มันจะ
พออะไร น้ำมีไม่เท่าไร มาตักวันเดียวมันก็หมดแล้ว...”

แก่วอดหัวเราะไม่ได้ ก่อนจะอธิบายให้อ้อเข้าใจ

“มันไม่หมดหรอก น้ำมันซึมออกมาเรื่อย ๆ เพราะ
บ่อมันอยู่ใกล้ห้วย”

“น้ำในห้วยไม่เห็นเหมือนน้ำในบ่อทรายนี้เลย...”

“ก็...ไม่เหมือนนะสิ น้ำในบ่อนี้ซึมผ่านทรายมา ทราย
กรองมันแล้ว มันจึงสะอาดกว่าน้ำในห้วย...”

“ไม่น่าเชื่อ...” อ้อทำสีหน้าครุ่นคิด เธอไม่เคยเห็น
แบบนี้มาก่อนเลยในถิ่นที่อยู่มาก่อน

“น้ำมันซึมมาเรื่อย ๆ หละ ยิ่งตักมันก็ยิ่งออก แต่
ต้องตักบ่อย ๆ นะ ส่วนมากมักจะขุดบ่อใครบ่อมัน...”

“มิน่า....ถึงเยอะเยอะไปหมด มันเคยแห้งไหม...”

“ไม่หรอก หน้าแล้งน้ำจะน้อยลงเท่านั้นเอง”

“เรามาขุดบ่อทรายเล่นดีไหม...” อ้อเอ่ยชวน

“เอาสิ...” แก่รีบคำ และก็เริ่มต้นขุด

“พวกผู้หญิงเล่นอะไรกัน....”

ฮึดเดินมากับจ้อย ร้องถามขึ้น

“มากูเองสิ พี่ฮึด นี่เห็นไหม น้ำไหลออกมาปุด ๆ
แล้ว....” อ้ออวดพี่ชาย ท่าทางตื่นเต้น ที่เห็นน้ำซึมออกมา
จากบ่อที่เธอขุด

“อย่างนี้เอง....เราขุดกันบ้างไหมจ้อย...” ฮึดนั่ง
ลงข้าง ๆ น้องสาว

“ไปทางหุบห้วยโน้นเถอะ มีอะไรให้คุต้งเยอะเยอะ
ปูกี้มีท้วย ปล่อยให้ผู้หญิงเขาเล่นกันเถอะ....”

“ไปสิ นั้น ๆ เห็นปลาไหม อ้อฮือเยะจ้ง เราชวนกัน
ดีกว่า....” ฮึดดลตาไปในน้ำ

“จ้งก็จับไม่ได้ มันไวจะตาย ต้องมีอะไรมาชวน แต่
เอาไปทำไม ปลาตัวเล็กนิดเดียว”

“เอาไปแกงก็ได้ ...”

“ไว้ให้มันโตดีกว่า เวลาไปยกยอกับแม่นะ ได้ปลา
ตัวเล็ก แม่ปล่อยหมดยังปลาที่มีไข่ในท้องยิ่งแล้วใหญ่ แม่
บอกว่า ถ้าปล่อยให้มันวางไข่ และโต จะมีปลาให้เราจับกิน
อีกมากเชียว....”

“เหรือ...ที่ทางบ้านเดิมเรานะ ตัวเล็กตัวน้อยจับมา
กินหมด มันหายากจะตายทางอีสาน บางทีหาทั้งวัน ได้ปลา
ตัวเล็กนิดเดียว ร้อนก็ร้อน น้ำในบึงในหนองไม่สะอาด
อย่างนี้เหรือก ยิ่งหน้าแล้งแห้งขอดเหรือ...”

“ไ่วหน้ำน้ำสิ อ้อตจะเห็น ปลาเหอะจริง ๆ พิจุ่นไป
ปักเบ็ด ได้มาเป็นข้อง ๆ เลย”

จ้อยคุยอวด ทำให้้อตทาวว

เด็กทั้งสองพากันเดินท่องน้ำขึ้นไปทางเหนือ น้ำ พลง
พูดคุยกันไม่หยุด

“ระวังนะ ทางน้ำลึกหน่อย มีตะไคร่น้ำด้วย มัน
ลื่น....” จ้อยบอกอ้อตเขาเดินนำหน้า สายตาไปตามหลืบหิน
“นั่นไง ๆ ปุห้วยตัวโตไหม มันมีขนด้วย เอาไปต้มแกะจิ้ม
น้ำพริกก็อร่อยดี....”

จ้อยชี้มือให้อ้อตดู ปุตัวโตโตอย่างรวกเร็วไปตามโข
หิน อ้อตริเข้าไปตะครุบทันที “ไ้ย่ ๆ” แล้วก็ร้องออกมา
รีบปล่อยมือจากปุที่จับได้

“เก่งนะ มันเร็วออก ลืมบอกไป ก้ามมันน่าคุที่เดียว
ต้องระวัง นั่นอีกตัว....นี่ต้องอย่างนี้...จับหลังมันไวก่อน
แล้วค่อย ๆ รวบก้ามมันไวก มันดิ้นไม่หลุด ไม่มีทางไปรอด

หรรษา...ฮะ ๆ จะหนีบข้าหรือ เจ้าปู่เอ๊ย...นี่เห็นไหม้ออกตัว
โตเขียว..." จ้อยชูปู่ให้ออกดู

"สมันดำ ๆ นะ ไม่เหมือนปูนาเลย..."

"ชาย...เนือมันไม่ค่อยมีหรรษา มันก็ไม่มัน มีแต่ก้าม
เท่านั้นที่โตกว่าปูนาชาวบ้านเขาไม่นิยมจับมันหรรษา แต่เวลา
ไม่มีอะไรกิน ก็อร่อยดีเหมือนกัน..."

จ้อยพูดพลางยื่นปูให้แก่้ออก ออกหัดมือกลับ ชักเข็ด
เขี้ยวที่โดยปูหนีบ

"มันมีเยอะจริงนะ....นั่น ๆ ปลาตัวโตก็มี โอ๊ยอยู่ที่นี้
ไม่อดตายแน่..." อ้อครองขึ้นอย่างตื่นเต้น

"ใช่...ไว้ให้โตอีกหน่อย.... พ่อบอกว่าจะสอนเราทอด
แห พ่อทอดแหเก่งนะ พ่อ ๆ กับลำสัตว์เก่ง อยู่ที่นี่ไม่อด
ตายหรรษา พ่อว่า ถ้าเรารู้จักธรรมชาตินะ....อยู่ที่ไหนก็ไม่อด
ตายหรรษา...ที่บ้านเรานะพี่จุ่นเก่งชั้นหนึ่งเลย ยิ่งบั้ง....พ่อ
สอนให้ แต่ไม่ยอมสอนเราเฮะ..."

"อ้าว ทำไมล่ะ..."

"ไม่รู้สิ...แต่พ่อทำหนังสือตักให้นะ ทำด้วยเขาควาย
ด้วยหละ มีทั้งหลายอัน อยากได้ไหม....ถ้าอยากได้จะแบ่ง
ให้..."

“กตติ...แต่ช้เกยจบ^{หึ}นลูกกระสุน”

“ถ้าช้เกยแล้วจะทำอะไรได้ แต่เอากันหินแทนก็ได้^{หึ}นะ แต่สู้กระสุน^{หึ}นั้นไม่ได้มันยิ่งดีกว่า...ปล่อยละนะปู้^{หึ}นี้ ไม่รู้จะเอาไปทำไม...” จ้อยปล่อยปู้ไว้กับเงงหิน ฝ้ามองคูน^{หึ}นกลานหนีอย่างชอบใจ... “ถ้าเรามีชาเยอะเยะเหมือนปู้จะทำไฉน^{หึ}นะนี่...”

“คงพันกันอีรุงตุงนัง เดินขาเกโซเซไปมา ไม่เอ^{หึ}หรือรอกน่าเกลียดจะตาย...”

จ้อยพาอ๊อคเดินท่องน้ำขึ้น^{หึ}ไปอีก สองฝั่งห้วยตอนนั้นเป็นเขาชัน และรกไปด้วยซุ่มเชิงไม้ กระรอกตัวหนึ่งร้องก๊อกก๊อก^{หึ}ๆ ที่แครือเถาววัลย์ มันกำลังจะไต่ไปยังต้นไม้แดง พอได้ยินเสียงเด็ก^{หึ}ๆ ก็หยุดเบิ่งมองอย่างทึ่งๆ

“ตัวโตจังเลย...” อ๊อคดูทานเมื่อได้มองเห็น

“โฮ้ย มีกระรอกเยอะเยะ ที่บ้านนะมีทางกระรอกเป็นพวงเลย พี่จุ่นเขาตากเก็บเอาไว้...”

“เอาไว้ทำไม”

“มันสวยดีออก คนเขาเอาไว้ทำพวงกุญแจ พี่จุ่นไปตำบลดปากทางที่ก็เอาไปขายราคามันดีนะ...^{หึ}เนื้อกระรอกก็อร่อยดี แต่พอเข้าฝนเขาก็หยุดยิงมัน เพราะกลืนมัน^{หึ}จุ่น...”

“มันกินอะไร กระรอกหนะ....”

“มันก็กินผลไม้ป่านะสิ”

“อ้อ....” อ้อดพยักหน้าทำท่าว่าจะถามอะไรต่อ ก็พอดีตาเหลือบเห็นหมูป่าหนึ่งเดินส่งเสียงเอะอะมาตามลาดเชิงเขา

“ตายแล้วจ้อย.... วึ่งหนิเถอะหมูป่าเยอะเยอะเขียว ...”

อ้อดกระโดดผิงไปทำหน้าที่อยู่บนหาด

“ปู่โธ....ตกใจไปได้ หมูป่าหนะ....” จ้อยหัวเราะเสียงดังอย่างขัน ๆ ที่เห็นอ้อดหน้าที่น

“เฮ้อ....ค่อยโล่งอกหน่อยดีกว่าหมูป่าเสียอีก แล้วทำไมมาปล่อยเฟ้นฟ่านยงก็ไม่รู้.....”

“หมูของพวกชาวเขาหนะ ทางหุบโน้น พวกนั้นเลี้ยงกันอย่าง^๕แหละ ไม่ทำคอกทำอะไร มาติดกับที่ท้ายไร่บ่อยไป....”

“กับดักอะไรหรือจ้อย...”

“กับดักหมูป่าไง พ่อทำไว้ หมูป่าชุมมากแถวตง^๕ชาวบ้านเขายังมันได้บ่อย ๆ....”

“ไปยิงมันทำไม นุ่งสงสารมันออก”

“ก็มันลงมากินข้าวไร่นะสิ ไม่ยิงไม่ได้หรอก อีกอย่าง^๕เนื้อมันก็เป็นอาหารได้ เขี้ยวมันก็มีราคาสิ”

“กินหมู่บ้านก็ได้สินะ กินเบ็ดกินไก่...ก็ได้ไม่น่าไป
ยิงมัน...”

“หมู่บ้านเราก็กิน ทำไมจะไม่กิน เวลาถึงงานการอะไร
แต่ส่วนใหญ่ก็เอาไว้ชั่งขาย เบ็ดไก่อีกเอาไว้กินไข่ อยู่บ้านมัน
ก็กินของป่าพ่อว่ามันมีอยู่มาก ถ้าเราไม่ยิงมัน ๆ ก็ทำร้าย
เรา...ชาวบ้านบางคนก็ตกแล้วมัน...สัตว์ป่าอะไร เขาไม่ยิงไป
ทุกชนิดหรอก ที่มันไม่ถูกร้าย ครอบงำพืชไร่เขา เขาก็ปล่อย
มัน บางหน้าเขาก็ไม่ล่าสัตว์หรอกนะ ยิ่งพวกสัตว์ที่หายาก
พ่อว่าเดี๋ยวนี้ชาวบ้านทางปากโน้น คนมาอยู่เยอะเขาล่าสัตว์
ขายเป็นอาชีพเลยล่าเอาไปขายในเมือง พ่อบ่นอยู่เลย บอกว่า
มันจะทำให้สัตว์ป่าสูญพันธุ์หมด ไม่ดีเลย...หน้่มันผสม
พันธุ์ก็ไม่เว้น แย้งเลยพวกนั้น...เออว่าแต่ว่าอดีตเคยเห็น
กว้างไหม เขามันสวยเขียว เราเห็นบ่อย มันชอบมาเดินอยู่
ทางชายป่าติด ๆ กับไร่เราละ.....”

“เคยเห็นแต่ในรูป อยากเห็นตัวจริงเลย...”

“รับรองได้เห็นแน่.... แต่อดีตต้องกลั้ออกมานอก
กระท่อมนะ มันชอบมาตอนกลางคืนเสียด้วยสิ ที่นั่นะกลาง
คืนไม่มีใครค่อยออกจากบ้านหรอก มันน่าจะกลัวจะตาย....”

“แล้วจ้อยเห็นกว้างไฉนล่ะ” อ้อคซัค ทำให้จ้อย
อึกอ๊ก หน้าเหื่อน ๆ

“ก็....ก็พญางูนั้น....”

จ้อยพูดอ้อมแอ้ม

“ว่า....นี่กว่าเคยเห็นกับตา...”

“อ้าว จริง ๆ นะ บางคืนเรานอนไม่หลับ เราเปิด
หน้าต่างดูยังเห็นเลย....” จ้อยพูดแก้ตัว

“เฮา....จริงก็จริง....เราจะแอบดูบ้าง....” อ้อคว่าสีหน้า
เชือกครึ่งไม่เชือกครึ่งและก็เงิบไปครู่หนึ่ง ก่อนจะเอ่ยปากชวน
เพื่อนใหม่ เค้นย้อนกลับทางเก่า

แดดจางขึ้น ได้ยินเสียงนกเขาขันคูมาจากชาย
ป่าโปร่ง ลมพัดมาอู ๆ เป็นบางครั้งจากช่องเขาตื้นทิศใต้
พอเดินไปถึงฝั่งห้วย ใกล้ทางขึ้นไปหมู่บ้าน ก็เห็นพวกชาว
บ้านผู้หญิงหาบถังน้ำเดินลงมาถึงมาเป็นแถว เพื่อตักน้ำบ่อ
ทรายไปใส่หม้อดินไว้ดื่ม มีแม่ของจ้อยร่วมกลุ่มมาด้วย

อ้อกับแก้วตัวเบียดมะล่อมะแล็ก เล่นน้ำกันอยู่กับ
พวกเด็กผู้หญิงอีกหลายคน

“น้ำในบ่ออ้อใสดีด้วยละ” เด็กหญิงอ้อร้องบอกพี่

ชาย

“เหมยอวต....เดี๋ยวจะขุดบ้างก็ได้ไม่เห็นยาก ^๕ ตื่นออก
อย่างนั้น....” อ้อคิดว่าทำท่าจะแก่งไปกวบน้ำในบ่อทรายของ
น้องสาว

“ไม่เอานะอ้อต....อย่าแก่งน้อง” แม่ของจ้อยร้อง
เตือน อ้อรีบชักเท้ากลับ

“ยั้งบ่อพวกนี้ด้วย อย่าทำนะเขาไว้ม”

“ครับ....” อ้อรีบคำ ลงมือขุดบ่อของตัวเอง

“ผมไม่รู้เลยนะว่าจะมีบ่อน้ำแบบนี้ น้ำแปลก....” อ้อต
พูดซนลอย ๆ

“เห็นแม่หนูถามป้าเนาะ บอกว่ายังไม่ได้เกี่ยวหญ้าให้
ม้าเลยใช่ไหม....”

“ตายจริง....ผมลืมจริง ๆเดี๋ยวผมไป รอดูน้ำมัน
ออกก่อน เดี๋ยวผมจะไป” อ้อยังไม่ยอมลุกขึ้น ^๕ เข้มองดู
น้ำที่ค่อย ๆ ซึมออกมาจากบ่อที่ตนเองขุดขึ้น

“ป้าครับ ทำไมมันถึงใสละครับ ไม่น่าจะใช้ดื่มได้
เลย มันสะอาดดีเหรอครับ”

“สะอาตสิ แต่เคยมีพวกหมอเขามาที่นี้ละ เขาว่าชาวบ้านเป็นโรคคอพอกกัน เพราะน้ำพวกนี้ แต่บ๊าว่าไม่จริงหรอก บ๊าไม่เห็นเป็นอะไร กินมาแต่เด็กแล้ว...”

“เหวอครับ...”

“นี่แหละ น้ำบ่อซึมทราย พวกปู่ย่าตายายบอกไว้ว่ากินไม่มีวันหมด เหมือนคนมีวิชาความรู้ ก็เป็นทรัพย์สินที่กินได้ไม่หมดเหมือนกัน...”

“ทำไมล่ะครับ ผมไม่เห็นเข้าใจ มันน้อยออกอย่างนี้...” อ้อมมองหน้าบ๊าพิกุล

“ก็มันกินไม่หมดนะสิ ถึงน้อยก็จริง แต่ก็มีมาเรื่อย ๆ คนรู้จะโร่มาก ๆ แต่ใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้ ก็เสียเปล่า รู้น้อยแต่รู้ดีจริงมันก็มีประโยชน์กว่า หนองน้ำยังแห้งเลยหนู แต่บ่อเล็ก ๆ นี้ ไม่เคยแห้งเลย มันซึมออกมาเรื่อย....อย่างนี้ดีกว่าใช้ไหม...”

อ้อมไม่ตอบ แต่สีหน้าครุ่นคิด ครู่หนึ่งก็ลุกขึ้นร้องเรียกอ้อ

“อ้อไปช่วยพี่เกี่ยวหญ้าเถอะ....”

อ้อหันม้วยร้องอ้อ... “เอาอีกแล้ว....” แต่ก็เดินตามพี่ชาย

ไปแต่โดยดีจ้อยกับแก้วก็เลยพลอยเดินตามไปด้วย “เราจะไปช่วยด้วย..”

“ติดกันเจเลยเชียวนะ....” แม่ของจ้อยพูดขึ้นยิ้ม ๆ
“ก็แล้วแหละลูกไปช่วยอ้อดเขา เด็กดีต้องช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าง อ้อดเขาขยันนะ...” ป้าพิกุลเอ่ยชมมองตามหลังเด็ก ๆ อย่างพอใจ

๔

หน้าป่า

เด็กทั้งสี่พากันเดินไต่ขึ้นไปยังคอกม้าชั่วคราวที่ทำไว้หยาบ ๆ ถัดไปจากกระท่อมไม้ไผ่เล็กน้อย

รถลากจอดชิดกันอยู่สองลำ ล้อมันทำด้วยยางรถยนต์ไม่ใหญ่นัก แต่ก็ดูแข็งแรงดี จ้อยเดินเข้าไปใกล้มัน มองดู และนึกเปรียบเทียบกับล้อของเกวียนที่บ้าน

“นี่คงใส่รถมาใช้ใหม่” เขาเอ่ยขึ้นกับออด

“ใช่ ใครจะขับมาได้ถึงไหน ม้าตายแน่ ถ้าถนนดินะรถบรรทุกก็คงเข้ามาส่งถึงที่เลยแหละ....”

“นี่ยังคันะออด ถ้าเป็นหน้าฝนละก็....อย่าให้พุดเขียว ไกลจนถึงขาละเลยแหละ ออกไปตำบลที่แทบตายเกวียนติดหล่มออกบ่่อย....”

“นี่เรานึกได้แล้วที่พาไปซื้อผ้า ทำไมถึงตกใจมัย...”
จู่ ๆ ออดก็พูดขึ้นถึงเรื่องเก่าที่ผ่านมาไป

“ทำไมเหรอ....”

“ก็มัวมันวิ่งเพราะมันตกใจนะสิ มันไม่คุ้นด้วย”

“มันกระโจนต่างหาก”

ออดชักขึ้น

“เออจริง....เพราะไร้มัย เพราะไม่ได้เกี่ยวหญ้าให้มันนะสิ....” ออดพูดยิ้ม ๆ “เราต้องรู้จักคุ้นเคยมันดีกว่า สัตว์มันก็เหมือนคนมันต้องใช้เวลา เรานะให้ข้าวให้น้ำมัน ต้องลูบขนมันด้วยและพูดกับมัน....”

“มัวมันเข้าใจภาษาคนเรื่อ...” จ้อยพูด

“รู้สิ...สัตว์ทุกชนิด เราว่ารู้ภาษาคนนะ นกยังพูดได้เลย หมาเราสั่งมัน มันยังทำตามเลยถ้า มัน ไม่รู้มัน จะทำเหรอ....”

“เออ....ท่าจะจริงแฮะ.... นกแก้วที่บ้านลุงผู้ใหญ่พูดจ้อเลย นกขุนทองที่บ้านเราก็พูดเก่ง ยิ่งหมาของพี่จุ่นนะ บอกให้ต้อนตะกวดถึงมันเอาชะอยู่หมักเลย....” จ้อยเห็นจริง ออดเดินไปเอาตะกร้าและเคียว “เราไปกันเถอะ..”

“อย่าไปไกลเน้อ....” พ่อของอ้อครองบอก

“ครับ” อ้อรับคำ จ้อยเดินช้า ๆ ตามหลังอ้อออกไป
ช้า ๆ ได้ยินเสียงป้าสายใจแม่ของอ้อดพุดขึ้นกับสามี “วันนี้
เอาให้เสร็จนะเล่าไก่หนะ....สงสารไก่มันอยู่แต่ใน “ขวง”
ในหีบเปียตกันแย...”

“เสร็จแน่ ๆ ขอให้แกงป้าให้อร่อย ๆ เถอะ....” ลุง
สอนพุดล้อ จ้อยได้ยินพ่อพุดกระเซ้าตาม “ให้มันไต่ยงันสิ
น่านี่ถ้าเสร็จเล่าไก่จะให้ช่วยอะไรอีกก็ให้บอก ไม่มีใครเขาซัก
ห rokokฝีมือแม่ครัวหัวป่าก์อย่างนี้...”

“สัพุกุลเขาไม่ได้ห rokokจะ....” ป้าสายใจพุดถึงแม่ แม่
กับพ่อมาช่วยลุงสอนทำงานหลายวันแล้ว จ้อยก็เลยพลอยได้
มาเล่นกับอ้อดด้วย

“ทางนี้สิอ้อด ไปทางนั้นรอกจะตาย” จ้อยร้องบอก
อ้อด ตุ้มทำว่าอ้อดจะเดินคุ่มไปเรื่อย “ท่าจะไม่เคยไปละสิ
หญ้าทางนี้งามมากนะ....ม้ามันกินหญ้าอย่างเดียวหรืออ้อด....”
จุกใจคึกขึ้นได้ จ้อยเอ่ยถามขึ้นต่อ

“มันกินรำกินข้าวเปลือกด้วย...”

อ้อดบอก แก้วร้องเพลงเจ้อยแจ้วแข่งกับอ้อไม่สนใจ

กับสิ่งที่พี่ ๆ พูตกัน และเมื่อไปถึงทุ่งหญ้าก็พากันแยกไป
 เกี่ยวอีกด้านหนึ่ง ซึ่งจริง ๆ แล้วก็ไปเล่นไล่จับผีเสื้อกันมาก
 กว่า

“ให้เต็มตะกร้านะอ้อ ถ้าเต็มพี่จะช่วยตักน้ำด้วย...”
 อ้อตรึงบอกน้องสาว

“โอ้ยสบายมาก....” อ้อหัวเราะ พากันไล่กวัดผีเสื้อ
 ไม่หยุด

“เก่งจริงพวกเด็ก ๆ เดียวล้างไม้ล้างมือมากิน
 ข้าวได้....” พอไปถึงกระท่อมลุงสอนก็พูดชมขึ้นทำให้พวก
 เด็ก ๆ หน้าบาน

“เร็วจังเลยนะครับ หวังว่าน้ำคงไม่มาพัดไปนะลุง
 นะ....” จ้อยพูดขึ้นมองดูเล้าไก่อย่างทึ่ง ๆ ก็เมื่ออีกแท้ ๆ ยัง
 เหลือฝางตั้งสี่ด้านไปเกี่ยวหญ้ามาแพลပ်เดียว จัดฝาตะแตะเรียบ
 ร้อยแล้ว....

“อ้าวไอ้หนูเอ๋ยลองปากเสียแล้ว ไม่น่า....มันไม่มา
 หรอก สูงออกอย่างนี้” ลุงสอนหัวเราะหิ ๆ จ้อยจำได้คลับ
 คล้ายคลับคล้ายว่า ปีก่อนหน้ามาถึงที่ ๆ ตัวเองยืนอยู่นี่นา แต่

เขาก็ไม่แน่ใจนัก “ถ้ามันมาถึงจริง ๆ จะทำยังไง....” เขาคิดไม่ได้

“หลายวันมานี้มันชอบกลอยู่นะ ลมไม่กระดิกใบไม้เลย....” พ่อเอ่ยขึ้นเบา ๆ แหงนหน้ามองท้องฟ้า จ้อยรู้ดีว่าพ่อหมายถึงอะไร พ่อพูดจะหนักใจกับความหิวท้องของลูกนอนอยู่เหมือนกัน จ้อยได้ยืนพ่อเอ๋ยกับแม่เมื่อคืนนี้ แต่พ่อก็เต็มใจที่จะลองเสี่ยงดู

“มากี่มานะ ไม่มากี่ไม่รู้....” พ่อพูดขึ้นยิ้ม ๆ แต่ลูกนอนดูไม่สนใจนัก ตักน้ำในถังขึ้นดื่มและเอ่ยชม “อืมมันอร่อยดีเหมือนกันนะ น้ำบ่อทรายนี้ ดีกว่าน้ำจืดที่บ่อบ้านโน้นเสียอีก คอไม่พอกแน่ะ....”

“ไม่รู้สิ ชอบใครชอบมัน บางทีผมก็ดื่มน้ำฝนในตุ่มไม่แน่ แต่อย่างไรเราก็ต้องซุกบ่อน้ำไว้เพื่อหว่ามันแล้งจะได้มีน้ำใช้มันไม่แน่ทั้งนั้น ธรรมชาติจะมีอะไรแน่ น้ำอาจจะมาเร็วบ่อน้ำอาจจะไม่มา ไม่มีอะไรแน่....โค่นป่ามาก น้ำก็ท่วมมากและไหลแรง” พ่อพูด ทำให้ลูกนอนมีท่าทีโล่งใจ

“ต้องรอให้ยกกระท่อมใหม่หลังคาดี ๆ ทำรางน้ำก็คงมีน้ำฝนใส่ตุ่มไว้กินได้....”

ว่าแล้วลุงสอนก็วางมือจากงาน เอาผ้าขาวมาเช็ดเหงื่อ
ที่ใบหน้าและชวนพ่อเดินเข้าไปในในเพิงพัก บ้าสายใจและ
แม่ทำอาหารเสร็จแล้วใส่ขันโตกวางไว้รออยู่บนแคร่ไม้ไผ่....

จ้อยได้กลิ่นอาหารหอมฉุย รู้สึกหิวขึ้นมาทันที

“นี่ข้าวเช้าพร่างยวบวอกกับมือเที่ยงนะ เราทำงานกัน
เพล็นจนสายโง่ไม่รู้ตัว” ลุงสอนพูดขึ้นชวนทุกคนล้อมวง
“ยอดเยี่ยม ๆ มีน้ำพริกนุ่มด้วย....” พ่อถูมือไปมา
คตข้าวส่งให้เด็ก ๆ จ้อยรับปั้นข้าวมาถืออยู่รอจังหวะที่ผู้ใหญ่
จะลงมือก่อน เมื่อถึงเวลาเขาก็กินอย่างช้า ๆ และระมัดระวัง
เป็นพิเศษที่จะไม่ทำคำข้าวตกเลอะเทอะนั่นเป็นมารยาทอย่าง
หนึ่ง ซึ่งแม่เคยย้ำกับจ้อยเสมอนอกจากไม่ให้คุยกันเวลาเคี้ยว
อาหารอยู่เต็มปาก หรือเล่นกันขณะกินข้าว

ตะวันบ้ายชายคล้อย

รับประทานอาหารเสร็จ พวกผู้ใหญ่ก็ชวนกันลงงาน
ต่อ ช่วยกันยกฟืนรอบ ๆ กระท่อมและทำทางน้ำรอบเล้าไก่
และปรับหน้าดินที่ลานหน้าบ้าน จ้อยและอ้อจโตพอที่จะช่วย
ยกบุงก็ใส่ดินไปเทได้แล้วช่วยด้วยอีกสองแรง ส่วนอ้อกับ
แก้วนั้นคอยช่วยตักน้ำให้พี่ ๆ ต้ม

“วันนี้เป็นเด็กดีกันจริง ๆ...” บ้าสายใจเอ๋อชมชื่น
ทำให้เด็ก ๆ หน้าบาน จ้อยขนคินได้หลายสิบเที่ยว เหงื่อ
ไหลย้อยเต็มตัว แต่เขายังยิ้มสู้

“ออกกำลังดีนะฮ็อต” เขาพูดกับฮ็อต แต่อ้อรับคำ
เปลี่ยน ๆ เขาดูไม่เคยชินกับการใช้แรงนัก “ร้อนจังเลย...”
ฮ็อตบ่นอูบอิบ เมื่อคล้อยหลังพ่อ

“น่าจะมีลมบ้างนะ....” จ้อยเห็นตัวย เขารู้สึกคล้อย
ตามที่พ่อว่าก่อนหน้า “อากาศดูพิกลจริง ๆ...” จ้อยคิด
“มันอ้าว ๆ ซอบกล....” และครู่หนึ่งแดดที่แจ่มจ้าก็พลันมืด
ลงอย่างฉับพลัน

“เอ๊ะ จู ๆ มันก็ครม ยังไงกัน....” ลุงสอนก็เอะใจ
เหมือนกัน

จ้อยหยุดพักเหนื่อยไ้ร่มไม้ เห็นพ่อหยุดทำสะพาน
แขวนหน้ามอฟ้าและแลเลยไปทางยอดเขาคันตะวันตก ฟ้า
ครมอยู่เหนือเขา เงาของเมฆทอดอยู่ทึบบนสันที่อกกลุ่ม
เมฆดำลอยเคลื่อนมาจากทิศทางไหนไม่อาจรู มาออกันอยู่
เหมือนกับก้อนหินซึ่งใหญ่และหนักอึ้งมันก่อตัวใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ
เหมือนรูปยักษ์กำลังจะหยิบเอาก้อนหินดำนั้นทุ่มใส่ภูเขา

“เห็นทีจะเจอเข้าเต็มเปาเสียแล้ว....” พ่อกล่าว น้ำเสียงมีแว่ววิตก พ่อชี้ตแหน่งที่หน้าผากและเอามือป้องตา เบิ่งมองก้อนเมฆยั๊กนั้น

“เจออะไรหรือ....” ลุงสอนเอ่ยถาม

“ก็พายุนะสิ แดดกำออกอย่างนี้ดูสิ ใโป้ไม่นิ่งเทียว.... ผมว่า .. ทางที่ดีเราเก็บย้ายข้าวของที่กองอยู่ข้างนอกเข้าไปในบ้านเถอะ ..แต่เอไม่เข้าท่า เอาไปไว้ในเล้าไก่ดีกว่า ดูจะอยู่สูงกว่าและหาอะไรบีตไ้ลมจะแรงมาก และฝนจะตามมาในไม่ช้า .. ผมมั่นใจจริง ๆ ไม่ผิดหรอกลงว่าเป็นอย่างนี้ กระทั่งอมนะสิมันจะยุ่งแน่ ๆ....”

“ไม่น่ามีนา....” ลุงสอนแย้ง “อยู่ไกลออกอย่างนั้น ถ้าฝนจะตกก็คงตกไกล ทางนี้ยังสว่างอยู่เลย ดูสิ” ลุงสอนชี้มือให้พ่อดูทางตะวันออกซึ่งเมฆขาวยังลอยพ่องอยู่กลางฟ้าใส

“ไม่เป็นไรหรอกน่า....” ลุงสอนเอ่ยขึ้นยิ้ม ๆ และลงมือขุดดินต่อ

“อ้าว ไม่เป็นไรก็ไม่เป็นไร แต่ถ้าเย็นมาฟ้าแดงละก็อ....รีบขนนะ....” พ่อพูด “ผมก็ไม่อยากให้เป็นเช่นนั้นหรอก....” พ่อยิ้มบ้าง แต่นัยน์ตายังวิตกกังวลไม่คลาย

เย็นนั้น หลังจากทานข้าวเย็นกันเรียบร้อยแล้ว
พ่อก็ออกมานั่งอยู่ที่ชานบ้านสุบยาพันคว้น ป่วยทอดอารมณ์อยู่
คนเดียว แม่ล้างจาน่วนอยู่หลังบ้าน จ้อยได้ยินเสียงพ่อบ่น
“ร้อน ๆ” และเสียงบิดผ้าขาวม้าได้รัญญอยู่ฟืบฟับ

จ้อยเดินออกไปนั่งใกล้ ๆ พ่อ บนฟ้าไม่มีดาวเลย
จ้อยเอ่ยถามพ่อ

“ฝนจะตกไหมครับพ่อ”

“มันไม่แน่หรอกลูก ฝนอาจจะตก ฝนอาจจะไม่ตก
แต่พ่อสังหรณ์ใจว่ามันตกแน่ ๆ และจะมีพายุด้วย” พ่อพูด
ยังไม่ทันขาดคำ ฟ้าก็แลบแปลบ ๆ ทำเอาจ้อยสะดุ้ง และครู่
หนึ่งก็มีเสียงฟ้าร้องกรืน ๆ แต่ไกล

และก็ใกล้เข้า ๆ รวากับว่ามันจะระเบิดออกเป็นเสียงๆ
ลมครางอื้ออึงมาจากช่องเขา ต้นไม้ใบไม้ในป่าที่เคย
สงบนิ่งเมื่อตอนบ่ายก็พากันส่ายไปมารวกับถูกเหวี่ยง ส่ง
เสียงเปรี้ยะปรีะ ๆ ตีต ๆ กัน แข่งกับเสียงฟ้าลั่น

“กรืนกราน...โครมคราม...อ้ออ้อ...ซ่า ๆ...” ชัดได้
กันมาเป็นระลอก ๆ “เข้าบ้านเถอะลูก...” พ่อร้องบอกจ้อย
“จูน ๆ...เร็วเข้าไว้ย มันเอาแน่หาไฟฉายเตรียมไว้....เดียว

เราไปบ้านใหม่หน่อย....” พ่อร้องเรียกพี่จุ่น วิ่งเหยา ๆ เข้าในชายคากว่าผ้าเตี่ยวมาสวมแทนผ้าขาวม้าที่นุ่งอยู่

พี่จุ่นผละจากที่นอน ทั้งหนังสือเพลงลูกทุ่งเล่มละบาทที่กำลังร้องเพลินหงิ ๆ อยู่ลงกับพื้นรับทำตามที่พ่อบอกและก็แผ่นแผ่นตามพ่อไปติด ๆ....

“พุทโร รัมโม สัมโผ....” แม่อุทานกระหืดกระหอบออกมาจากห้องครัวปิดประตูหน้าต่าง และเอาข้าวสารไปโปรยไว้รอบบ้าน พลางสวดไปตัวยืมงำ ๆ

“ขอบคุณพระคุณเจ้าคุ้ม ครองเกิดเจ้า ประคอง... ไม่รู้จะทนได้หรือเปล่า กระต้อมไม้ไผ่มุงแฝกมุงคากอย่างนั้น....” แม่ภาวนา พลางทอดสายตาดูออกไปยังความมืดที่กำลังปั่นป่วน

“น้ำกลัวจึงนะแม่นะ....” อ้อแง้มประตูห้องยื่นหน้าออกมาพูดกับแม่

“ปิดประตู อย่าออกมา ห่มผ้าซะลูก...” แม่รีบบอกให้อ้อหลบเข้าไป “ให้ผมไปช่วยเขาไหมแม่....” จ้อยเอ๋ยขึ้น เขานึกถึงอ้อดและอ้อขึ้นมา

“ไม่ได้หอรอกลูก จะไปได้อย่างไรพายุออกอย่างนี้ ลูกยังเด็กนัก ปล่อยให้เป็นหน้าที่ของพ่อกับพี่เถอะ....เข้าไปในห้องเป็นเพื่อนน้องดีกว่านะลูก....”

“ผมยังไม่อยากเข้า....” จ้อยก็อดดึง

“ไม่เอาหน้า มาแม่จะเข้าไปด้วย....”

จ้อยจำใจต้องเดินเข้าไปในห้อง แม่หับประตู แต่ก็ยัง
ได้ยินเสียงฝนเสียงลมและเสียงไม้ล้มโครมครามอึงอ้อหรือว่ว
เปรี้ยงปร้างอยู่ข้างนอกไม่หยุดหย่อน

“คงเปียกกันหมดนะแม่นะ”

“ใช่....ไม่น่าเลย น่าจะยกมาอยู่เสียที่บ้านเราก่อนไม่
น่าวางใจถึงขนาดนี้”

แม่พูด โอบไหล่จ้อย และลูบผมน้องอ้อไปมา

จ้อยไม่ยอมนอน นั่งลมตาโพล่ง เงยหูคอย

ฟังเสียงพ่อ....

เวลาผ่านไปครู่หนึ่ง ก็มีเสียงตึงตึงขึ้นที่บันได

“เร็วเข้า ขึ้นไปเร็ว ๆ แม่ ๆ ช่วยรับเด็ก ๆ หน่อย ..”

พ่อร้องตะโกน เรียกแม่โหวกเหวกแข่งกับเสียงพายุ

แม่รีบวิ่งออกไปเปิดประตูหน้าบันได “ตายแล้ว ๆ

เปียกกันหมดล่อกมะเล็กหมดเลย เร็วเช็ดเนื้อเช็ดตัวแล้วเปลี่ยน
เสื้อผ้าหนา ๆ....” แม่พูดตกใจ จ้อยพรวดพราวตากันเห็น

ออดกับออดตัวสั้นขึ้นบ้านมา ตามหลังด้วยบ่าสายใจและลุงสอน มีพ่อคอยส่องไฟฉาย พี่จุ่นตามมาเป็นคนสุดท้าย

“เป็นไงบ้าง ๆ...” แม่เอ๋ยถามพ่อขึ้นอย่างร้อร่น

“ก็เก็บได้เท่าที่ทันเก็บ ที่นอนหมอนมุ้ง กระสอบข้าวสาร...” ลุงสอนชิงตอบ... “เฮ้อ ทำใจได้ละ มันมาไม่รู้เนื้อรู้ตัว...” ประโยคหลังแกพูดเสียงอ่อย ๆ

“ไปถึงหลังคากระท่อมก็ปลิวหมดแล้ว ก็ชนของเข้าไปในเล่าไก่ กอไผ่บนเนินนั้นช่วยกำบังลมได้มาก ดีที่ยังมีแฝกเหลืออยู่เลยเอาทับของที่ชนไม่ทัน เอาก่อนหินทับข้างบนอีกไม่รู้จะอยู่หรือเปล่า ..” บ่าสายใจพูดขึ้นบ้าง พลังรับผ้าเช็ดตัวไปจากแม่และเช็ดตัวให้ออ ส่วนออดแม่จะเปียกหนาวสั่นแต่ก็ไม่มีทีท่าว่าจะหวาดหวั่นใด ยังหันมามยิ้มให้จ้อยเสียด้วย

“กินน้ำได้นอนด้วยกัน...” จ้อยพูด ยื่นเสื้อยัดตัวหนึ่งให้ออด

“ถ้าโชคดีมันก็อยู่...” ลุงสอนพูดปลง ๆ ทรุดลงนั่งกอดเข้า พ่อเข้าไปในครัวต้มน้ำร้อน “อากาศอย่างนี้ได้น้ำชาสักถ้วยสองถ้วยจะช่วยได้มาก...” พ่อว่า ขณะแม่่วนอยู่กับการจัดที่ทางให้เพื่อนบ้าน

คืนนั้น^๕ทั้งฝน^๕ทั้งลมโหมกระหน่ำอยู่ไม่ยอมหยุด....

ทุกคนดูจะนอนไม่ค่อยหลับ

พอรุ่งสาง ฝนหยุด ก็กระวีกระวาดไปยังกระท่อมที่

ทั้งไว้....

ปรากฏว่าไม่มีร่องรอย ของ กระท่อม หลังใหม่ให้เห็น

อีก....

“โธ....” ลุงสอนร้องครางออกมา “ไม่น่าเลย....

อุตุส่ำสร้างแทบตายมาโดนน้ำซัดไปเสียหมด ..”

ลุงสอนเอามือลูบหน้าอย่างเหนื่อย ๆ ทุกคนพลอยเงียบบันกันไปหมด ต่างกวาดสายตาไปทั่วบริเวณนั้นน้ำยังไหลแรงที่ตื้นเขา บนลาดเนินซึ่งเป็นที่ตั้งกระท่อม น้ำลดถอยลงไปบ้างทั้งไว้แต่คราบสีแดงขุ่นเกรอะกรังอยู่ตามกอหญ้าที่ลุ่มไปเป็นทาง....

เล่าไถ่ยังอยู่ที่เดิม บนเนินสูงนั้น ข้าว ของ อยู่กันครบเพียงแต่ว่าบางชั้นเสียหายเปียกชื้นไปหมด ต่างช่วยกันขนออกมาผึ่งแดด แผลกบาลิวว่อนไปค้างอยู่ทั่วไปที่นั่นที่นี้ “ดีที่ม៉ันมันไม่เตลิดไปนะ....” อ้อดพูดขึ้น เขาหาผ้ามาเช็ดตัวให้มันและจูงมาผึ่งแดด “ไม่รู้มันจะเป็นหวัดหรือเปล่า....น่าสงสารจริง ๆ เจ้าม้าเอ๊ย....จะจูงหลบไปพร้อมกันก็ไม่ทัน....”

อ้อคพูดพึมพำกับม้ารำกับว่ามันรู้ภาษา เขาตุศร่าชิมไปถนัด
ตา...

“มันคงไม่เป็นไรนะ....” พ่อเดินเข้ามาพูดปลอบใจ
อ้อค

ลุงสอนเดินเข้ามาสมทบด้วย ส่วนแม่กับป้าสายใจแยก
กันไปเก็บข้าวของ “ถ้าเชื่อที่บอกเสียแต่แรกก็ดีหรอก ”
ลุงสอนพูดอย่างสำนึกผิด

“ไม่เป็นไรหรอก มันพังก็ไปเราก้สร้างใหม่ได้จะกลัว
อะไรสบายใจได้เถอะชาวบ้านมาช่วยกันวันเดียวก็เสร็จ....คน
ละไม้ละมือ....” พ่อพูด ตบไหล่ลุงสอนเบา ๆ

“มันร้ายจริง ๆ นะน้ำป้านี้....” อ้อคพูดพลางส่ายหน้า
ไปมา

“ใช่ เราต้องรู้จักมัน แต่เราก็เอาชนะมันได้นี่นะ
มันไม่ได้โหดร้ายตลอดไปหรอกคุณที่ริมฝั่งนั้นซิเห็นอะไรไหม..”
พ่อชี้มือให้อ้อคดู

“อะไรหรือครับ ... ไม่เห็นมีอะไร....” อ้อคมองตาม
มือพ่อ

“ดูให้ดี ๆ สิ... นั่นแหละที่ธรรมชาติทดแทนให้ ”
พ่อพูดยิ้ม ๆ

“อะไรกันนะ....” จ้อยคิดในใจ “ไม่เห็นมีอะไร นอก จากซีโคลนและต้นไม้ล้ม....”

“ยังไม่เห็นอีกเหอะ....ไปช่วยกันเถอะ พี่นยังงิ ไป ช่วยกันเก็บมากอง ๆ เข้า ไม่นานหนึ่งทั้งนั้น....นำพามา ค้างไว้ เอาไว้ต้มข้าวหมู หุงต้มอาหาร ไม่ต้องออกไปเสาะ หาตัดให้เหนื่อยแรง....” พ่อพูด “มาเร็วเถอะ หอบกอง ไว้บนเนินนั่นก่อน แล้วค่อยทำค้างให้มันทีหลัง....”

“อ้อ....อย่างนี้เอง....” อ้อครองขึ้น ค่อยยิ้มออกมาได้

หลังจากนั้นทุกคนก็ช่วยกันขนฟืนอย่างเข้มแข็ง

“ช่างมันเถอะนะ เสียไปก็สร้างใหม่แทนได้...” ลุง สอนดูคลายความเศร้าลงมากพูดขึ้น ด้วย น้ำเสียง กระหยิ่มยิ้ม ย่อง

“ใช่....เราเริ่มต้นใหม่ได้เสมอ ดูแต่พระอาทิตย์สิ มัน ยังขึ้นทุกวันเลย....” พ่อพูดขึ้นอย่างขรึม ๆ แต่เด็ก ๆ กลับ หัวเราะกันอย่างเห็นขัน ก่อนที่จะวิ่งแข่งกันขนฟืน ดูว่า ใครจะได้มากกว่ากัน....ความสุขสันต์และความมีชีวิตชีวา ก็ กลับคืนมาสู่พวกครอบครัวใหม่อีกครั้งหนึ่ง.

บทเพลงแห่งฤดูฝน

แสงแดดสีทองที่เคยส่องฉาย หายไปจากท้องฟ้า
รวมท่งทุ่งหญ้าที่เคยโปร่งโล่งสว่างไสว ก็มอง
หาไม่เห็น

เจ้าเมฆขาวที่ลอยฟุ้งเด่นอยู่เดี่ยวดายก็หายไป
เหลือไว้แต่เมฆผ้าเมฆฝอยห้อยเหงา
และฝูงนกน้อยก็พลอยไม่แจ่มใสเรไร จับเจ้า
ซึมซาอูตามคาบไม้

“เฮือน่าเบื่อเสียจริง ๆ...” จ้อยร้องออกมา
ขณะนั่งหวางอยู่ข้างหน้าต่างเหม่อมองออกไปข้าง
นอก

หลังจากถูกห้ามไม่ให้มาพิกหน่ง พอขอเท
เขาหายดี เขาก็ได้ขมนอกครั้งแต่พอซั๊กจะคุ้นกับมัน

หน้าฝนก็มาเยือนเสียก่อน ฝนต้นปีคราวนั้น ทำให้สี่เทา
เกือบล้มต้องหยุดยา เอนาร้อนประกอบประหม่อมันอยู่นาน
กว่าที่มันจะแข็งแรงเหมือนเดิม

“ม้ามันไม่ค่อยถูกกับฝนเหมือนวัวควาย....” พ่อของ
อ้อตอบจ้อย

หมูนีเขาไม่ได้ไปที่ไร่ออ้อเลย รู้แต่ว่ากระท่อม
ใหม่สร้างเสร็จนานแล้ว พวกชาวบ้านได้ช่วยกันลงแรง อ้อค
เคยมาหาจ้อยหลายครั้ง แต่ก็ไม่ได้ชวนกันไปเที่ยวเล่นที่ไหน
เพราะฝนตกปรอย ๆ อยู่ไม่ขาด อีกอย่างอ้อก็ต้องช่วยงาน
ในไร่ พวกบ้านใหม่เร่งสร้างเนื้อสร้างตัวกันอย่างหนัก....

“สี่เทามันอยู่แต่ในคอก” อ้อตอบจ้อย

หน่านปศุสัตว์อื่น ๆ ก็ถูกจำกัดที่ จะมีก็แต่พวกวัว
ควายเท่านั้น ที่ได้ออกนอกคอกแต่ก็ไม่น่าอิจฉาอะไร เพราะ
มันถูกนำไปใช้งานหนักมากกว่าที่จะปล่อยให้เล่นหญ้าสบาย
อารมณ์อย่างเคย....มันเป็นสัตว์ใช้งานที่ต้องก้มหน้าก้มตาลาก
ไถในนาไม่หยุดหย่อน....

“ถ้าทำตัวดี อยู่ที่บ้านไม่ทิ้งไปเที่ยวไหน พี่จะให้ไป
จับกบด้วย....” พี่จุ่นพูดขึ้นกับจ้อย ก่อนที่จะแบกคราดไป
ทุ่งในหุบ

“จริงนา ...ให้จ้อยไปช่วยเผ่าห่างเอาไหม เผ่าบ้าน
อย่างนี้ไม่เอาไหนเลย เหนงจะตาย....ใครก็ไม่อยู่”

จ้อยเสนอตัว เขาอยากไปที่ท้องนาใจจะขาด

“แกจะไปเล่นขี่โคลนนะสิ ไม่เอาหรอก”

พี่จุนรู้ทัน

“เออะนะ แล้วผมจะอาสาไปส่งจดหมายให้พี่....”

จ้อยจุกจุก พี่จุนมีคู่รัก คือลูกสาวสูงผู้ใหญ่ แต่ไม่
ใคร่กล้าไปจีบ ได้แต่เขียนจดหมาย ซึ่งลอกออกมาจาก
หนังสือจดหมายรัก ที่ซื้อจากร้านในตัวอำเภออีกทีหนึ่ง
และก็วานจ้อยให้ไปส่ง พักหลังนั้น จ้อยคือแพ่งไม่ยอม เพราะ
กลัวหมาบ้านสูงผู้ใหญ่ ซึ่งคุ้ยังกะอะไรก็

“ไปถามแม่สิ บอกว่าจะช่วยไปส่งข้าวพ่อก็ได้เนี่ย...”

พี่จุนชักอ่อนข้อให้ แถมแนะทางให้จ้อยเสียด้วย

“จริงสินะ ไปได้เรา ...ให้แกวเผ่าบ้านก็ได้ เราจะ
สะพายกลองข้าวไปส่งพ่อก็ได้เนี่ย....” จ้อยนึกกระหิ่มใจ เขา
จับเจ้าอยู่บ้านมานานหลายวันแล้ว ไม่ได้ออกไปไหนเลย แม้
แต่บ้านของอ้อดและอ้อ ได้ข่าวว่าสูงสอนกำลังทะเลย์เบิกไถ
ที่นาใหม่ที่ซื้อไว้ มันเป็นนาแบบบันได ถัดจากนาลุ่มของ
พ่อไป ถ้าได้ไปทุ่งก็ดี จะได้มีเพื่อนเล่นบ้าง....” จ้อยคิด

กระหึ่มใจ จะขอแม่เมื่อถึงเวลาเที่ยง....

จ้อยนั่งมองสายฝนอยู่ริมหน้าต่างบ้าน

“มันก็ดูสวยดีอยู่หรอก ม่านฝนเหมือนม่านไหมสีขาว
พราวอยู่ไปหมด” จ้อยคิด ฝนตกทุกวันเลยไม่มีหยุด ทำ
ให้วันเวลาดูซึมเซา ลำห้วยที่เคยทำเพลงกับตลิงกริ่งกรุ่ง ก็
ก็กรางซื่อ ๆ เหมือนคนเจ็บอยู่ทั้งวัน มันไหลเชี่ยวกราก ๆ
ลากตัวเดือดปุดรดหน้าไปไม่อมแรง เป็นสีแดงขุ่นคลั้ก
ซัดพาเอาซุงลอยเกว้งคว้างวนรี ตีฝั่งตึงตึง ๆ จ้อยลุกไปที่ชั้น
เก็บของ บนนั้นมีกล่องเก็บอุปกรณ์การเล่นของเขากับน้อง
มากมายหลายสิ่งทั้งลูกหินสีสวย ลูกเต๋อยแห้ง ๆ รูปแปลก ๆ ที่
ตัดมาจากหนังสือที่พ่อเอาติดมือกลับมาจากอำเภอรวมทังหนึ่ง
สตึก....

“อะไร ๆ มันดูไม่น่าตื่นใจไปเสียทั้งนั้น....” จ้อยคุย ๆ
คุกรุ่นหนึ่ง ก็เอาเก็บไว้บนชั้นตามเดิม ขณะได้ยินเสียงแม่
เรียกขึ้นพอดี

“มานีหน้อยซิลูก....”

“มีอะไรหรือครับแม่....” จ้อยเดินไหล่ท่อไปหาแม่

“เป็นอะไรไป ดูเดินเข้สสิ ช่วยไปซุดตะไกร้ให้แม่
หน้อย จะมาทูปใส่แกง เร็วเข้าอย่าไอ้เอ๋ จะเที่ยงอยู่แล้ว

เดี๋ยวข้า พอกับพี่เขาหิวแย่....”

“ฝนตกสย ๆ อย่างนี้ ไม่อยากลงไปเลยแะเงก็แะเง.... ไม่ชอบเลยจริง ๆ หน้าฝนนี้ ไปไหนก็ไม่ได้....” จ้อยบ่น อุบอิบ เดินไปอย่างไม่มีจุดหมาย

“เอากุบ* ใส่หัวไปด้วยนะ เดี่ยวจะเป็นหวัดเอา...อย่า บ่นเลยลูกคนเขาตากฝนอยู่กลางนาโน่นเขายังไม่บ่นสักคำเลย เกลียดฝนไต่ยังงิ ถ้าไม่มีฝนเราจะมีข้าวกินหรือลูก....” แม่ พุดตามหลังลูกชาย

จ้อยหายไปครู่หนึ่ง ก็กลับมาพร้อมตะไคร้กำหนึ่ง จ้อยนึกได้ หลังจากนั่งดูแม่ทุบตะไคร้ใส่หม้อแกง รอ จังหวะครู่หนึ่ง จ้อยก็พุดขึ้น.... “ให้ผมไปด้วยได้ไหมครับ ข้าวของแม่เยอะแยะเลย จะถือไปไหวหรือ....”

“แม่หาบไปโง่ลูก ทำไมนึกขยันล่ะ ไหนเมื่อกับอก ไม่อยากลุยฝน....” แม่พุดยิ้ม ๆ จ้องหน้าจ้อย

จ้อยนิ่งเงียบ ไม่รู้จะตอบแม่ว่ายังไงดี แม่หันหน้าอ ไม่ใส่หม้อ ก่อนที่จะหันมาพยักหน้า.... “ถ้าอยากไปก็ช่วย แม่จัดถ้วย คดข้าวลงใส่กล่องเล็กนั่นดีไหม....”

“ดีครับ” จ้อยก้มลุกจอบทำทันที แววตาของเขากลับ วาวและมีชีวิตชีวาขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง.... “ได้ออกไปแล้ว.... ได้

ออกไปแล้ว...” เขาอุทานอย่างตื่นเต้นในใจ...

“ความจริงหน้าฝนนี้ก็ดีเหมือนกันนะแม่นะ มีหน่อไม้กิน มีให้ตกินด้วยผมชอบเห็ดที่สุดเลย...” จ้อยพูดจ้อ ไม่เฉพาะแต่เร่งทำช่วยแม่ตามที่บอก จ้อยยังทำนอกเหนือไปจากนั้น ยกเขียงไปล้าง หยิบไม้กวาดมากวาดพื้นห้องครัว และล้างครกที่ตำน้ำพริกเสร็จแล้ว ...ทำเอาแม่มองตามอย่างทึ่ง ๆ และเอ่ยชมออกมา

“ขยันจังเลยลูกแม่....” จ้อยยิ้มน้อยยิ้มใหญ่ ไปยืนข้าง ๆ แม่ที่หน้าเตาไฟมองดูแม่คนเก่งที่เด็ดปุด ๆ อยู่อย่างสนใจ

“น่าอร่อยนะแม่นะ....ใส่ให้ตกด้วยໄໝໄໝ....”

แม่พยักหน้า ตักแกงขึ้นชิม “เราต้องกินก่อน แก้วไปไหนล่ะลูก ไปเรียกน้องมากินแล้วค่อยไป จะได้ไม่ต้องไปเปลี่ยนถ้วยเปลี่ยนช้อนที่โน่น....”

“ผมอยากไปกินที่โน่น คงอร่อยกว่ากินที่บ้านนะแม่นะ....”

“อ้อ ตามใจ ๆ หลีกนะร้อนด้วย เอาปิ่นโตมาใกล้แม่ที่....”

จ้อยรู้จังหวะดี แม่ไม่มีเวลามาต้อรองแล้ว แม่เหลือบ

ทาตุนาฬิกาโบราณที่ข้างฝาและก็เร่งมือเร็วขึ้น

แกงหน่อไม้ปนเห็ดของแม่ส่งกลิ่นหอมฉุย แม่เผาปลา
คูกอยใส่ลงไปถ้วยแถมยังใส่น้ำปู* และใบย่านางที่โหลกเอาแต่
น้ำใส่ลงไปอีก มันช่วยให้แกงหวานอร่อยขึ้นอีก เห็ดแดงๆ
เปล่งสีอยู่ในปิ่นโต จ้อยกลืนน้ำลายเอออกรู้สึกหิวขึ้นมาติด
หมัด พลอยเร่งมือช่วยแม่เร็วไว เห็ดอย่างที่แม่แกงเป็นเห็ด
ไข่ดอกตูมเล็ก ๆ ซึ่งจ้อยชอบเป็นพิเศษเสียด้วย เวลาแกง
เห็ดที่ไร แม่จะเลือกตัดแต่เห็ดลูกกลม ๆ ให้จ้อย แตกต่าง
จากแก้วซึ่งไม่ชอบเห็ด แต่ชอบหน่อไม้

หน่อไม้บงนั้นขาวจวกเนื้อนุ่ม แกงหน่อไม้ถ้าได้ใส่เห็ด
อร่อยวิเศษยิ่ง หน่านักผูกคอตายไปเก็บเห็ดกัน มีเยอะเยอะ
ที่ในป่า ทั้งเห็ดโคน เห็ดไข่ เห็ดหอย เห็ดมัน ใหญ่เล็ก
สีสวย มีทั้งขาว แดง ส้มอมชมพู และสีเข้มน้ำรัก บ้าน
ป่ากลางดงมีของให้เลือกกินไม่มากแต่ก็สมบูรณ์ทุกฤดูกาล....

ฝนตกปรอย ๆ จ้อยเดินต๋อยตามแม่ไปบนคันนา
แม่หาบกระบุง มีผ้าห่มและหมอนสำหรับให้เพื่อนอนห้าง
จ้อยสะพายตะกร้าใส่กับข้าว ซึ่งมีมากมายหลายสิ่งรวมทั้ง

*อาหารชนิดของภาคเหนือใช้ผสมกับอาหารชนิดอื่นเช่น น้ำพริก, ซุป
หน่อไม้ ฯลฯ

พวกเครื่องครัวที่จำเป็นเช่น...น้ำพริก เกลือ พริก หอม กระเทียม กระบี่ ปลาร้าและน้ำปูสำหรับให้พ่อทำกับข้าวมือเช้าและเย็น ส่วนมือกลางวันนั้นแม่ทำไปส่ง กับข้าวที่ในนา นนเยอะแยะ ปลาพอกก็กองเบ็ดวางลอบดักไซ่ พันปลาหาเอากลางคืนก็ส่งกบเขียดมีมาก ๆ ก็ย่างตะไกว ผักแว่น ผักบั้ง ผักกระเจต และผักอื่น ๆ ก็มีขึ้นอยู่อวบสะพรั่งตามบึงตามหนอง ช้างนาพ่อยังมีโคกที่พ่อปลูกผักกาด แตงกวา ผักชี ต้นหอมไว้กินเองอีกด้วย หน้าฝนอย่างนี้มันงามดีนัก ให้เก็บกินตามใจ หม้อหนึ่งให้ข้าวก็มีไว้พร้อมที่หุงนา ให้หุงหากิน จะได้ทันใจไม่ต้องรอใครมาส่งข้าว ในตอนเช้ามีดก่อนที่ตะวันจะขึ้น พ่อต้องลงนา พอสายแดดร้อนก็พักเหนื่อย บ่ายก็ลงต่ออีกเป็นอยู่อย่างนี้เรื่อยไป จนกว่าจะไถคราดถึงเวลาปักดำ พ่อก็จะเหนื่อยน้อยลงหน่อย เพราะต่อจากนั้นจะมีการ “เอาแรง” “แบ่งมือ” กันระหว่างเพื่อนบ้าน....

จ้อยเดินข้ามสะพานไม้ที่ทอดข้ามลำห้วย ซึ่งไหลเขี้ยวกรากอยู่เบื้องล่าง เขารู้สึกขาสั่นพับ มือเกาะราวไว้แน่น สะพานทำด้วยไม้ซุงท่อนโตท่อนเดียว การเดินจึงต้องใช้ความระวังมาก

“ข้า ๆ นะลูก....” แม่บอกจ้อย รับเอาตะกร้าไปถือเสียเอง ทั้งที่บนบ่าแม่ก็มีหาบอยู่ทั้งหาบ แต่แม่เดินข้าม

สะพานนั้นขึ้นแล้ว

พอพ้นสะพานก็ไต่ขึ้นเนินไปยังทุ่งนาที่เห็นลึบอยู่เบื้องล่างพบแต่ปยุตินที่เกิดขึ้นจากคมไถ กลายเป็นขี้ไถสีน้ำตาลสีดำเข้มเหมือนกำมะหยี่กว้างขึ้น ๆ บางแห่งก็คราดเสร็จเอาหน้าเข้าแล้ว น้ำในนาใสกระจ่างต้งกระຈຈ ยามที่ฝนไม่ตกมันสะท้อนเงาเมฆเป็นประกาย ยามที่สายฝนหยาด ก็ราวกับมีหยดเพชรเป็นล้านเป็นโกฏเม็ด ระเบียบระยับอยู่เต็มไปหมด

“บาพรเขาจะลงข้าวสาธิตที่ไร่บนเนินเขา...” แม่พูดขึ้นเมื่อเห็นจ้อยหันหน้ามองไปทางนั้น แม่พูดขณะที่เท้าก้าวเดินเร็ว ข้าวสาธิตที่แม่เอ่ยถึงเป็นของใหม่สำหรับแม่ ชาวบ้านกลางดงส่วนใหญ่ก็ลงถั่วลิสง ถั่วเหลืองกันแค่นั้น จะมีข้าวสาธิต ก็ชนิดฝักเล็ก ๆ ไม่ใหญ่สักเหลืองอร่ามอย่างที่แม่ได้เห็นพันธุ์ที่บาพรเอาให้ดู แม่จึงจะสนใจเรื่องนี้มาก....

แม่กับจ้อยไปถึงหังนา ก็พอดัฟ่อดปลดไถ

พ่อดอกบุบออกสลัดน้ำตัวพ่อเป็นมัน มะเมื่อมด้วยเหี่ยวผสมน้ำ เท้ามีแต่โคลน และผ้าเตี่ยวขาดลุ่ย พี่จุ่นก็เช่นเดียวกัน เพราะต้องแช่อยู่ในโคลนทั้งวัน

“โอ้หนูมาด้วยหรือ” พ่อเอ่ยทักจ้อย ยิ้มพล่อยอย่าง

อารมณ์ดี พลังชีวิตเหือกที่หน้าตัวผ้าขาวม้า

“เค้ายากมา ต้องให้แก่มันเฝ้าบ้านคนเดียว ชานัน
จ้างให้มาก็ไม่มาหรอก....” แม่พูดกับพ่อ ถอดกบออกกระพือ
ไล่เหือก พ่อล้างไม้ล้างมือ พี่จุ่นไปล้างที่น้ำเหมืองหลังห้าง
ก่อนที่จะมานั่งขัดสมาธิ เป็บข้างอย่างเอร็ดอร่อยพร้อมหน้า
กัน

ขณะที่กำลังกินข้าวกันอยู่ ก็ได้ยินเสียงตังโผงที่ลำ-
เหมือง

“เอาเข้าแล้วไอ้หลิมแน่ ๆ....” พี่จุ่นรีบวางคำข้าว
ถลาลงจากห้างไปทันที

“จริง ๆ ค่าย ไอ้หลิมจริง ๆ ค่าย” บ้านกลางดงเขา
เรียกปลาช่อนว่า “ปลาหลิม” พี่จุ่นชูเบ็ดก่องขึ้นอวด ค่อย ๆ
ปลดปลาออกจากเบ็ด วิ่งมาเอากระป๋องเหยื่อไปใส่ใหม่และ
วางเบ็ดไว้ที่เก่า ก่อนจะมานั่งกินข้าวต่อ

พ่ออิ่มแล้ว เรียกหอมเหมียง และกัมนยาสูบ มองดู
ผืนนากระจำงใสที่เสร็จไปครึ่งค่อนอย่างพึงใจเรียบ ๆ.... และ
ครุ่นหนึ่งก็เอ่ยขึ้นกับแม่

“เอาข้าวสารมาก็ลิตร....”

“สิบหาลิตร....” แม่ตอบ

“อ้อม...คงพอ...” พ่อพุทึงมำ “กลัวว่าสะพาน
มันจะไปเร็วกว่าปีก่อน...” พ่อหมายถึงสะพานไม้ซุงนั้น
แหละ จ้อยเคยได้ยินว่ามันถูกน้ำซัดไปทุกปี ชาวบ้านที่อยู่
ห่างนาต้องเตรียมข้าวสารไว้มาก ๆ เสมอ เพราะไม่อาจข้าม
ไปเอาที่บ้านได้ น้ำห้วยนั้นนอกจากจะลึกและเชี่ยวกรากแล้ว
มันได้โอบวกอ้อมล้อมหมู่บ้านไว้ ให้ชาคออกจากนา หน้า
น้ำป่าที่ ไครเจ็บป่วยก็ถือว่าเป็นกรรม เพราะไม่มีทางไปหา
หมอที่อนามัยในตำบลได้เลย น้ำจะตัดทางชาคเป็นช่วง ๆ
และจากหมู่บ้านไปตำบล ก็ต้องข้ามน้ำถึงสามสี่สาย แม้จะ
มีระยะทางเพียง ๑๑ กิโลเมตร มีทางเดียวที่จะพาคนเจ็บไป
ส่งหมอได้ ก็คือเอาใส่แคร่หาม ใต้ใบตามแปดอย แล้วก็
วกย้อนเข้าตำบลอีกทางหนึ่งเท่านั้น

และคืนนั้นเมื่อกลับไปบ้านแล้ว ขณะที่จ้อยนอนอยู่
ก็ต้องสะดุ้งตื่นขึ้นด้วยความตกใจ เขาไม่เคยได้ยินเสียงอะไร
ดังกึกก้องครึกโครมเหมือนอย่างนั้นมาก่อน

“อะไรครับแม่...” จ้อยร้องถามแม่ ซึ่งตื่นขึ้นมาก่อน
หน้าจ้อย

“เสียงน้ำในลำห้วย” แม่ตอบ บอกให้จ้อยนอน และ
ห่มผ้าให้

“นอนหลับตาเสีย อย่ากลัวไปเลย มันก็เป็นอย่างนั้น
ทุกปีแหละ เพียงแต่ปีนั้นมันเร็วไปหน่อย สะพานไม้หน้าหมู่บ้าน
ก็พังไปด้วย...นอนเสียเถอะ....” แม่กับตะเกียง แต่จ้อย
ยังนอนลืมตาโผลงอยู่

“มนเป็นเพราะอะไรหรือครับแม่....”

จ๋อยถามแม่ เขาใคร่^๑ร^๒สา^๓เหตุ^๔ของ^๕มัน

“กตัญญูมาก เมื่อไม่มีไม้คอยกั้นกระแสน้ำไว้ มันก็เลยไหลทะมาจายอดเขาอย่างแรง น้ำก็ต้องท่วมหนัก อย่างนี้แหละ ไม้ใหญ่ ๆ นี่สำคัญมาก นอกจากจะคอยกั้น น้ำแล้วรากของมันยังยึดดินไว้ไม่ให้ทลาย หน้าแล้งก็ไม่แล้ง มันดูดซับน้ำเก็บไว้ลุ่มพอเข้าใจแล้วใช่ไหม นอนได้แล้ว...”

แม่ตั๊กคำ ล้มตัวลงนอนบ้าง

“แล้วเราจะทำไงล่ะครับ เมื่อสะพานถูกซัดไปหมด”
 จ้อยยังไม่หายสงสัย

“เราก็คสร้างมันใหม่สิลูก”

“สร้างได้ไงไหวสะครับมันนอกใหญ่โต”

“ก็ต้องช่วยกัน ออกแรงกันหลาย ๆ คนมันก็สร้างได้
ไม่ยากหรอก....”

“งั้นพ่อต้องไปช่วยเขาสร้างสะพานด้วยสิ...”

“ใช่ ก็ต้องช่วย เราทุกคนต้องช่วยกันเสมอแหละ...
ไม่มีใครอยู่คนเดียวได้หรอก !

คราวนี้จ๋ายจะพอใจในคำตอบ เขาพิมพ์อะไรออกมาเบาๆ สองสามคำแหละก็หลับตาลง ขณะเสียงน้ำในลำห้วย
เคียดเป็นฟองคลั่ง ๆ อยู่ข้างนอก

ทุ่งสีทอง

ฤดูฝนนี้มีเรื่องราวต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมายในชีวิตของจ้อย การได้รับอนุญาตให้ออกไปกราฝนอกทุ่ง ช่วยให้โรคเบื่อหยอยของเขาหายเป็นปลิดทิ้ง

กลางวันเขาไปฟันปลาที่แก่งเห้งออกมาเล่นน้ำใหม่ที่โนนา เย็น ๆ เขาก็ออกไปปักเบ็ดก่อกับพี่ชาย และบางคืนเขาก็ได้ออนค้างที่ห่างนากับพ่อ เทียวหาส่องกบเขียดมาทำอาหารเป็นที่น่าตื่นเต้นยิ่ง

“ฉันทำเบ็ดเองเป็นแล้วละ...” จ้อยมีเรื่องใหม่ ๆ มาอวดน้องสาว เขาผูกเงื่อนสายเบ็ดได้ และก็เหลาคันเบ็ดเป็น ส่วนแคว้นนั้นก็ไปยกยอกกับแม่ ยอของแคว้นนั้นเล็ก ๆ จนไม่คิดว่าจะมีปลา

คิดได้ และจ้อยก็ล้อน้องสาวเสมอว่า “ถ้าปลามาเข้ายอกก็ต้องเป็นปลาหน้าโง่เท่านั้น....” แต่แก้วก็ได้ปลามาอวดจ้อยอยู่ไม่ขาด

ทุ่งนาหน้าฝนนั้นน่ารัก เวลานั้นหากจะได้ยินเสียงฝูงปลาว่ายทวนน้ำขึ้นไปได้ยินชัดทีเดียว มันขึ้นมาจากทิศทางเดียวกัน คือจากลำห้วยใหญ่และลำเหมืองที่อยู่ด้านตะวันตกของทุ่งนา แยกเหวือกของมันไปบนดินที่ชุ่มน้ำ ทั้งปลาหมอปลาช่อน ปลาทุกหนควาวว่ายตามกันมาเป็นฝูง....แม่บอกว่า “ปลามันตื่นน้ำใหม่ มันพล่านน้ำ....”

“แล้วมันจะพากันไปไหนล่ะแม่....” จ้อยถามแม่

“ไม่รู้สิ มันคงคิดว่าที่ใหม่ ๆ คงดีกว่าที่เก่ามัน มันก็เหมือนคนที่มักจะมองหาสิ่งใหม่ ๆ ที่ดีกว่าอยู่เรื่อย แต่ที่น่าเสียดายปลามันมักจะถูกคนจับกินเสียแยะมาก แทนที่จะได้ไปที่ใหม่ ๆ” แม่ตอบยิ้ม ๆ

“สงสารปลามันจังเลย” แก้วทำหน้าม้อย แต่พอเข้าใจ ความสงสารปลาของแก้วก็หายไป เสียงเด็ก ๆ ลงทุ่งไปได้จับปลานั่นมันเร้าใจนัก ทำให้แก้วต้องคว้ายออกไปกลางทุ่งอยู่ดี

วันไหนที่จ้อยนอนที่ห้านา เขาจะตื่นแต่เช้ามีดช่วยเกี่ยวหญ้า ฟางที่เก็บไว้บนค้ำงนั้นเริ่มหมดลง แต่การเกี่ยว

หนูก็ไม่ลำบากอะไรสำหรับจ้อย เพราะมันขึ้นอยู่มากมาย
ไม่ว่าจะในพงหรือตามคันไถ

“ถ้าเราไม่เกี่ยวหญ้า คันนามันก็รก ทุ่งเขียวเขียวขอ
มันยิ่งชุมอยู่ด้วย...” พ่อบอกจ้อย และคอยเตือนให้จ้อย
ระวังทุ่งเท่า แต่จ้อยไม่กลัวหรอก เพราะตอนเช้ามันมีคนมาก
มายในทุ่งนา พวกชาวบ้านเที่ยวเดินหาเก็บปูมาทำทำ “น้ำ
ปู” กันเต็มไปหมด ยิ่งช่วงที่ต้นข้าวตั้งท้องอวบงาม ปูจะ
ชุมเป็นพิเศษ

“ปูมันกัดต้นข้าว เราก็ต้องกำจัดปู” แม่บอกจ้อย
เมื่อจ้อยถาม “น้ำแปสกะนะ ปูมันมาจากไหนมากมาย ทั้ง ๆ
ที่หน้าแล้งไม่เคยเห็นตัวมันเลย ..” จ้อยคิดสงสัยในใจ

“ปูมันก็อยู่ในรูนะสิ ไล่ไปได้” เมื่อเขาเรื่องนี้ไปถาม
พี่จุ่นเขาก็ถูกว่าเอาแรง ๆ

“ถ้ารู้ก็ไม่ถามหรอก....อย่างนี้เอง แต่น้ำปูไม่เห็นจะ
อร่อยเลย” จ้อยแอบก่อนพี่จุ่น จ้อยไม่ชอบน้ำปูเลย เหมือน
ก็เหมือน แต่ใคร ๆ ก็ว่ามันหอม เอามาใส่น้ำพริกเอามาใส่
แกง หรือบางคนก็เอามาจิ้มกับส้มโอ จ้อยเห็นเขาเก็บปูกัน
มาทีละเป็นสิบ ๆ เอามาล้าง เทใส่ครกตำหลังจากหักก้ามมัน
ออกแล้ว

การทำน้ำปูจะทำกับใบตะไคร้ และเอาไปหมักไว้ก่อน จะเอามาเคี่ยวจนเป็นผลึกแห้งสีดำสนิททีเดียว เขาจะเก็บใส่ กระออมไว้กินกันตลอดปี

น้ำปูเป็นของแสลงสำหรับหญิงแม่เรือนที่เพิ่งคลอดลูก กลิ่นมันแรงมาก เวลาเคี่ยวน้ำปูจึงมักต้องไปเคี่ยวกันไกล ๆ จากบ้าน เพื่อไม่ให้กลิ่นลอยไปเข้าจมูกคนพวกนั้น ซึ่งมัก อยู่ไฟแต่ในห้องมืด ๆ ปิดหน้าต่างหมด กินแต่ “ข้าวจ๊กกับเกลือ” อาหารอื่นก็กินไม่ได้ จ้อยเคยเห็นแม่ทำเช่นนั้น ไม่รู้ว่าทำไมไม่กินอาหารอื่น

“เดียวจะเป็น ‘ลมผิดเคื่อน’ ‘เอานะสิ’ นั่นเป็นคำตอบของย่า ตอนยายยังอยู่นั้น มีหญิงแม่เรือนข้างบ้านไปคลอดลูกที่อนามัย ที่คนในดงเรียกกันว่า “สุขศาลา” หมอเขาก็กินทุกอย่าง ชาวบ้านก็รุมกันว่า “ระวังนะ...ไม่อดกินอาหารจะเป็นลมผิดเคื่อน...” ย่าก็เที่ยวไปเตือนกับเขาด้วย แต่ต่อมาก็ไม่เห็นหญิงคนนั้นเป็นอะไรเลย....กลับอ้วนท้วนแข็งแรงดีเสียอีก ผิดกับคนที่เชื่อในเรื่องนี้มีแต่จะผอมซีดเซียวกันทุกคน ต่อมาพวกหญิงแม่เรือนในดงก็เลหายกลัวกันในเรื่องนี้....

ตอนข่าวต่งทองนั้น ลมหนาวก็พัดมาเอื่อย ๆ ภาพท้องนาที่มีน้ำขาวเอ่อเต็มไปหมดนั้น ก็เริ่มหายไปจากสายตา มีแต่เขียวใบข้าวพลุกกับสายลมเป็นระลอก ๆ ไปสุดเชิงเขา ยอดข้าวที่เคยจมอยู่ในสายน้ำ ที่จ้อยเคยคิดว่ามันจะตาย ก็กลับชูใบชูต้นขึ้นซึ่ ที่เคยมีสีเขียวโพล่มเหลือง เพราะปักจาลักไต้โล่มเติด ๆ แลพอนานวันเข้า เมื่อลมหนาวพัดแรง ๆ ข้าวก็ปรวตขึ้นสูงท่วมหัวเด็ก ๆ อย่างจ้อยแล้ว มันมียอดคอมเต่ง นั้นแหละที่เขาเรียกว่าข้าวมัน “ต่งทอง” หรือ “มาน” เวลานั้นถ้าเดินออกไปกลางทุ่งก็จะหลงเอง่าย ๆ เพราะใบข้าวสองฟากคันนาจะยื่นมาบังจนมองไม่เห็นหนทาง

จ้อยชอบที่จะเดินออกไปกลางทุ่งนา เสียงใบข้าวโดนลมหยอกนั้นดังเพราะปลิวราวบทเพลง และพวกแมลงเล็กๆ ก็จะพากันบินวนส่งเสียงหึ่ง ๆ

ในฤดูนี้น้ำเสียงต้นข้าวในนาจะขอด ปลาหมอตัวโตๆ ชุมยึ่งนัก ตัวมันมีเกล็ดแข็งเหลืองจ้อยที่เดียว เวลาเอามาย่างมันย่องลงเหวาะใส่ไฟส่งเสียงจี ๆ น่ากินยิ่งนัก

และต่อมาไม่นาน เมื่อหมอกลงห่มใบข้าว พระอาทิตย์ดวงกลมโตเท่ากระดิ่งก็จะมาเฝ้ามทุ่ง มันจะขึ้นซ้ำ ๆ ที่

แล้วท้องทุ่งก็เห็นสีทองไปทั่วทั้งหุบ

ก้อนเมฆขุ่น ๆ หายไป เหลือแต่ฟ้าสีฟ้าใสกระจ่าง
ในตอนแดดจัดเมฆขาวจะลอยพ่อง และนกแก้วจะพากันบิน
ลีลารบายนี้อย่างและสีแสงเต็มท้องฟ้า.....

เสียงร้องกรีดของฝูงนกแก้วดังมา แทนเสียง ชะนี และ
ค้าง ที่โชนซุกมากินหน่อไม้ในหน้าฝน

เสียงเป่าตอเฟื่องดังแปร๊ด ๆ ที่กลางทุ่งดังมาแทนเสียง
เพลง ลมลอดใบไม้และเสียงกบเขียดและอึ่งอ่างก็หายไปสิ้น

พวกผู้ใหญ่เตรียมลั่นคมเคียวเพื่อจะ ผจญ กับ การ เก็บ
เกี่ยวข้าวต่อไป งานหนักก็จะเริ่มขึ้นอีกครั้งหนึ่ง หัวใจจ้อย
โลดคลา เขาได้หมดภาระการเกี่ยวหญ้าทอดให้วัวควายแล้ว
จ้อยสะพายย่ามออกไปกลางทุ่ง ในดงยามนั้นมีกระสุนดินดำ
และหนังสติ๊ก

หน้ายงนกกำลังจะเริ่มขัน พร้อม ๆ กับทุ่งสีทองเริ่ม
หายไปเป็นเบ็ง ๆ และว่าวสีสดไสก้เรงลมอยู่ในฟ้ากว้าง “ตะ
แร็กแตกแตก ตะแร็กแตกแตก...” เสียงเป่าตอเฟื่องเป็น
เพลงดังขึ้นไม่ขาด พวกเด็ก ๆ เดินกันเป็นแถวแนวไปตาม
คันนาที่แตกไร่และฟ้ากระจะกระจ่าง “วู้วๆ...” ต่างร้อง

ตะโกนกันเสียงดังแข่งกับเสียงนกแก้ว ที่บินกรูไปมาไม่หยุด
หย่อน.....

หุบเขาในดงเต็มไปด้วยชีวิตชีวา

ป่าได้เปลี่ยนสีแล้วด้วยอารมณ์ เจิดจรัส ของ ดอก ทอง
กวาว นาคอนและนาขั้บันไคตามเชิงเขา ก็ถูกเก็บเกี่ยว
เรียบเหลือแต่ซังข้าว มองไปทางไหนเห็นแต่กองฟางอยู่เป็น
หย่อม ๆ อ้อมลานนวดที่มีเม็ดข้าวสีทองอร่ามต้องแสงตะวัน
ระยิบระยับ

มากนัก เขาเดินไป “เกล็ดข้าว” ใส่ปากไป เม็ดข้าวมันปะ
แล่ม ๆ แทะเพล็น หมกรวไปไม่รู้ตัว

เขาเดินไปจนถึงเชิงเขา ซึ่งลำห้วยใหญ่กำลังส่งเสียง
กรืน ๆ ไหลพล่านและซุนเขาอยู่ไม่ขาดสาย

เสียงน้ำในลำห้วยมันฟังดูเร้าใจเหลือเกิน ทำให้เขา
ลืมคำเตือนของพ่อเสียดสนิท “ว้ายน้ำไม่แข็งอย่าไปใกล้
ลำห้วยนะ....?”

“ตกเบ็ดที่น้ำเหมืองมันจะสนุกยิ่ง” จ้อยเถียงในใจ
มองดูสายน้ำที่ไหลระริก ตอนนั้นน้ำในลำห้วยไม่แรงขุ่นแล้ว
มันมีน้ำมากกว่าเดิม แต่ก็ใสสะอาด แม้จะมีคราบสีแดงเกาะ
เกรอะอยู่ตามพงอ้อกอแขมที่ริมตลิ่ง

“ประเดี๋ยวเถอะจะเล่นให้สมอยาก” จ้อยพูดกับตัวเอง
วางตาข้งลง และคันเบ็ดไว้ที่พื้น หยิบมิตที่เหน็บเอวออก
มาถือ และเดินไปที่กอไผ่บนลาดเชิงเขา เลือกตัดกิ่งเหมาะ
มาเหลาเบ็ด “ก่อง”

“อย่าให้เสียเวลา ขณะที่ตกเบ็ด ก๊วางเบ็ดก่องไป
ก๊วยพร้อมกัน....” เขาคิด

เขาคัดลำไผ่ตรงเหนือข้อออกเป็นท่อน ๆ ท่อนหนึ่ง
ยาวประมาณ ๔ ฟุต แล้วใช้เศษผ้าพันมือเหลาเกลาให้ได้รูป

ใช้เวลาไม่นานก็เสร็จเรียบร้อย รวมทั้งหมดร่วมสิบกว่าคัน
จ้อยทดลองความแน่น และความอ่อนของตัวเบ็ดดีมันฝังๆ
ให้พอสิ ก่อนที่จะควักตัลบายเส้นเก่าๆ ออกมาจากกระเป๋
างเกง

ในนั้นมีเส้นด้ายชุดหนึ่ง และก็ตะขอเบ็ดขนาดต่าง ๆ
กัน จ้อยเลือกเอาเบ็ดขนาดกลาง “สำหรับปลาตุ๊กกำลังพอ
ดี...” เขาพิมพ์ว่า ดูจะภูมิใจในผลงานครั้งนี้มาก

จ้อยตัดเส้นด้ายให้ยาวกว่าความยาวของคันเบ็ดราวครึ่ง
ศอกผู้เขาที่ปลายไม้ที่บากรอยไว้ แล้วจึงผูกปลายเชือกเข้ากับ
ตะขอเบ็ด เอาเกาะไว้กับโคนเบ็ด ซึ่งมากผิวบางไว้
เป็นคันๆ ไป ก่อนที่จะเดินไปหาไม้ไผ่เตียนที่ไต่ขอนไม้ไม้ล้ม
ที่จะถือกระป๋องที่ใส่ไว้ในตะข่องไปด้วย

ต้นไม้ที่ล้มอยู่ริมฝั่งมานานแล้วนั้น จ้อยรู้ว่า มันมี
พวกตัวไส้เดือนอาศัยอยู่มากมาย ยิ่งไม้ที่ผุยุ่ยและชื้นแฉะ
มาก ๆ จ้อยยังไต่ขอนไม้ขึ้น และใช้ปลายมีดแทงเสียมคุ้ยดิน
ขึ้น

ไม่นานก็เห็นไส้เดือนตัวแดงใสๆ ดันกระดော်ๆ อยู่
มากมายตัวมันไม่ใหญ่เต็มทีนัก เขาเลือกเอาแต่ตัวอ้วนๆ

เท่านั้น ก่อนที่จะเอาไส้เดือนใส่กระป๋องเขาหยิบซีดินสีดำ ๆ
นั้นใส่ลงไปก่อน เพื่อไส้เดือนจะไม่ตาย

ได้ไส้เดือนพอสมควรแล้ว ส่วนหนึ่งเขาก็เด็ด ๆ เป็น
ท่อน ๆ เตรียมไว้เป็นเหยื่อ

เริ่มเสียบเหยื่อเข้ากับเบ็ดก่องจนครบ และก็เดินหา
ทำเลที่เหมาะสม ๆ

น้ำในลำห้วยไหลแรงมาก บางช่วงทางน้ำแคบ ๆ และ
ลึก ตรมริมฝั่งมีตะไคร่จับเต็มไปหมด จ้อยเลือกปักเบ็ดคัน
แรกที่ถึงน้ำ ช่วงที่หักโค้งไหลวนไปทางป่าเลน

“ซอกฝั่งอย่างนี้แหละ ไ้ซ่อนขอบนัก” เสียงปลา
คึกโพงผางอยู่ไม่ขาด จ้อยเดินช้า ๆ ระวัง เขาไม่ต้องการที่
จะให้ปลาตื่น เขาปักเบ็ดเป็นระยะ ๆ ไม่ทิ้งช่วงห่างกันมาก
นัก ชั่วเดินสักสิบห้าก้าว เขาก็ปักเสียคันหนึ่งเขาปักปลาย
โคนที่แหลมเปียบเข้าไปในดินริมตลิ่งแน่นหนา ไม่สูงไม่ต่ำ
จนเกินไปให้คันเบ็ดโผล่มาเรี่ยน้ำพอดี ๆ ให้มองเห็น ที่ไหน
เขาปักเบ็ดไว้ เขาจะหักยอศอญ่าเป็นเครื่องหมายไว้

เสร็จแล้วก็เดินทวนน้ำไปทางฝั่งห้วยที่มีต้นไม้ขึ้นไม่
ร่มครึ้มมากนักปลาคุกชอบกระแสน้ำที่อ่อน ๆ จ้อยเลือกปัก
หลักตกปลาช่วงฝั่งที่แคบ หย่อนตะกั่วถ่วงเหยื่อลงช้า ๆ

■ นิ่มนวลและก๊อกรอย จีบตามองดู “ฟ่อม” หรือหุ่นกลมๆ
ที่ทำจากผ้าจุกก๊อกขวิดไม่วางตา

กระแสน้ำริมฝั่งไม่ไหลแรง แต่มันก็พาหุ่นลอยไปจน
ตึงมือ

ปลามาตอดเหยื่อ จ้อยตัวก็เบ็ดขึ้น ...เข้าไปเสียแล้ว
เจ้าปลามันเร็วเหลือใจ เหยื่อเกลี้ยงหมด...

จ้อยใส่เหยื่อใหม่ ที่นั้นเขาเสียเบ็ดแน่นหนายาวกว่า
เดิม และฝั่งเจียงเบ็ดไว้นมิด ไม่ให้ปลามันมองเห็นได้

■ เขาเหวี่ยงเบ็ดลงน้ำ แล้วค่อยๆ หย่อนคันเบ็ดลงตรง
ซอกฝั่ง น้อย่างระวัง ปลามาตอดเบ็ดหลายทียังไม่ยอมซุบ
...จ้อยปล่อยให้มันย่ำใจ วูบหนึ่งพอ “ฟ่อม” จมวูบเขา
ตัวก็เบ็ดทันที....

ที่นั้นได้ผล....คันเบ็ดหนักอึ้ง เชือกตึง คันเบ็ดโค้ง
เกือบติดดิน น้ำหนักปลาตึงร่างจ้อยเซไปเหมือนกัน ปลาถูก
ตัวโตทีเดียว มันดิ้นรนอย่างแรงเหนียวคันเบ็ดสั่นจั่น
ลง....

■ “ชะ... นี่แหละฝีมือหละ” จ้อยกระหยิ่มใจ สรวบเบ็ด
มาใกล้ตัววางคันลง ปลดปลาออกจากเบ็ดใส่ข้อง เอาช้อนไป
แซ่หน้าไว้ เอาสายมันคล้องกับตอไม้กุฎริมตลิ่งและเอาก้อนหิน

วางซ้อนข้างบนอีกที เพื่อให้แน่ใจว่า กระแสน้ำจะไม่พามัน
ลอยไปแน่ ๆ....

โชคก็เป็นของจ้อย ขณะที่เขาได้ปลาตัวที่สอง ที่กึ่งน้ำ
ถักไปไม่ไกลเขาก็ได้ยินเสียงผางใหญ่ติด ๆ กัน....

“ปลาติดเบ็ดก่องแน่ ๆ....” จ้อยรีบปักเบ็ดไว้และวิ่ง
ไปปลดปลามาใส่ข้อง มันเป็นปลาหมอ ตัวอ้วนปึก มีเกล็ด
สีเหลืองปนเงินวาวทีเดียว....

เขานั่นจ้อยได้ปลาร่วมสิบตัว

“พอดมเถไปแล้ว....” จ้อยบอกตัวเอง ยิ้มเยาะอยู่
ในใจ เหมือนดังจะลอยได้ เขานึกถึงใบหน้าของแก้วที่จะ
ตื่น ๆ และอุทานออกมาเมื่อได้เห็นปลาเหล่านี้

จ้อยเก็บเบ็ดที่วางไว้มาจนหมด รู้สึกหิวข้าว แต่ใจ
หนึ่งก็ยังไม่อยากกลับไปที่บ้าน “ต้องเล่นน้ำให้สนุกก่อน”
จ้อยวางเบ็ดก่องไว้ มัดมันด้วยเชือกเถาว์ลย และก็ถอดเสื้อ
ผ้าออกพาดไว้ที่โชดหินและเดินลงไปที่ชายฝั่ง ช่วงที่เต็มไปด้วย
ควยก้อนหินใหญ่น้อย....”

ฝอยน้ำกระเซ็นขึ้นมาบนหลังเท้า และคลื่นเล็ก ๆ ก็
ซัดเข้ามารอบ ๆ จ้อยเอาเท้าเตะถีบน้ำอย่างล่ำพอง และก็เดิน
ลุยลึกไปเรื่อย ๆ และก็แช่ตัวลงในน้ำโดยการนอนลงไปเลย
ทีเดียว....

ยังไม่พอใจ เขาอยากไปในที่ ๆ ลึกกว่านั้น เพื่อจะ
ได้ว่ายให้สมใจ....ในลำล้วยที่กำลังร้องเพลงอย่างสนุกสนาน
นั้น แล้วจ้อยก็เดินไปทางคั้งน้ำ ค่อย ๆ เลื่อนตัวช้า ๆ ไป
ตามกระแสน้ำ ซึ่งกำลังอุ่นพอดี

จ้อยลอยไปเรื่อย ๆ เขาคำพูดคำว่ายราวกับปลา ร้อง
ตะโกนวู้ ๆ อย่างร่าเริง น้ำลึกมากขึ้น ๆ และก็ไหลแรง
จ้อยไม่รู้ตัวว่าเขากำลังจะไหลไปยังวังน้ำวน “โอ๊ะ...” เขา
อุทานเบา ๆ เมื่อรู้สึกถึงกระแสเชี่ยวกรากที่เข้ามาปะทะตัว....

จ้อยรีบกระเสือกตัวว่ายเข้าฝั่ง.....แต่เข้าไปเสียแล้ว
กระแสน้ำลากทั้งตัวจ้อยไว้ไม่ยอมปล่อยมือ เขาเห็นว่ายอ่อน
รู้ว่าน้ำในลำห้วยมันไม่ได้ร้องเพลงล้อเล่นกับจ้อยอีกต่อไป
แล้ว มันซัดร่างเขาหมุนวนไปส่ว ๆ จ้อยตกใจหมดแรงว่าย
มองไปที่บนตลิ่งเจียบบั้น บัวยการที่จะร้องให้ใครช่วย เขา
เตะถีบเป็นพัลวัน จนชาล้าปวก น้ำส่งเสียงดังกึกก้องอยู่ใน
หู....กระซกศิรชะของจ้อยหายไปข้างหลัง....

“ແ່...” จ้อยครางอ่อยๆ ลำห้วยมันไม่มีชีวิต
จิตใจที่จะรับฟังมันไหลรีไปเร็วขึ้นๆ ถึงจ้อยให้จมลง หมุน
คว้าง กลิ้งไป กระเด็นไปเหมือนกิ้งไม้ๆ กิ่งหนึ่ง....

แต่จ้อยยังเคราะห์ดี ขณะที่ไหลลงแอ่งน้ำที่หมุนตัว
เบี่ยงลาดลุ่มนั้น จ้อยก็เห็นกิ่งจำจายนทอดอยู่เหนือหัว เขา
กระเสือกตัวสะดุ้งดี ยืนมือคว้าไว้ทันที แขนเขาปวดไปหมด
มันเริ่มล่า แต่จ้อยก็แข็งแรง รวบรวมกำลังเหือกสุดท้าย
เหนียวกิ้งไม้ไว้และป่ายปีนขึ้นไปอย่างลำบากยากเย็น....

กิ้งไม้ไหวววบ ยังกิ่งมันแข็งแรงพอที่จะรับน้ำหนัก
จ้อยได้เขาค่อยๆ กระดืบตัว กลานลงไปทางลำต้น พอเท้า
แตะดิน จ้อยก็ถอนใจพืด ทరుกร่างลงหมดเร็วแรง หอบ
อยู่ตรงนั้นเนื้อตัวเปียกโชกและหนาวสั่น

จ้อยพักเหนื่อยอยู่ครู่หนึ่งก็ลุกขึ้นยืน เดินย้อนไปทาง
ที่วางข้าวของไว้ เหลียวหน้ากลับไปมองดูลำห้วย เขารู้สึก
ใจหายวูบ.... “โชคคิที่รอดมาได้” จ้อยคิด รู้สึกหวาดกลัว
ขึ้นมาจับจิต แต่โชคคิยังไม่ใช่ของจ้อยทั้งหมดเสียแล้ว....

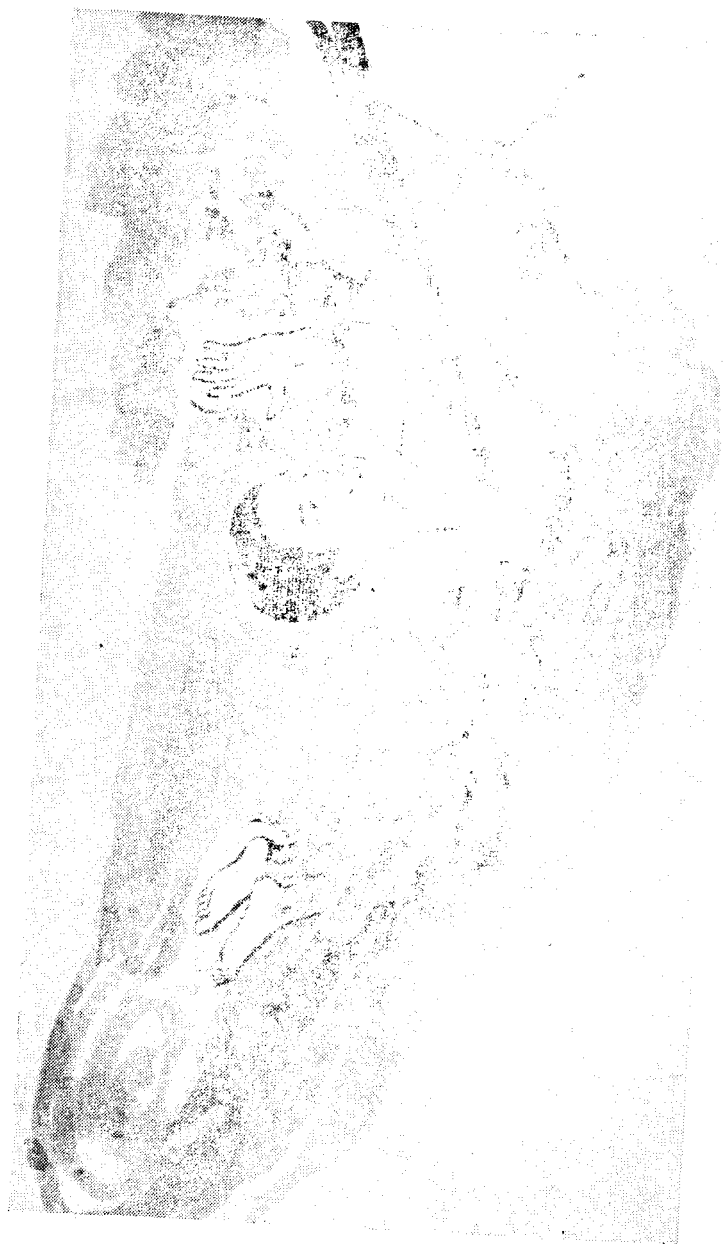
ที่ชะง่อนผาถัดไปไม่ไกลนั้น จ้อยมองเห็นร่างดำทมิฬ
ของสัตว์ตัวหนึ่งกำลังจ้องมาที่จ้อยเขม็ง... “หมี...” จ้อย
ร้องอุทาน ใจเต้นตึกๆ ขาสั่นพับๆ ขึ้นมาทันที....

“จะทำไงดี....” เขาคิด นึกถึงนิทานที่แม่เล่าให้ฟัง ว่าเจอหมีแล้วทำเป็นนอนตาย.... “แต่...ไม่ไหวหรอก...ไม่เอาแล้ว....” จ้อยตั้งสตินับหนึ่ง สอง สาม แล้วก็วิ่งทื่อสุดฝีเท้าไปทางทุ่งนา และร้องเรียกหาพ่อสุดเสียง.... “พ่อช่วยด้วย....หมี....”

เมื่อจ้อยไปถึงห้างนานั้น เขาหน้าซัดเผือด พุดสนุกกักอยู่นาน กว่าที่จะเล่าเรื่องให้พ่อฟังได้....แต่ลงท้ายจ้อยก็ยังพูดว่า “ผมเสียตายปลาจ้งเลย กลับไปเอาได้ไหมครับพ่อ....”

“อย่าเลย ปลาหาใหม่ได้ ไม่ต้องเสียตายหรอก มันเป็นอาหารอร่อยของเจ้าหมีนั้นไปแล้ว ลูกยังโชคดีนะ ที่รอดมาได้ มันคงเป็นลูกหมี หรือไม่มันก็คงอยู่ไกลจนขี้เกียจจะไล่ตาม ในบ้านนั้นเต็มไปด้วยอันตราย ต้องระวังตัวอยู่ตลอดเวลา รู้ไหม ที่หลังอย่าตั้งร้าน พ่อเตือนแล้ว ไปคนเดียวมันอันตราย หุบห้วยทางโน้น ไม่ค่อยมีใครกล้าไปหรอก....”

พ่อพูดจบจ้อยนั่งเรียบอย่างสำนึกผิด “ที่หลังจะไม่ค่อยอีกแล้ว....” จ้อยให้สัญญากับตัวเอง “นี่เป็นการผจญภัยที่ยิ่งใหญ่ที่เดียวจนเกือบจะเอาชีวิตไม่รอด....”

๘...

นักล่าเนก

ในฤดูเก็บเกี่ยวนั้น จ้อยไม่ได้เกร เธอแต่
เที่ยวเตร่วิ่งเล่น หรือไปชุมนุมกับที่ในดงเสียทั้งวัน
โดยไม่ช่วยครอบครัวทำงานอะไรเลย

เขาช่วยแม่เก็บข้าวตอกที่ในนา หอบข้าว “อ่อม
ข้าว” มากองไว้ เพื่อให้พ่อใช้ไม้ “รัด” ตีลง
“แอ่ว” นอกจากนี้ยังช่วยวิ่งไปเอาข้าวของอะไร
ที่ในบ้านเวลาแม่ลืม และยังช่วยพัดเอาเศษใบไม้
ใบหญ้าออกจากกองข้าว

“ขยันจริงๆ เด็กคนนี่...” พวกเพื่อนบ้าน
ใคร ๆ ต่างก็เอ่ยชมจ้อยเป็นเสียงเดียวกัน ทำเอา
จ้อยขมแข้ม

“พวกลูกฉันโน้น...มันวิ่งวุ่นอยู่ทั้งวัน จะเรียก
ให้สอยอะไรที่หาหัวไม่เห็น....”

ด้วยเหตุนี้ พอเสร็จจากงานตีข้าว ลากข้าวเข้ายุ้งฉาง
พี่จุ่นจึงพูดกับจ้อยอย่างใจดีว่า “พี่จะพาไปตักนกด้วย...”

“จริงนะพี่จุ่น ไม่หลอกนะ....”

“จะหลอกไปทำไม แต่สัญญาว่าจะต้องช่วยพี่เกี่ยว
ยาง”

“ครับ” จ้อยรับคำแข็งขัน

“เออดี แล้วพี่จะสอนวิธีทำอย่างตักนกให้....”

“ให้อวดไปด้วยได้ไหม....” จ้อยนึกถึงอวดเพื่อนคู่หู
ขึ้นมาได้

“ตามใจสิ”

พอพี่จุ่นรับคำอย่างนั้น จ้อยก็วิ่งต๋อไปบอกอวดทันที

นอกจากนกแก้วแล้ว นกเขาก็ก็น่าบินมา
เป็นฝูง ๆ ที่ท้องนา พวกมันพากันมาจิกกินข้าวตกในนา
นกพวกนี้ชอบกินข้าวเปลือก นอกเหนือจากผลไม้ป่าเช่น
ลูกไทร ลูกเตื่อ...

เข้านั้นนี้ออออกมาหาจ้อยแต่ยังไม่สามที ด้วยความ
ตื่นใจที่จะได้ไปตักนกป่า ทำเอาพี่จุ่นหัวเราะหึ ๆ “จ้อย
เขาไปไม่ว่ายังไงละ ถึงหน้าตึนเรก็ตามแต่มีด.....พี่ยังไม่

ได้ไปตัดไม้มาทำเรือเลย....แต่เอาเถอะไหนก็มาแล้ว พี่จะพาไปตัดไม้ด้วย จะได้รู้ไว้....แต่ต้องกินข้าวกินปลาก่อนนะ ไม่ต้องรีบหรอก ไปตักนกน่ะต้องไปยามแดดอุ่น ๆ นกมันมาฝั่งแดด”

“ผมเคยเห็นทางบ้านเดิมผม เขาไปกันแต่มืด” อ้อต

พด

“ไปตักนกอะไรละ นกที่เราจะตักได้มีหลายชนิด นกเขา นกคุ้ม นกแก้ว นกเป็ดน้ำ นกยูง เขาคงไปตักไก่ป่ามิง....”

“ไม่รู้สิ เขามีปืนไปด้วย...” อ้อตตอบ

“งั้นก็ไปยิงนกสิ ไม่ได้ไปตักนก คงใช้หระ เพราะถ้าไปซุ่มยิงนกนี้ ต้องไปแต่เช้า ยิงนกที่ลงกินลูกไม้ มันชอบลงเช้า หรือไม่ก็เย็น ๆ...มัวแต่คุยกัน ไปกินข้าวเถอะจะได้ไปกัน อยากไปกันนัก แล้วอย่านะ เดินป่าจะไม่ใช้ของน่าสนุกนักหรอก...” พี่จุ่นมองหน้าเด็ก ๆ และยิ้ม ๆ

ความจริงเดินไปชายป่า พันไร่ไปไม่เท่าไร ก็เจอบ่าไผ่แล้ว ไผ่ไผ่อย่างก็พี่จุ่นพูด แต่พี่จุ่นก็ดูจะไม่พอใจยังพเดินต่อไปอีกเรื่อย ๆ

“ทำไมล่ะ ไม่ไปทีี่นี้ออกมากไป หรือว่ายังใช้ไม่ได้....” จ้อยอดถามขึ้นด้วยความแปลกใจ

“ก็ได้แหละ แต่พี่จะไปตุนกเขาหน่อย ที่ในดงด้านโน้นมีโป่งอยู่จะตุนนมมันหน่อย เพื่อวันหลังจะได้มาดักรอให้ร้อน ๆ หน่อย อีกอย่างพวกเธอจะได้ฝึกเดินด้วยยังไรรักจะเป็นพรานป่าต้องทนแค้น ๆ รู้ไหม บางทีต้องเดินขึ้นเขาไปเป็นวัน ๆ ตอนพี่ไปล่าเลี้ยงผากับพ่อ เดินเสียแทบตาย น้ำก็ไม่จิบกิน กว่าจะได้ยอกเขาลงมาหาแหล่งน้ำซับได้เล่นเอาแทบตาย เลี้ยงผาก็ไม่ได้ เช็ดจริง ๆ แต่ก็ได้เรียนอะไรใหม่เยอะ พ่วงยอกเลย เราจะบ่นไม่ได้รู้ใหม่เวลาไปกับพ่อ ต้องออกทนเข้าไว้เสมอ ไม่งั้นโดนตบเย...” พี่จุ่นอธิบายเสียยาว จ้อยและอ้ออดเงยหูฟังอย่างตั้งใจ

“โป่งก็อะไรครับ...” อ้ออดซ่อนความสงสัยไว้ไม่ได้ โผล่ถามขึ้นมา

“อ้อ ...โป่งก็คือดินที่เค็ม ๆ คล้ายเกลือ พวกสัตว์มันชอบกินน่ะ โดยเฉพาะพวกเงี้ยว...”

อ้ออดพยักหน้าอย่างเข้าใจ และก็ไม่พูดอะไรอีก พี่จุ่นพาเดินลึกเข้าไปครู่หนึ่งก็พบโป่ง บริเวณนั้นร่มครึ้มอากาศเย็นเยือก มีน้ำซึมออกมาจากหลืบห้วย ดินโป่งเห็น

เป็นชยุยู่ ๆ เต็มไปหมด มีรอยเท้าสัตว์หลายชนิดปรากฏให้เห็นชัดเจน ฟันแก้มลงฟันจิ และก็มีงกหัวหงิก ๆ อยู่เจียบ ๆ ก่อนจะลุกขึ้น และชวนเต็ก ๆ กลับ

“วันหลังค่อยมา รู้จักโป่งแล้วสินะ....ต้องหิวสังเกตอยู่ป่าเราต้องรู้จักป่า ถึงจะเอาตัวรอด ในป่ามีอาหารมากมาย ถ้าเรารู้จักวิธีเสาะหา ก็ไม่อดตายหรอก....นั่นเห็นไหมรูนัน...มีขี้ดินมากองอยู่ป่ากรู วันหลังจะมาขุดกัน....”

ฟันหมอบบอก

“เหมือนรูจริงหรือเลย....” จ้อยอุทาน

“ก็ไม่ใช่ที่เดียวหรอก คล้าย ๆ พวกแย้ก็ขุดรูแบบนั้นแหละ มันจะคุ้ยขี้ดิน แต่อย่าไปหลงขุดที่เดียวนะ ถ้าเห็นรูแห่ง ๆ ไม่มีดินพูนอยู่ นั่นเป็นรูร้างแล้ว....”

“เราจะรูไฉนว่ามันอยู่ในนั้น....”

“ก็สังเกตอย่างที่ว่าไง ดูที่ขี้ดิน แน่ใจก็เอาหน้ากรอกลงไป และก็ขุดพวกอนันท์ขึ้นมาเอง ไม่ยากหรอก แต่นานหน่อย....”

ในป่าดิบมีกล้วยไม้ขึ้นมากมายตามคาบ พอพนันออกมาสู่ป่าโปร่งก็บางตาลง จ้อยได้ยินเสียงนกเขาคุนอยู่แต่ไกล ๆ นกแซงแซวจะมีมากกว่านกไค่น พากันส่ง

เสียงแซ่พลางโบกหางยาวๆ ไปมา ขณะที่ลมพัดอ่อนๆ พลิกใบไม้แห้งตามเนินดินตึงกรอบแกรบ

พี่จุ่นลงมือตัดไม้ไผ่ เหลาทำเร็ว สำหรับคูกยาง เหนียวๆ ไว่ทักนก จ้อยช่วยเหลาด้วย โดยมีอ๊อดคอยชวน คูกอยู่ไม่ขาดปาก เขาคุ้ยดินตาตื่นใจไปกับสิ่งใหม่ๆ ที่ได้พบเห็น....

“โอโฮเหลาตั้งเยอะเยะเชียว ต้องใช้ยางมากมายสิ ถ้า....”

“ใช่ เร็วไฉนนี่แหละที่เราจะหลอกนกกว่าเป็นกิ่งไม้ นกมันชอบจับต้นไม้ถูกกานให้ตายแล้ว ไม้แห้งๆ ที่มีกิ่งได้ เติ เพราะมันจะมองเห็นอะไรชัดๆ เป็นธรรมชาติของมัน ลองดูสิไม่ว่านกเขา นกเป็ด นกแก้ว มันจะต้องพาฝูงมา บินเกาะต้นไม้แห้งก่อนที่จะลงกินอะไร บางทีมันก็ผึ้งปีก ผีห่างของมันให้แตกอาบอุ่น อีกอย่าง มันจะได้เห็น พวกเหยี่ยวได้ชัดๆ เวลาที่มีศัตรูมามันก็เห็นก่อน...”

“ทำไมเหยี่ยวมันต้องจับนกกินด้วย...” อ๊อดถามซื่อๆ พี่จุ่นมองหน้าอ๊อดก่อนจะยิ้มและตอบ

“ก็เพราะนกเป็นอาหารของมันนะสิ มันยังชอบพวก ลูกไก่ พวกหนู พวกงูมันกินทั้งนั้นแหละ เหยี่ยวมันชอบ

ของดาวๆ สัตว์ใหญ่มันก็กินสัตว์เล็ก คนก็กินสัตว์ แต่เราก็กินกินนะ ของพวกนี้ถ้ารู้จักกินรู้จักรักษาไปพร้อมกัน มันก็ไม่หมดหรอก ธรรมชาติเขาให้มาอย่างนี้ เราไม่เอาเปรียบมันนัก บางคนเอาเป็นติดกล้อง นี่ไม่ไหว หรือเอาระเบิดไประเบิดปลาแย่งแย่งจริงๆ ปลาตัวเล็กๆ มันก็ตายหมด สูญพันธุ์หมด....”

“แย่งแย่งเลยนะครับ ที่บ้านผมเดิม เคยเห็นเขาเอาไฟฟ้าไปจับปลาลอยขึ้นมาเป็นแพเลย....” อ้อดสายหน้า

“ใช่... แย่... นั่นแหละพวกที่ทำให้สัตว์ฉิบหายลงอย่างชาวบ้านเรารุ่นพ่อแม่เรา เขาก็ล่ากันแบบพื้นๆ พอเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง มันก็ไม่สูญไปไหน บางคนขนาดได้ปลาตัวโต แต่พอรู้ว่ามันท้อง ก็รีบปล่อย....”

พี่จุ่นรวบรวมเรือไผ่ที่เหลาเสร็จมัดด้วยตอกและแบกขึ้นป่า เดินกลับบ้าน พอถึงบ้านก็ก่อไฟ เรียกจ้อยให้ไปเอาขันที่ใต้ถุนยังขำวมา ส่วนตัวเองก็ไปหาน้ำมันมะพร้าว

“เราจะเคี้ยวอย่างนั้น....” พี่จุ่นบอก

ยางคักกนนั้นทำได้ไม่ยาก เอาขันเคี้ยวไฟอ่อนๆ ผสมน้ำมันมะพร้าวลงไป น้ำมันมะพร้าวที่บ้านในดงนั้นมี

อยู่มากพอ ๆ กับน้ำมันงา ซึ่งเป็นอาหารแทนน้ำมันหมู ไร
งาของชาวบ้านนั้นปลูกกันกว้างสุดลูกตา

พื้จุ่นเคี้ยวยางอยู่นาน ก่อนที่จะเติมยางไทรลงไปอีก
และก็เคี้ยวต่อ”

“เอายังชนิดอื่นได้ไหมครับ” อ้อถามขึ้นอีก

“ได้ แต่มันไม่เห็นยวดีเท่ากันที่เราทำนี่ บางคนก็
มักง่าย ไปซื้อยางสำหรับใส่ดักหนู ไม่ได้หรอก มันไม่ค่อย
ติด...” พื้จุ่นตอบ ก่อนที่จะยกกระป๋องยางลงจากเตา
และเอาเรียวไผ่ที่เหลาไว้คลุกยางเหนียวนั้นเตรียมไว้ ไม้ที่
เหลานั้นไม่ยาวนาน พอคลุกได้ทั่วทุกอันแล้ว ก็พากันไปที่
ต้นไทร ที่พื้จุ่นหมายตาไว้หลายวันแล้ว

ผลไทรกำลังสุกงอมได้ที่ดี พื้จุ่นแหงนหน้ามองอย่าง
พึงพอใจ พาย้อยก้อ้อตเดินไปที่ต้นไม้นั้นไม่เร่งไม่ส่งนกที่อยู่
ใกล้ ๆ และก็ปีนขึ้นไป

“ช่วยส่งให้พี่ที่ละอันนะ....” พื้จุ่นบอก ให้จ้อยถือ
กระป๋องเรียวไผ่ไว้

พอไปถึงถึงเหมาะ ๆ พี่จูนก็รีบวิ่งไปมัดกับกิ่งแห้ง ๆ
ด้วยตอกที่เตรียมไปด้วย จ้อยยืนมองอยู่ข้างล่าง เห็นเรียว
ดกนกที่มัดไว้กับกิ่งไม้ เหมือนกิ่งมันไม่มีผิด

“ทำไมไม่เอาไปมัดไว้ที่ต้นไม้ไหนล่ะ” อ้อถาม
จูน เมื่อพี่จูนวางเรียวดกนกเสร็จ

“บางคนเขาก็ทำอย่างนั้นแหละ แต่พี่ชอบวิธีนี้ นั่น
ก็ดูอยู่อย่าง มันมีใบไม้ปรก นกอาจจะไม่เห็น แต่มันก็มัก
พลาด เพราะเรียวที่เราเอาไปผูกมันแปลกตาเกินไป นก
ที่ฉลาด ๆ มันมักจะไม่ลงเกาะ วิธีนี้ไม่ได้ กิ่งแห้งมันรุง
รังสีก่าย ๆ กัน ก็มักแยกไม่ออก อันไหนกิ่งจริงกิ่งปลอม
สับสนคล้าย ๆ กัน....”

เมื่อเดินเข้าไป ซ่อนตัวอยู่ในพุ่มไม้ข้างถ้ำธาร
นั้น จ้อยใจเต้นระทึกพี่จูนจุกปากให้ทุกคนเงียบ ตาจ้องดู
ที่ต้นไม้แห้งไม่วางตา

แดดสายกำลังอ่อน “นกมันจะมาลงกินข้าวตก หรือ
ว่ากินลูกไม้ มันก็มักมาที่ต้นไม้ก่อน....” พี่จูนกระซิบเบา ๆ

คุณั้นใจนัก และครู่หนึ่งก็เป็นจริงดังคาด นกแก้วฝูงใหญ่
ส่งเสียงร้องกร๊ดๆ มาแต่ไกล มันทำท่าว่าจะลงจับที่กิ่งไม้
แห้ง แต่ก็ไม่จับ บินวนโฉบไปเฉี่ยวมา และก็บินหนีไป
ทางชายป่าโปร่ง....

“ว่า...มันเป็นอะไรของมันนะ....” พี่จุ่นบ่นพึมพำ
อย่างผิดหวัง

“รออีกสักครู่ พวกนกเขาคงมาหรรอก....ไม่น่าเลย....”
พี่จุ่นเกาหัวและก็หมอบตัวรอคอยใหม่อีกครั้งหนึ่ง

นกเขาตีปีกบินคุ่มตึงมาทางต้นไม้แห้ง จ้อยใจเต้น
โครมคราม จ้องเบิ่งตาไม่กะพริบ แต่ก็อีหรรอบเดียวกัน
กับฝูงนกแก้ว นกเขามันดูจะรู้ทันว่าทำไมกิ่งไม้ที่ไหนถึง
โผล่ขึ้นมามากมาย มันพากันบินวกกลับไปอีกทาง และไป
ลงจับที่ต้นสักแห้งที่โคกไกลออกไป

“ต้องมีอะไรผิดพลาดแล้ว....” พี่จุ่นพรวดลุกขึ้นยืน
และเดินไปที่ต้นไม้แห้งที่วางเรียวดัก ปีนขึ้นไปปลดลงมา
ทั้งหมด

“พวกสัตว์บ้านนั้นมันไม่โง่หรอก แกทำผิดวิธีแล้ว....”

พ่อพูดเมื่อพี่จุ่นไปถึงและบ่นให้ฟัง

“พ่อจะบอกวิธีให้ อย่างนี้มันชาวปรั่วไหม มันผิดสังเกต เอาถ่านไฟคลุกลงไปอีกหน่อยให้ดำคล้ำไว้ อย่างนี้ก็ไม่เห็นยวดี เอายางขนุนเติมลงไปอีก ที่ดินนี้ไม่หลุดหรอก....”

พี่จุ่นทำตามที่พ่อบอก ทำทางฝั่งๆ หายไป พี่จุ่นจึงลงถนัด ยังไม่ว้ายบ่นออกมาเบาๆ “รู้ง^๕เอาปืนไปยิงเสียยังจะง่ายกว่า....”

“ถ้าง่ายอย่างนั้นก็ได้แต่ซากนก แล้วจะเอาอะไรไปขาย เอาอะไรมาใส่กรงเลี้ยง วิธีนี้เราได้นกเป็นๆ เหมือนดักกล้วยตาข่าย อย่าท้อใจสิ ต้องพยายามมาก ๆ....”
พ่อเอ่ยเตือน พี่จุ่นเงยบ

“แค่นี้ยังไม่พอนะ ยังมีเคล็ดอีก อย่าเพิ่งไปวันๆ เอากิ่งไม้ไปผูกไว้ก่อน กิ่งเปล่าๆ ที่แปลกตามันไปมัดผูกหลอกไว้ก่อน ไม่ต้องเหลาเรียวก็ได้ เอาไปทาบไว้เลย วันหลังหล^๕งจะบอกจุ่นแล้ว ต้องหลายวันหน่อยนะ

นกนี้มันเคยจับกิ่งไผ่มันก็มีก้างจับกิ่งเดิมนั้นแหละ กิ่งใคร กิ่งมัน นี่เล่นเอาไปผูกไว้ที่เดียวแค่ ๆ เลย มันก็ไม่ลงสิ....”

พ่อบอก พี่จุ่นพยักหน้า มองพ่ออย่างทึ่ง ๆ ก่อนถามอ่อย ๆ “พ่อรู้วิธีนี้ได้อย่างไร ทำไมไม่บอกเสียแต่แรก....”

“พ่ออยากให้ลูก ๆ รู้ตัวตาตัวเอง ไม่มีใครสอนพ่อหรอก ธรรมชาติมันไ้ที่เป็นครู คนอื่นก็เช่นกัน ปู่ของลูก ปู่ของปู่ลูก คนรุ่นก่อน ๆ เขาก็ค่อย ๆ เรียนค่อย ๆ รู้กว่าที่จะถ่ายทอดกันมา พ่อก็ดูเขา สังเกตเอา และก็คัดแปลงเอา....ที่สำคัญเราต้องมีความพยายาม อย่าท้อง่าย ๆ ไม่มีอะไรยากเกินไปที่จะเรียนรู้หรอก รู้ไหม....” พ่ออำ

พี่จุ่นรับคำพ่อและก็ทำตามวิธีพ่อบอก

สองวันต่อมาก็เห็นผล พี่จุ่นยิ้มเป็นเข้าบ้านมาพร้อมถ้วยนกแก้วสีสวยถึงสามตัว

“เสียตายที่ผมไม่ได้यरอจนถึงที่สุด....” จ้อยบ่นเสียตาย

“พี่บอกแล้วนี่ จ้อยไม่รอเองหนีกลับมาก่อน....เลยอดเห็นเลยนะอีตนะ....” พี่จุ่นหันไปทางอีต ซึ่งหนีกลับมาพร้อมกับจ้อยด้วย

“ก็นึกว่าเหลวเหมือนคราวก่อนสิ” อ้อตอบ พ่อ
ได้ยินเข้าหันมาพูดอย่างอารมณ์ดี “ไม่มีอะไรเหลวหรือ
ถ้าเราอดทน และมีความ พยายาม พอ.... ..เห็นผล ของ ความ
พยายามหรือเปล่าละทีนี้....”

“ครับ” อ้อรับคำ จ้อยก้มหน้าคิด.... “จริงอย่าง
พ่อว่า....”

นกแก้วร้องกรี๊ด พยายามที่จะบินหนี แก้วไล่หน้า
ออกมาจากหน้าต่างบ้าน ร้องอุทานอย่างท้อใจ “สวยจริงๆ”
แล้วก็วิ่งแจ้นไปบอกอ้อให้มาตุนนกแก้วปากแดง....

อีเห็นจอมขโมย

แม่ต่างกุก ๆ ที่ในครัว เพื่อเตรียมคลุกกับข้าว
เหนียว ๆ ไว้ให้จ้อยกับแก้ว จ้อยชอบ “ข้าวเหนียว
งา” (ข้าวคลุกกับงา) เป็นพิเศษ เขานั่งอยู่ใกล้ ๆ
แม่ และรอคอยอย่างใจจดใจจ่อ

“มาเล่นลูกเด่อกันดีกว่าพี่จ้อย...” แก้วชวน
แต่จ้อยไม่ขยับตัว

“ไม่เห็นสนุกเลย เล่นคนเดียวเถอะ” จ้อย
บอกน้องสาว

“ดัดคนเดียวจะสนุกไง”

“ไปเล่นกับอ้อเขาสี”

“ไม่เอาหรอก” แก้วส่ายหน้าและก็เดินขึ้น
บ้านมาในครัว มือถือดาบทรายลูกเด่อกต่างหลายเส้น

จ้อยดูไม่สนใจนัก ลูกเกี้ยวเมตลีจำสนิทแปลกแรงเนื้อข้าง
ในสีขาว เม็ดไหนโต ๆ เด็ก ๆ ก็กัดไว้ เอาไว้อัยส่ายท้าย
และเอามาเล่น “คิตป็อก” กัน โดยผลัดกันวางลูกเกี้ยวของ
ตัวไว้บนดิน “อี โอ ซัน” กันว่า ใครจะได้ป็อกก่อนหลัง
ใครตายก็วางเกี้ยวลงก่อน เกี้ยวที่ถูกป็อกแตกก็ถือว่าแพ้
นอกจากนั้นลูกเกี้ยวก็เอาต้มแคะกินเนื้อมัน หรือแคะไว้เชื่อม
น้ำตาลก็อร่อยดี แต่จ้อยก็ไม่ค่อยชอบมันเท่าไร

“คลุกหรือยังละแม่” จ้อยเร่ง ขณะที่แม่ยังทำงานอยู่
กับครก

“เดี๋ยวสิ ได้กินเนื้ออย่าใจร้อน....” แม่บอก

จ้อยถอนใจยาว ๆ ครู่หนึ่งแม่ก็คองออกจากครกและ
คลุกลงกับก้อนข้าวที่อยู่ในกระทงที่เรียกว่า “กก” ซึ่งพ่อใช้ไม้
สีกทำจะเป็นคล้ายธาดาลม ๆ มีที่ถือ ซึ่งใช้สำหรับคนข้าว
สุกที่หนึ่งแล้ว บ้านจ้อยนั้นบางครั้งก็กินข้าวเจ้าหุงแต่ส่วนใหญ่
กินข้าวเหนียว

“เฮสิ คนละบั้น...” แม่พูด ยกข้าวหนึ่งกองออกไป
จาน

ข้าวหนึ่งกองเป็นมันย่อง เมตลีจำสนิทจะเค็มนิค ๆ เพราะ

“อ้าวไม่ตีเธอ มันพูดได้แก่นักเก่งแล้ว มีขุนทอง
อยู่เป็นเพื่อนบ้านจะได้ไม่เหงา มันแปลกนะ เวลามีคนมันจะ
ต้องพูดมันไม่ชอบอยู่คนเดียว จ้อยต้องหัดมันอีกรู้ไหมถ้ายัง
ใกล้ชิดมันนะ มันจะเก่งเร็ว มันชอบอวดเก่งเรียกร้องความ
สนใจอยู่เรื่อย แต่เอาจริง ๆ มันก็อยู่คนเดียวได้ ให้มันเฝ้า
บ้านได้ด้วยนะ ที่บ้านลุงผู้ใหญ๋ไ้ ขุนทองตัวนั้นทำเสียงหมา
เห่าก็ได้ จู๋หมาไล่คนแปลกหน้าก็ได้ ขโมยไปบ้านลุงผู้ใหญ๋
ละก็....เป็นเจอดีแน่....”

“จริงหรือ” จ้อยออกจะทึ่ง ๆ

“จริง ไปดูสิ พวกเด็ก ๆ แถวนั้นรักมันทุกคน มัน
เรียกชื่อได้ถูกหมด....”

“วันหลังจ้อยจะไปดู...” จ้อยพูด ยังไม่ทันจะขาดคำ
ออดก็วิ่งหน้าตื่นกระหืดกระหอบมา

“แยแล้วจ้อยอีเห็นจอมขโมยเอาแม่ไก่ ของ ออดไปกิน
เสียแล้วละ....”

“ตายแล้ว ไม่น่า นอนกันยังงี้ไม่ได้ยินเสียงเลยหรือ”
พี่จุนละจากกรงขุนทองเข้ามาถามออด

“อ้อคว่าไต่ยีนเสียงนา เสียงสีทองมันร้องดังอ้อก ๆ แต่ก็ไม่ไต่ลูกมากันกว่าหุ่เฟือนไป พ่อก็ว่าพ่อไต่ยีนเหมือนกัน...” อ้อดพุดเสียงอ่อย ๆ ทำทางซิมไป สีทองเป็นแม่ไก่ที่เขารักมา

“ไม่เป็นไรน่า แล้วพี่จะทำกับดักมันให้เองไม่ต้องเสียใจ และจะให้ไก่อ้อดตัวหนึ่งไปไว้ผสมพันธุ์....” พี่จุ่นตบไหล่อ้อดเบา ๆ ปลอบใจ อ้อดจึงค่อยยิ้มออก

“ไป เราไปดูกัน มันเป็นอีเห็นแน่หรือเปล่า ถ้าอีเห็นล่ะก็....น่าดูต้องเจอกับดักของพี่เขายันถึงจะรู้สึก....”

อ้อดเดินนำพี่จุ่นและจ้อยไปที่บ้านทันที

“ไม่รู้ว่าจะไร หรือเป็นงูเห่าม....” เมื่อพากันไปถึงก็พบลุงสอนนั่งก้ม ๆ เงย ๆ อยู่ที่เล้าไก่สำรวจตรวจตราครื่องรอยต่าง ๆ

“ไม่ใช่มั้ง ว่าแต่ไก่ตัวโตไหมครับ....” พี่จุ่นพุดขึ้นเดินดูไปรอบเล้าไก่

“ตัวอ้วนเขียวหละ...” ลุงสอนทำมือไม้ประกอบ

“งั้นไม่ใช่งูเห่ามหรอก ถ้าไก่ตัวโตขนาดนั้นมันคง

ลอกรูนี้ไม่ได้และไอ้เหลื่อมเวลาอิมแล้ว มันมักจะไม่ใช่ง่าย ๆ
พรอากลับปุ๋ยเขียวหละ ได้ยินเสียงไก่ตอนไหนล่ะ ดึกหรือ
ยัง....”

“ก็ใกล้ ๆ สว่าง มันนึกเฉลียวใจน่าจะตื่นมากดูเสีย
หน่อยก็...” ลุงสอนบอกพลางทำหนักตัวเองไปด้วย

“จะไม่ใช่หรือก ถ้าเป็นไอ้เหลื่อม บ้านมันยังอีกตออยู่
หละ แหมถ้าเป็นมันก็ดีเอาหนิงไปขายเสียเลยราคาก็ง่าย ๆ ก็
ของมันเป็นยากง่าย คงจะเป็นอีเห็นตัว همینแน่ ลงชนไก่
กระจุกอย่างนี้ไม่เป็นไรผมจะทำกับกักให้....” พี่จุ่นว่าลุงสอน
หยักหน้า “เออ ตามใจเถอะจ้การเลย เตียวลุงจะไปใน
ป่าไปภูผิงหน่อย เผื่ออื่น ๆ จะได้ไปตี เมื่อวานเห็นรูอันที่
ริมไร่ คงมีแน่ ๆ ขุดดินกองโตเตียว....” แล้วลุงสอนก็ขอตัว
แกลเดินไปหยิบปืนสะพายไหล่ไปด้วย

“มา ช่วยพี่หน้อย ‘ขอนด์ัก’ ที่บ้านมันแน่
แล้วทำใหม่ดีกว่า พรุ่งนี้รับรองได้กินห่อนึ่งเห็นแน่ ”
พี่จุ่นบอกจ้อยกับอ้อกและก็เริ่มลงมือทำขอนด์ักก็เห็นไม่รีรอ

พิจูให้จ้อยไปหาเชือกมาทำบ่วง ตัวเองไปหาขอนไม้
เพื่อได้ขอนไม้มาแล้ว พิจูก็ผูกเชือกเป็นบ่วงเข้ากับ
กับขอนไม้ซึ่งมีขนาดโตกว่าต้นกล้วยหน้อย ยาวประมาณวา
ของจ้อยมันหนักมากทีเดียว

“ทำไมมันหนักอย่างนี้ใช้ท่อนไม้เบา ๆ ไม่ได้หรือพี่
จูน...” จ้อยถาม

“หนักสิพี่ มันจะได้มีแรงถ่วงมากไม่ต้องถ่วงหินอีก”
พิจูว่ามีอีกผูกบ่วงสอดไม้สองลำที่พาดขัดกัน ไว้เป็น รูปกาก
บาท....ก่อนหน้านั้นพิจูผูกเชือกไว้กับขอนไม้ไว้แล้ว “เออ
ลืมไป ต้องทำเสาหลักสี่เสาก่อน...” พิจูวางเชือกลงและ
หาไม้มาปักเสาไว้สี่มุมเสาไม่สูงนัก ไม้ที่ไขว้กันนั้นอยู่กลาง
ขอนหนัก ๆ อยู่ข้างล่างเสร็จแล้วก็ผูกเชือกโยงแขวนขอนโยง
ไว้เหนือบ่วงซึ่งคร่อมอยู่กับไม้กากบาทคู่กัน....

“อ้ออย่างนี้เองขอondัก....” อีตผุด มองดูวิธีทำอย่าง
ใส่ใจ

“ใช่ง่าย ๆ เราหากล้วยหรืออะไรก็ได้ที่สัตว์มันชอบใส่
ไว้ที่บนขอนนี้พอมันไต่มาเอาเส้นที่เกี่ยวติดกับเชือกที่ผูกขอน
นี้ก็จะหลุดขอนก็จะหล่นลงบ่วงนี้ก็จะรัต มันติด อยู่ไปไหนไม่
ได้...”

“อเห็นมันกินกล้วยหรือครับ...” อ้อถามขึ้น

“มันตะกละชอบทั้งนั้นแหละเหมือนพวกเม่น ก็นวากไม้ ต้นไม้อ่อน ๆ ตักमेंต้องตักด้วย ‘กระช’ ทำด้วยไม้ นะไปปีดปากของมัน มีหมาเก่ง ๆ เป็นอยู่หมัดมันกลัวหมา พวกตะกวด แยกก็เหมือนกันต้องให้หมาไล่...”

“พี่จุนรู้มากจัง ใครสอนพี่จุนครับ” อ้อชักใหญ่

“ก็พ่อพี่ไง กับดักยังมีอีกตั้งมากมายหลายอย่าง ตักเร็วแยกตักด้วยกับเหล็ก โอ้ยคนเราหาวิธีที่จะปราบพวกสัตว์ ชีชโมยได้หลายวิธี....”

“ตักเร็วเป็นไงครับ” อ้อคอยากรู้อีก

“เคยเห็นเร็วผูกวัวตามทุ่งไหม...”

“ครับ”

“นั่นแหละ นึกภาพดูไม่ผิดกันหรอก เพียงแต่เร็วแยกนี้มีที่เกี่ยวลั่นซึ่งผูกติดกับคันเร็ว ปักไม้ขนาดโต ไม่ยาวมากนักให้ห่างกันพอประมาณ ไม้นี้ต้องทุบเปลือกก่อนนะ ต้องที่มีเปลือกเหนียวไม่ขาดง่ายให้มันมีแรงติดยกขึ้น ยกลงได้เอาไปปักไว้ เวลาเราวางเร็วตักก็ดึงคันเร็วไถ่ลงมาเกี่ยวกับลั่นคันเร็วทั้งสองอัน พอสัตว์มาไถ่ลั่นก็หลุด คันเร็วต้าน

ที่ติดบ่วงไว้ก็จะยกเร็วขึ้นสัตว์ก็ติดเร็ว.... พูตังไม่รู้เรื่องหรือ
ต้องลองทำแล้วพี่จะสอนให้...” พี่จุ่นตัดบท “ว่าแต่คืนนี้
คอยฟังเสียงให้ดี ๆ นะ “ซอนตัก” อยู่ริมเล้าไก่นี้ตามรอย
เด็มนี่แหละมันยามใจละก็จะเป็นเจาะแน่ ๆไม่ต้องเสียลูก
บิน....สบาย”

พี่จุ่นมองดูกับดักอย่างพอใจ

คืนนั้นจ้อยมานอนที่บ้านออด เด็กชายทั้งสอง
ตื่นตื่นที่จะได้เห็นสัตว์มาติดกับนอนถ่างตาอยู่จนตีกไม่ยอม
นอนจนทุกคนนอนแล้วยังพากันย่องออกมาดูกับดักอีก....

“ถ้ามันมานะ เจอดีแน่....” ออดตู่เจ็บใจที่เสียแม่ไก่ไป

“เราเอาปืนมานอนเผ้าที่ไต้ยุงข้าวดีไหม จะได้เห็นมัน
ถ้ามันไม่ติดกับเราก็งัยมันเลย....” จ้อยออกความคิด

“จ้อยยังเป็นเหรอ....” ออดไม่วางใจ

“โธ่....เรื่องซี้ผง ยิงมานับไม่ถ้วนแล้ว...” จ้อยคุย
“ว่าแต่คืนนี้ปืนพ่อออดเอาซ่อนไว้หรือเปล่า....”

“เรารู้ที่นั่น....”

“เฮาเลย....สนุกแทน....” จ้อยยกขลุ่ยขึ้นแล้วทั้งสอง

คนก็พากันย่องไปแอบปลตบีนลงมาจากข้างฝาบ้าน....เขาเดิน
กันเงียบกริบไปเอาผ้าห่มมาด้วย ปูผ้าขาวม้าแทนฟูกลงบน
กองฟางและนอนรอด้วยใจระทึก

ท้องฟ้ามืดมิดไม่มีดาวสักดวง พวกเขานอนรออยู่จน
ดึกและควมสว่างก็เอาชนะความกระหายในการล่า....ต่างหลับ
ผล็อยไปเมื่อไหร่ไม่รู้ตัว มาตื่นขึ้นอีกทีฟ้าก็สว่างแล้วและกับ
ดึกก็ยังเหมือนเดิม ว่างเปล่า....ไม่มีผีเห็นหรือสัตว์ใดอื่นมา
ติดสักตัว

“ว่า....แน่จริง....รีบเอาปืนไปเก็บเร็ว....” อ้อตพรวด
พราดลุกขึ้น และเข้านั้นทั้งเข้าเขาก็เฝ้าแต่เป็นกังวล ไม่ยอม
ไปไหนใจก็ตกแต่จะแก้แค้นเจ้าสัตว์ชั่วโมยให้จงได้ เขาไม่ไป
เลี้ยงม้าไม่ได้ใส่ใจกับฝูงไก่ที่ออกมาเดินคุ้ยเขี่ยหาอาหารที่ลาน
บ้าน โดยเฉพาะลูกไก่กำพร้าที่แม่มันเพิ่งจากไป เขียวจึง
แอบเข้าจู่โจมเฉี่ยวเอาลูกไก่ไปถึงสามตัว....

“เราฆ่าแต่ระวางบนดินไม่คิดถึงฟ้า ไม่น่าเลย....” อ้อต
รำพึงอย่างเสียใจ เขาไม่ยอมกินข้าวได้นั่งจับเจ้าชิมเซาจนพอ
ต้องเข้ามาปลอบโยน

“ไม่เป็นไรนะ สัตว์อ่อนแอและโง่กีย่อมเป็นเหยื่อของ
สัตว์ที่แข็งแรงและฉลาดกว่าเป็นธรรมดา อย่าเสียตายนั่นเลย
มันตายเราก็หาใหม่ได้”

“ใช่ พี่จุน่าจะให้แม่ไก่แก่ออด้ว....” จ้อยพูดบ้าง
อ๊อดจึงคลายเศร้าเดินตามพ่อกลับเข้าบ้าน อย่างไรก็ตาม เขายัง
พูดกับตัวเอง “กินนี้จะต้องดกมันให้ได้....”

ฤดูร้อน

ฤดูร้อนมาถึงพร้อมกับข่าวที่น่าตื่นเต้นสำหรับ
จ้อย

พ่อจะเข้าป่าล่าสัตว์ครั้งใหญ่ จะไปขัดหาง
ในป่าลึกเลยทีเดียว

หลังจากเก็บงาในไร่แล้ว พี่จ๋นก็ออกไปที่
ตำบล ไปหาซื้อข้าวของเครื่องใช้ที่จำเป็นมาตระ-
เตรียมไว้

“โชคดีนะปีนี้ไม่มีหมูป่าลงกวนข้าวไร่เลย....”
พ่อพูดกับลุงสอน “ปีนี้ไฟชุกมากด้วย ไร่ป่าจะลง
มากทีเดียว....”

“ดินที่นาคั่วดีเหลือเกิน พี่ชลงมากุมค่าเหนื่อย
ลุงสอนพูดอย่างภูมิใจ พวกผู้ใหญ่เสร็จงานในไร่แล้ว

หลาย ๆ บ้านต่างมักจามาพบปะพูดคุยกันเนืองแน่น ๆ ส่วนใหญ่ก็จะเข้าบ้านกันทั้งนั้น บางคนจะไปตัดหวาย บางคนจะไปตีผึ้ง ตังนกเขา ตักกระรอก กระเจง แต่ลุงสอนจะเลื่อยไม้เตรียมสร้างบ้าน อัยจะไปนอนกับพ่อด้วยที่ค้างเลื่อยในหุบ ซึ่งอยู่ลึกเข้าไปในป่าสัก

“จ้อยจะไปกับพ่อด้วยไหมนี่...” อัยถามจ้อย

“ไปสิ ลามได้รอเวลามานานแล้ว....” จ้อยตอบ ทำให้อัยมองจ้อยด้วยสายตาอิจฉา

“ไ้ อยากไปด้วยหรือ อยู่กับพ่อเขาดีกว่า ไม่ต้องเข้าไปลึก แค่ว่าพ่อเขาจะไปเลื่อยไม้ นั่นก็พอแล้ว กระรอกมากมาย เขากับตักของพี่จุ่นเขาไปด้วยสิ จะได้ไม่เหงา....” พ่อบอกอัยอย่างเห็นใจ

“ครับ ดีครับ....” อัยค่อยยิ้มได้

ในตอนเช้าวันหนึ่งพ่อ พี่จุ่น และจ้อยก็พากันเข้าป่า พ่อสะพายปืนลูกซอง พี่จุ่นมีปืนแก๊ป มีดพร้าก็เตรียมไปพร้อม รวมทั้งข้าวสาร หยูกยา โดยมีจ้อยช่วย

เป็นลูกหาบ พิจั่นเอาไก่ต๋อไปด้วย เพื่อไปต๋อไก่ป่า ระหว่าง
ทางที่เดินไปพบชาวบ้านหลายคน พวกนั้นไปเก็บของป่า
และตัดหวายไปขายกัน พวกเขาแยกไปทางดงดิบด้านใต้
ซึ่งมีหวายขึ้นอยู่มาก จ้อยเคยเก็บลูกหวายกิน มันออกลูก
เป็นพวงระย้าทีเดียว แต่วรสค่อนข้างฝาดหน่อย

“เราไปพักที่หมู่บ้านพวก ‘ยางแดง’ ไซ้ใหม่พ่อ” พิจั่น
ถามพ่อ

“ไม่ไปหละคราวนี้ เราไปทำฟิงของเราเองดีกว่า
สะดวกกว่าดีไหม...”

“ครับ” พิจั่นเห็นด้วย

ดวงอาทิตย์ฉายแสงจ้าทีเดียว ถ้าพื้นไร่เลื่อนลอยของ
พวกชาวเขา ควันไฟที่เสบตากก็จางลง ไก่ป่าขึ้นมาเป็นบาง
ครั้ง รวมทั้งเสียงนกยูงด้วย

“สันเขาเทือกนั้นยังมีนกยูงเยอะนะพ่อ...” พิจั่นหยุด
เงยหน้าฟัง

“ไซ้...แต่เราไม่ล่ามันหรอก สงสารมัน พวกชาว

บ้านที่ตำบลปากน้ำมาที่มันเตลิดหนีหมด เล่นซึกไผ่คอมล่อมัน
อย่างใจกำจริง ๆ... ไม่น่าเลย...”

“ทำไมหรือครับ ไผ่ไผ่มันเกี่ยวอะไรกับนกยูง...”
จ้อยไม่เข้าใจก็พ่อกพูด

“พวกพรานใหม่พวกนี้เอาแต่ได้สิวะ ไม่คิดถึงว่ามัน
เป็นของหายากและสวยงาม ถ้าลูกเห็นนกยูงมันรำแพนนะ
สวยอย่าบอกใคร สมัยพ่อเป็นเด็ก บ้านเราเคยเลี้ยงไว้มัน
ตายเสียแล้ว... ยิ่งทุกวันนี้ยิ่งร่อยหรอ พวกพรานรู้ดีว่าหน้า
เก็บเกี่ยวนี้ มันจะผสมพันธุ์กัน มันก็ไปดัก ด้วยเมื่อเสาะ
รู้ว่ นกยูงมันลงที่ตรงไหน ก็แอบเอาไผ่ไผ่ที่ปากคมไป
ปัก ๆ ไว้ นกยูงมันมีธรรมชาติของมัน ก่อนที่มันจะร้อง
เรียกคู่ มันจะรำบ๊อทีเดียว มันรักสวยรักงาม ลานดินที่จะ
ลงมันต้องปักกวาดจนเอี่ยมเชียวแหละ.... ไผ่ไผ่ใบหญ้า ไม่ให้มี
เหลือนั่นแหละ ที่ทำให้มันต้องตาย...”

“อ้าวแล้วทำไมมันต้องตาย แค่ว่าแพนแค่นั้น...”
จ้อยสงสัย

“ก็เวลามันทางปีกหางโค้งคอบัดกวาดลาน เจ้าไม้ไผ่
คมที่ฝังหลอกอยู่ในดินนี่สิ เกี่ยวบาดคอมันเข้า มันก็ตาย
นี่แหละวิธีดักนกยูงที่เขียมโหดแหละ...” พ่อพูดอย่างขุ่นใจ

“โธ น่าสงสารมันนะครับ มันสวยดีออก...”

“ใช่ สัตว์ที่สวยงาม หายาก และไม่เป็นภัยกับใครนี่
เราควรเว้นที่จะล่ามันบ้าง....” พ่อพูด

“แล้วคราวนี้เราจะไปล่าอะไรครับพ่อ...”

“ก็พวกไก่อู๊ พวกตะกวด เม่นอะไรพวกนี้แหละ
ลูก มันมีกันเยอะแยะเลย ไม่สูญพันธุ์หรอก....สัตว์ใหญ่ ๆ
พ่อไม่ล่ามันหรอก พ่อเลิกแล้ว....”

“แล้วทำไมต้องเอาเป็นลูกของไปด้วย สัตว์พวกนั้น
ไม่เห็นต้องใช้เป็นอย่างนั้นนี่ครับ....” จ้อยซักไม่หยุด

“ก็เอาไว้น้องกัน เวลาเราเจอเสือเจอหมี จวนตัว
เห็นว่าหลบไม่ได้ก็ต้องยิงมัน..... สัตว์พวกนี้ ถึงมันจะดูร้าย
แต่มันก็รักชีวิตเหมือนเรา ไม่จำเป็นมันก็ไม่ทำร้ายเราหรอก
นอกจากมันหิวมาก หรือบาดเจ็บจนมุมจริงๆ ...ก็เหมือน

คนเราแหละลูก.....” สุตท้ายพ่อถอนใจยาวๆ และก็เงิบไป

ตามคนพ่อลูก ต่างก้มหน้าเดิน โดยมีไอ้ดำและไอ้ปุย สุนัขไล่เนื้อวิ่งซุกกลิ้ง วอกแวกๆ เล็กกลิ้งนำหน้าไป

“เร็วเข้า อย่ามัวทำเก่งอยู่ที่พุ่มไม้นั้นเลย....เร็วเจ้าปุย....” พี่จุ่นเตือนไอ้ปุย ซึ่งทำท่าว่าจะไล่กระรอกตัวเล็ก ๆ เล่น ...พี่จุ่นรักหมาของเขามาก และเจ้าสัตว์เลี้ยงสองตัวนี้ มันก็เก่งเสียด้วย พี่จุ่นบอกว่า

“เวลาเข้าบ้านะ มีหมาจลาจลตัวเดียว ดีกว่ามีเพื่อนโง่ๆ ต่งโขงหนึ่ง” จ้อยเห็นจริงด้วย เพราะคราวหนึ่ง ไอ้ปุยและไอ้ดำ ช่วยพี่จุ่นไล่ต้อนเม่นเสียจนมุม มันสลัดขนใส่ไอ้ปุยเสียเจ็บไปหลายวัน....ขนเม่นนั้นสายนัก แม่ใช้ ‘สั๊ก’ หน่อไม้ให้เป็นฝอยๆ เวลาจะย้าหน่อไม้ และยังใช้ ขี้คัวยผสมได้ด้วย....

ราวเที่ยงวันก็ถึงจุดหมายที่ต้องการ พ่อบอกให้ปลดสัมภาระลงและสร้างเพิงพัก ในทำเลที่เหมาะสม ด้าน

หลังติดกับเชิงคอย จ้อยช่วยฟันไม้มาทำเสาและตัดใบ 'ก้อ
ป่า' มามุงหลังคา เอาใบกล้วยปามาปูทำที่นอน แล็บ
เดียวก็เสร็จเรียบร้อย พ่อพูดว่า "เฮลละ เราจะหาอาหาร
กลางวันกันสักหน่อย...." แล้วก็พยักหน้าให้พี่จุ่น "จ้อย
เฝ้าเพิงนะ ..." พี่จุ่นหันมาบอกจ้อย

"จ้อยอยากไปด้วย" จ้อยไม่ยอม เขาคิด "เรื่อง
อะไร รอเวลานี้มานานแค่ไหนแล้ว...." พ่อเหมือนจะรู้ใจ
รีบตัดบท "เอาเถอะๆ ไปก็ไป ของทิ้งไว้ที่นี่แหละ ไม่มี
ใครเอาไปหรอก เอาไปเก็บในเพิงก่อนไป ข้าวสารสำคัญ
กว่าสิ่งอื่น เอาอะไรไปก็ได้...."

"อ้อเกือบลืม.....ไก่อ๋มเรายังไม่เอาไป นะพ่อ.....ไป
'ตอก' เอาดีกว่า...." พี่จุ่นหัวกรงไก่อ๋มไปแขวนไว้ที่ชาย
เพิง ไก่อ๋มของพี่จุ่นเป็นไก่อ๋มตัวผู้ เรียกว่า 'ไก่อ๋ม' มัน
เหมือนไก่อ๋มมาก พี่จุ่นผสมพันธุ์มันกับไก่อ๋มที่ติดบ่วงแล้ว
เลยจริง ๆ ที่เดียว....เสียงมันขันก้องไม่มีใครสู้....

"ดีแล้ว....ไก่อ๋มต้องตอนเช้า ๆ ร้อน ๆ อย่างนี้ไก่อ๋มมัน
นอนเย็นตามหุบห้วยหมด ..." พ่อเห็นด้วย เดินนำหน้าไป

ทางห้วยแห้ง ที่มีใบไม้ร่วงหล่นเกลื่อนกลาดไปหมด “ค่อย
เดินนะอย่าส่งเสียงดัง” พ่อหันมาเตือนจ้อย....แต่เวลาทำ
ย่ำลงไปบนใบไม้แห้งนั้น มันก็เกิดเสียงดังอยู่ดี....จ้อยรู้สึก
นุ้มนุ้มน้ำ

ลำห้วยเหือดน้ำ มีแต่ก้อนหินโผล่มาจากใบไม้ ลำ
ห้วยแคบ ซอกซอนไปในหุบเขา “ทำไมต้องมาห้วยเล็ก ๆ
แคบ ๆ อย่างนี้ด้วยพี่จุ่น....” จ้อยอครนทนไม่ได้ เขาอยาก
รู้ไปเสียทุกอย่าง....

“เงียบไว้น้า.....ไถ่มันร้อนมันก็มานอนเย็นตามพุ่มไม้
กุติเขียใบไม้เป็นแอ่ง ๆ เติมไปหมด ...สุดห้วยนั้นมีแอ่งน้ำซึม
เล็ก ๆ เผลออ ๆ มันก็มากินน้ำ โชคดีเราจะเจอหลายตัวเลย
ทีเดียว...” พี่จุ่นบอก พลงย่องตัวลงสอดส่ายสายตาไปอย่าง
ระวัง

“กลางคืนเขามาซัดหางไล่แอ่งน้ำนะพ่อ....” พี่จุ่น
บอปปากพูดกับพ่อ

“ฮือ....” พ่อรับคำเบา ๆ เขามีมือลูบที่รอยไถ่กลางห้วย
“มันยังอ่อนอยู่เลยนี่แสดงว่าเรามาช้าไป แต่มันอยู่แถวนี้

แหละ เอาะหลบอยู่หลังโซคนั้นนะ....” พ่อทำมือให้
สัญญาณ วางบีนลง และหมอบอยู่หลังกอไผ่ใกล้ ๆ
และเริ่มทำเสียง ‘ตอค’ เรียกไก่โดยเอามือสอดประกบกัน
เอาหัวแม่โป้งชิดกัน เป็กรูไฉ่น้อย และเป่าลมเลียนเสียงไก่
ตัวเมีย “ตร๊อค ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ ตร๊อค ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ” เป็น
ระยะ ๆ

จ้อยนิ่งเงียบ ฟังเสียงไก่ที่เกิดจากการเป่าของพ่อ
อย่างทิ้ง ๆ มันเหมือนเสียงไก่จริง ๆ ไม่ผิด คนที่จะทำได้
อย่างนี้ต้อง ฝึกหัดสังเกต และหัดมานาน จ้อยเคยได้ยินพ่อ
เป่าใบไม้ เหมือนเสียงลมพัด และเป่าไม้ไผ่เลียนเสียงไก่
ร้อง....ใครไม่รู้ก็นึกว่าไก่มาร้องจริง ๆ.....

พ่อทำเสียงตอคไก่ออยู่ไม่นานนัก ก็มีเสียงแกรก ๆ อยู่
ตรงลาดเชิงเขาฟากตรงข้ามกับเรา “เอาหละมั้ง....” พี่จุ่น
กระซิบ จ้อยใจเต้นระทึก หมอบตัวแนบกับอันหินแน่น
เสียงนั้นใกล้เข้ามา ๆ “แกรก ๆ ๆ ๆ.... ผีม ๆ” ไก่อ่า
แน่ ๆ มันบินลงกอไผ่ ไผ่ตามเสียงมา พี่จุ่นประทับบีน
พ่อทำเสียงตอคต่อ แต่ทั้งช่วงสั้น ๆ เพื่อให้ไก่อมันตายใจ

“โอ้โฮ....” จ้อยอุทาน ช้อนตากูเจ้าสัตว์ป่าตัวผู้นั้น
มันโผมาทำหน้างออยู่กึ่งกลางลานห้วย สีแดงสุกไปทั้งตัว
ไม่ทันที่จ้อยจะกะพริบตาเสียงปิ่นก้ดก้องหุบห้วย “เปรี้ยง”
สะท้อนซอกผา “เปรี้ยง....” ตึก ๆ กัน ...

ไก่อ้าคิ่น ๆ และก๊ว่งลงจากโชดหินชนกระจุย....

“เกือบไม่ทัน มันทำท่าจะบินแล้ว....” พี่จุ่นกระหืด
กระหอบไปคว้าไก่อ้าคิ่นที่ จักการลอนชน และก็เอาเลือด
ทาที่กระบอกปิ่น พลังพุก.... “โชดก๊ โชดดี....” เป็นการ
เอาเคล็ด

อาหารมือนนอร่อยเยิ้ม ไก่อ้าอย่างหอมฉุย
ทีเดียว ที่แรกจ้อยยังแปลกใจว่าอยู่ป่าจะเอาข้าวมาหุงยังไ
หม้ออะไรก็ไม่เห็นมี พอถามพ่อ พ่อหัวเราะ “นี่ยังไ
หม้อหุงข้าวชาวป่า” พ่อชูกระบอกไม้ข้าวหลามที่กัดมาใส่
ข้าวหลามไว้ พ่อแอบใส่ไว้ตอนไหนจ้อยไม่ก้เห็น พอเอา
ข้าวหลามก็ได้ข้าวสุกหอมฉุยทีเดียว จ้อยจึงร้อง “อ้อ....”
อยู่ในใจ และมองพ่ออย่างชื่นชม

เย็นนั้นจ้อยขอพี่จุ่นไปยิงกระรอกบ้าง พี่จุ่นตกลง
จ้อยได้กระรอกมาสวมตัวตัดหางแขวนไว้ และเอาเนื้ออย่าง
ไว้กินที่บ้าน พ่อกลับมาจากไปดู่ต้นมะกอกป่าที่ห้วยแห่งอีก
ซอกเขาหนึ่ง ยิ้ม ๆ และพูดว่า “โชคดีแท้คืนนี้ มะกอกป่า
กำลังสุกพอดี ไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่งแหละ....

การผจญภัยสำหรับจ้อยในคืนนั้น เริ่มด้วยการถือไฟ
ส่องอีเห็น ที่บนเขาไม่ไกลนัก จ้อยไปกับพี่จุ่นสองคน พ่อ
ไปดักรู่มดุงอีกทางหนึ่ง

อีเห็นพอเจอแสงไฟ มันจะหยุดจ้อง ช่วงนั้นแหละ
พี่จุ่นก็ซัดเข้าให้ คืนนั้นได้เห็นมาสองตัว และเม่นตัวหนึ่ง
มันโคนลูกปรายเข้าที่ท้อง จ้อยเก็บขนเม่นไว้ทั้งหมด จะ
เอาไปฝากแม่และอ้อเพื่อนน้องสาว อ้ออยากได้นัก ตอน
ชากลับเจอกับพ่อเข้าพอดี

“เกือบไปแล้วแหละ” พ่อพูด

“อะไรหรือพ่อ”

“เก้งนะสิ” พ่อตอบ “มันมากินมะกอกป่า”

“อ้าว แล้วทำไมพ่อไม่ยิง”

“มันเป็นแก๊งตัวเมีย สงสารมัน ไว้สืบพันธุ์ต่อไป
จะได้มีอาหารให้เราปีหน้า...”

จ้อยมองพ่ออย่างชื่นชม “พ่อก็กมองการณ์ไกลเสมอ
ไม่โลกเหมือนคนบางคน....” จ้อยคิด

รุ่งเช้า ไก่ป่าขันกันเกรียวที่สันเขาเหนือหัวนั่นเอง

“ไปกันสิ พ่อจะไปตัดหวาย และจะไปหาซื้อหนังสัตว์
ที่หมู่บ้านพวก “ยางแดง” พวกนั้นไปสองคนนะ แล้วมาพบ
กัน บ่ายแก่ ๆ เราก็กลับ”

ไก่ป่าเดินกันเป็นแถวที่เดียวที่สันเทือก ตัวผู้หัวหน้า
ฝูงเดินนำหน้า พ่อเห็นเราเข้า มันก็พากันบินผิบบับ

“เอาตรงลานโล่งนี้แหละ เหมาะนะ” พี่จุ่นว่า พลอง
ปลดกรงไก่อ่ตอลงจากไหล่ ไก่ต่อมีวงเหล็กรัดข้อเท้าหลวม ๆ
และมีสายเชือกเล็ก ๆ แต่เหนียว ผูกโยงไปติดกับหลักแหลม
พี่จุ่นเอาหลักแหลมแทงฝังไปในดิน ปล่อยไก่ให้ออกมา
คุ้ยเขี่ยดินตามใจ

พ่อเท้าแตะดิน มันคุ้ยครี๊ด ๆ อย่างล่ำพอง พลอง
ขันเสียงก้อง

พี่จุ่นชวนจ้อยไปแอบอยู่หลังขอนไม้ ห่างไก่อ๋ไป
ประมาณสิบวา

“เดี๋ยวมันได้ยินเสียงขันมันก็ลง....”

“ทำไมมันลงมาหะครับ” จ้อยถาม

“ก็มันนึกว่ามีไก่อื่นรุกถิ่นมันนะสิ พวกไก่อ๋มันหยิ่ง
นัก ใครร้องท้ามันได้ทีไหนล่ะ ถิ่นใครถิ่นมัน ถ้าเป็นถิ่น
ที่มีตัวเมีย มันก็ตอกแถมมาบ้อทีเดียว...นี่เป็นหน้าหาคู่ของมัน
รอกก็แล้วกัน....”

“ไก่อ๋มันกินอะไรครับ”

“มันกินชุกไข่ไก่ หนักร้อนแดงชุกไข่แกม ชุกไข่
เหมือนข้าวสารนะ เม็ดเล็ก ๆ ก็ตอกมันนะแหละ มัน ๆ
ไก่อ๋ชอบ....”

“แล้วหนานั่นล่ะ”

“มันก็กินข้าวตากตามไร่บ้าง ตัวแมลงบ้าง เหมือน
ไก่อ๋บ้าน มันก็อยู่ตามธรรมชาติ ตกค่ำก็ขึ้นคอนนอนตาม
กิ่งไผ่ บางคนเขาก็ล่านไปส่องยิงเอา เอาไฟส่องตามมัน
มันก็ไม่กลัวบิน ก็ยิงร่วงลงมาได้ แต่เหนื่อย ต้องไต่เขา

บุกป่ามันชอบนอนที่รก ๆ เสียด้วย แทบจะกลานกันไป
ที่เดียว เสียงกังนิก เป็นบินหนีทันที ยากมากวิธีนั้น สู้ต่อ
อย่างนั้นไม่ได้....”

พืจุ่นพูดยังไม่ขาดปาก ก็มีเสียงไก่ป่าตัวผู้ขึ้น “เอ๊ย
จะเรื่อ... ๆ ๆ...” ขานรับคำท้ามาแต่ไกล และก็ค่อยบิน
ตีปีกเข้ามาใกล้เข้า ๆ...

พืจุ่นไม่ได้ใช้บ่วงดักเหมือนบางคนพืจุ่นว่า “มัน
พลาดง่าย ไก่มาตักกัน บางทีบ่วงก็ยุ่งหมด บ่วงเร็วนี้
มันยุ่ง.....”

จ้อยจ้องตาไม่กะพริบ

พืจุ่นไม่ปล่อยให้ไก่ป่าเข้ามาใกล้ไก่ต่อ ยิ่งเลยทันที
ที่ได้ระยะเหมาะ.... “เดี๋ยวจะมาโดนไก่ต้งเข้า....” พืจุ่นให้
เหตุผล หลังจากพิชิตไก่ตัวแรกลง และเช้าวันนั้น พืจุ่น
ย้ายที่ต่อไก่ ไปอีกสันเทือกหนึ่ง และก็ย้ายที่ใหม่ไปเรื่อย ๆ
ซึ่งต้องเงี่ยหูฟังเสียงขันของไก่ ป่า ถ้าที่ไหนเสียงขันดังชัด
เรียกว่า “ไก่ขันกล้า” ก็แสดงว่าที่นั้นมีตัวหัวหน้าฝูงอยู่แน่ ๆ
มีอยู่คราวหนึ่ง ไก่ตัวเมียหลงบ่อมาหาไก่ต่อ จ้อยจึงได้หัว
ไก่ถึงสามตัวในเช้าวันนั้น ตัวผู้สอง และตัวเมียหนึ่ง

พ่อแบกหนังสือตัวมาหลายผืนรวมทั้งหวายมัดใหญ่ มี
เนื้อหมูป้ามาพวงโตและก๊แลนเป็น ๆ ตัวหนึ่ง “เรามีอาหาร
ไว้พอกินตลอดเดือนเชียวล่ะ....ไปกันเถอะ พ่อจะไปตัก
นกเขาก่อนที่ริมห้วยใกล้บ้านด้วย เสียงมันดีเหลือเกิน....” พ่อ
บอกเหตุผลที่ต้องกลับเข้าห่น้อย

“ทำไมล่ะครับ บ้านเรามีตักหลายกรงเสียงดีทั้งนั้น
เอาไปทำไมอีก” พี่จุ่นถามอย่างแปลกใจ

“พ่อจะเอาไปฝากครูเขาไง ครูเขามาแล้วหละ
โรงเรียนเสร็จแล้ว ปีน้าจ้อยต้องไปเข้าเรียนนะลูก....”
พ่อตอบ ทำเอาจ้อยตกใจ

“อะไรกัน....โรงเรียน....ไม่เห็นได้รู้เรื่องเลย สร้าง
เสร็จแล้ว....” จ้อยงุนงง....

“โรงเรียน..โรงเรียน....” เขาเผ่าครุ่นคิดไปตลอดทาง
ที่เดินกลับบ้าน.